

לקט מכתבים

וצכי-אער זיין צווישן חסידיס, ווערט זעהנעדיג.

ראה בפנים עמ' 45

תשורה משמחת הנישואין של שמואל ועדינה ברכה אלטיין
כ"א טבת ה'תשס"ז

לקט מכתבים

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק
ואדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

אשר קיבל

הרה"ח וכו' מו"ה מרדכי דוב אלטיין ומשפחתו

בשנים ה'תרצ"ז-ה'תשכ"א

תשורה משמחת הנישואין של שמואל ועדינה ברכה אלטיין

כ"א טבת ה'תשס"ז

LEKET MICHTAVIM

Copyright © 2007

Printed in Canada

By Kromar Press

Winnipeg, Manitoba

ע"י

מר יוסף בהן

סידור ועימוד: הת' שמואל ווייסמאן

פתח דבר

לכל הקרובים והידידים אשר באו ליטול חלק בשמחתנו:

מנהג אנ"ש לאחרונה – מיוסד על הנהגת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – לחלק תשורה למשתתפים בשמחה, ובפרט צילומי כתי"ק רבותינו נשיאינו, כהנהגת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ שחילק צילום אגרת כ"ק אדמו"ר הזקן.

אשר לכן, שמחים אנו להגיש לפניכם את הקונטרס 'לקט מכתבים'.

קונטרס זה הינו אוסף של קרוב לשמונים מכתבים שזכו זקני החתן, הרה"ח וכו' מו"ה מרדכי דוב וזוגתו הרבנית מרת רחל דוואשא שיחיו אלטיין לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ומכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו במשך השנים ה'תרצ"ז-ה'תשכ"א, ומתפרסמים בזה לראשונה.

האמת ניתנת להיאמר, שפרשת העסקנות המסועפת של משפחת סב החתן קובעת ברכה לעצמה ואינה ניתנת כלל להתפרס בשלימות מעל גבי במה מצומצמת זו: התקרבותו לחב"ד בראשית שנות הצדי"ק בארצוה"ב, תחת השפעתו של העסקן הדגול רב הפעלים הרב ישראל דזשייקאבסאן (לימים, חותנו של הרמ"ד); נסיעתו לאירופה יחד עם תלמידים נוספים, ע"מ לבקר אצל הרבי הריי"צ ובכדי ללמוד ביישיבת "תומכי תמימים" באטוואצק; התמנותו לשליח ע"י הרבי הריי"צ לפתוח את הסניף הראשון של רשת הישיבות "אחי תמימים" בפיטסבורג; פתיחת סניפים נוספים בניו הייווען וברידזשפארט. המעבר לבראנקס, פתיחת סניף הישיבה שם וניהולו במשך יותר מיובל שנים; כל אלה הינם חוליות בשרשרת פעילות עניפה המשתרעת על פני למעלה משישה עשורים, שזורים עם עשרות ומאות מכתבים, מענות ויחידויות בכל תחומי העסקנות, ניהול המוסדות ועד לפרטי פרטים בחיי היום-יום.

חלק ניכר מאוסף מכתבים אלו כבר נדפס בסדרת "אגרות קודש", אך חלקו הגדול לא ראה את אור הדפוס ע"ע. רבים מהמכתבים נושאים אופי פרטי ואינם שייכים לרבים. אמנם, בחרנו מתוך הארכיון לקט מכתבים – אשר נוסף על העובדה שיש בהם הוראות לרבים – הנה יש ללמוד מהם מהפרט אל הכלל על הקירוב הנפלא והחביבות המיוחדת שמתגלה ביחס האבהי אל עבודתם ועניניהם הכלליים והפרכיים של סב החתן ומשפחתו.

מאחר שכמה מהמכתבים באו כהמשך להתכתבות קודמת, ובמילא חסרה לפעמים השתלשלות הענינים – ניתוספו אי-אלו כיתובים ומראי-מקומות לתת את רקע הדברים, על-מנת להקל על המעיין.

עבודת הליקוט והעריכה נעשו ע"י גיסו של החתן, הרה"ת אליעזר יהושע שי' זאקליקובסקי, שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע ומנהל בית חב"ד במאנרא, ניו דזשערסי. והתודה נתונה לו בזה ותהא משכורתו שלימה מאת ה' בכל מילי דמיטב.

ואנו תפילה שבמהרה בימינו ממש נזכה לשמוע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה גו', כי תקויים תפילתנו בקשתנו ותקוותנו אויף זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו.

בשם המשפחות

אברהם אלטיין

מנחם מענדל הלוי דוכמאן

מכתבי

כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע

ר"א

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה י"ב מנ"א תרצ"ז
פערכטעלדסוואַרף אצל הי"ען.

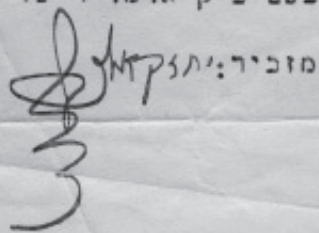
אל הנלמד החשוב מר מרדכי שי'
אלטיין.

שלום וברכה

במענה על כתבו ע"י מורו ורבו ידידי
הנכבד והנעלה הרב"ג ו"ה אי"א מוה"ר ישראל שי'
דז"קאבסאן,

נהניתי מאופן לימודו בנלה ובלימוד
החסידות צריכים להוסיף כפי האפשרות ולבא לראש
צריכים להסיר המחשבות המפרידות והוא על ידי לימוד
מסודר בנלה ובחסידות בשמחת לב ודרכי הצעירים
הוא אשר יגלו את לבכם למורם ומדריכם והוא מורה
להט דרך ללכת בה ישקוד בלימודו בנלה ובחסידות
ובעבודה שכלב זו חפלה והשי"ת יעזרהו שי' ירא
שמים חסיד ולמדן והוריו שי' יראו בו ובכל בני
ביתם שי' רוב נחת ויעזר להם השי"ת בגשמיות
וברוחניות

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מוזכיר: יתקאבסאן

א. י"ב מנ"א ה'תרצ"ז.

מכתב זה הוא, ככל הנראה, הראשון שזכה הרב מרדכי דוב שי' אלטיין לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע.

המכתב הובא לרבי הרי"צ ע"י הרב ישראל דזשייקאבסאן (לימים - חותנו של הרמ"ד אלטיין) שנסע אז במיוחד מארצות-הברית בכדי לבקר את הרבי הרי"צ באירופה, והביא עמו אז מכתבי פ"ג מתלמידי "אחי תמימים" שלמדו איתו שיעורי חסידות וכו', כמפורט בספר תולדות חב"ד בארצות הברית עמ' קמב (מזכרונות הרי"ד): "כאשר נסעתי

לאירופה בקיץ תרצ"ז... הבאתי עמדי רשימה מהתלמידים הקבועים הלומדים דא"ח ופדיונות מכל אחד. כ"ק אדמו"ר התעניין מאוד אודותם". ראה בארוכה ובפרטיות ע"ד נסיעה זו בספר זכרון לבני ישראל עמ' רא ואילך.

.3021

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

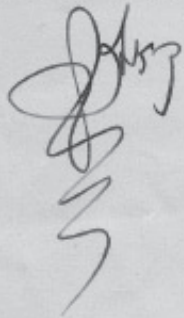
ב"ה כ"ז תמוז תרח"ץ.
אטוואק.

אל התלמיד מר מרדכי דוב שי'

שלום וברכה,

במענה על מכתבו, את זה שקבע עת ללמוד בצוותא עם חברי התלמיד מר משה שי' העכט באותו הזמן המוכשר לפני חברי הנ"ל טוב הוא במאד אשר מלבד ענין הלימוד יחד כי טובים השנים הנה עוד זאת יש בזה הרגש טוב להרגיש את טובתו של חברי אשר זה תכלית המצוה דואהבת לערך לקודרו ולהחיותו בדברי תורה.

ישקוד בלימודיו בעיון והשי"ת יצליחהו ויהי' ירא שמים חסיד ולמדן.
ובדבר שאלתו הנשמית הנה מבלי ידיעתך פרטי הענינים כבד לי להגיד בזה וית"שב עם ידידי הרח"ג מורו ורבו הר"י שי' דזיקאבסאן והשי"ת יתן פרנסה טובה לחוריו שי' אשר יוכל לשקוד בתורה ועבודה ויהי' מאושר בגו"ר ויפעלו גם במכיריהם ומיודעיהם לקבוע עתים לתורה.
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר:

ב. כ"ז תמוז ה'תרח"ץ.

במכתב זה כותב הרבי הרי"צ: "במענה על מכתבו, את זה שקבע עת ללמוד בצוותא עם חברי התלמיד מר משה שי' העכט", כנראה במסגרת "אחי תמימים" שייסד הרב ישראל דזשייקאבסאן בסביבתו, כמסופר בארוכה בתולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' קמ ואילך. וראה לקמן מכתב ט"ז אלול תרח"ץ "אל התלמידים הנעלים אחי התמימים בנויארק ואגפ' יחיו".

3446

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

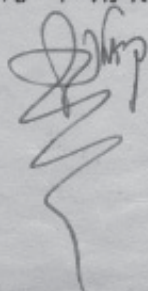
ב"ק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה י"ב אלול ה'תרח"ץ.
שטאָטצק.

אל התלמיד הנכבד מוה"
מרדכי דוב שי' אלטין.

שלום וברכה,

במענה על מכתבו ראשית העבודה האמיתית
היא התנכרות המוח על הלב, והוא שהמתינות והדעת
יכבוש את ההרגשות, ואפשר גם באופן דקבלת עול,
ולחיות במנוחה גמורה מכל התפעלות לאכול ולשתות
לחזק את הבריאות ולשקוד בתורה והשי"ת יהי' בעזרו
בנשם וברוח שיתחזק כבריאותו וישקוד בלימוד הנגלה
ודא"ה זיהי' ירא שמים חסיד ולמדן
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר: יתקאל

ג. י"ב אלול ה'תרח"ץ.

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש
ב"ה ט"ו אלול תרמ"ץ.
אטוואצק.

אל החלמידים הנעלים אחי החמימים
בנויארק ואנפי' יחיו.

שלום וברכה.

לקראת השנה החדשה הכאה עלינו ועל כל

ישראל לטובה ולברכה ברוחניות ובנשמיות, הנני מכרך
אותם הוריהם ובני ביתם יחיו, כחוככי כללות אנ"ש,
ובחוך כלל אחינו בני ישראל ד' עליהם יחיו, בכתיבה
וחתימה טובה על שנה טובה ומחוקה בנשמיות וברוחניות.

המכרכם

ד. ט"ו אלול ה'תרמ"ץ.

ה. י"א אד"ר ה'ת"ש.

מכתב זה כתבו הרבי הרי"צ בעת שהותו בריגא, אחר שניצל מציפורני הנאצים ימ"ש, בתחילת חודש טבת ה'ש"ת. ביום חמישי ב' טבת נסע מווארשא לברלין (שם שהה במשך הש"ק) ומשם נסע לריגא, והגיע לשם ביום ה' טבת.

הרמ"ד כתב לרבי הרי"צ אחר שחזר לארצות-הברית מביקורו באטוואצק.

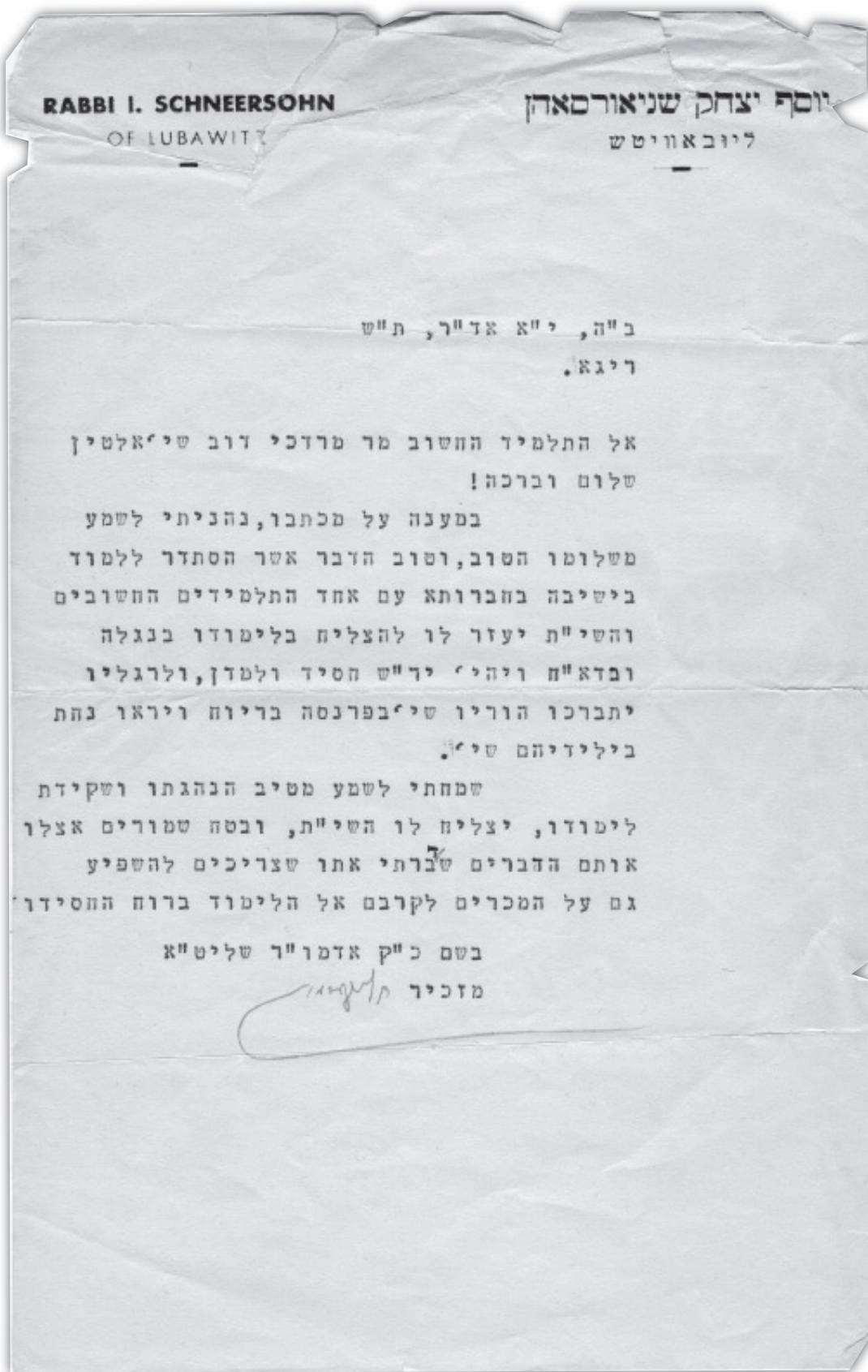
ומעשה שהי' כך הי':

בשנת תרצ"ט כתב הרבי הרי"צ (אג"ק ח"ד עמ' תסב) בנוגע להתיסדות ישיבת תומכי תמימים בנויארק אשר צריכים "להשתדל לשלוח תלמידים מאחי התמימים לישיבת תומכי תמימים באטוואצק ובעזה"י יהי' זה פתח ליסוד ישיבה במדינתם ברוחה של תומכי תמימים" (וראה ע"ז תולדות חב"ד בארצות"ב עמ' קמ).

לפועל נסעו לאטוואצק כבר באלול ה'תרח"צ הרב שלמה זלמן העכט וזוגתו (בתו של הרב ישראל דזשייקאבסאן) מיד לאחר חתונתם, ואח"כ בתחילת ה'תרצ"ט עוד שני בחורים.

בשלהי שנת ה'תרצ"ט, נתארגנה ע"י הרב ישראל דזשייקאבסאן נסיעה של קבוצת ששה בחורים שלמדו אז אתו שיעורי חסידות ונתקרכו לחב"ד במשך השנים, שיסעו ללמוד בישיבת "תומכי תמימים" באטוואצק, להיות בהווי תלמידי התמימים וחסידים ולשהות במחיצתו של הרבי הרי"צ (כמסופר בארוכה בספר זכרון לבני ישראל עמ' רכה-ו ובספר תולדות חב"ד בארצות"ב עמ' קמד-ו). לפועל נסעו עם הרב ישראל דזשייקאבסאן לאירופה ביום כ"ב מנ"א. מיד עם פרוץ המלחמה עזבו כולם את אטוואצק לזארשא (ביום שישי י"ז אלול), וביום ראשון נסעו משם לריגא, וכעבור זמן קצר חזרו לנויארק.

במכתב עצמו מתייחס הרבי הרי"צ ל"הדברים שדברתי אתו" כשהי' באטוואצק.

מכתב ע"י הרבי הרי"צ (אג"ק ח"ד עמ' תסב) בנוגע להתיסדות ישיבת תומכי תמימים בנויארק אשר צריכים "להשתדל לשלוח תלמידים מאחי התמימים לישיבת תומכי תמימים באטוואצק ובעזה"י יהי' זה פתח ליסוד ישיבה במדינתם ברוחה של תומכי תמימים" (וראה ע"ז תולדות חב"ד בארצות"ב עמ' קמ).

לפועל נסעו לאטוואצק כבר באלול ה'תרח"צ הרב שלמה זלמן העכט וזוגתו (בתו של הרב ישראל דזשייקאבסאן) מיד לאחר חתונתם, ואח"כ בתחילת ה'תרצ"ט עוד שני בחורים.

בשלהי שנת ה'תרצ"ט, נתארגנה ע"י הרב ישראל דזשייקאבסאן נסיעה של קבוצת ששה בחורים שלמדו אז אתו שיעורי חסידות ונתקרכו לחב"ד במשך השנים, שיסעו ללמוד בישיבת "תומכי תמימים" באטוואצק, להיות בהווי תלמידי התמימים וחסידים ולשהות במחיצתו של הרבי הרי"צ (כמסופר בארוכה בספר זכרון לבני ישראל עמ' רכה-ו ובספר תולדות חב"ד בארצות"ב עמ' קמד-ו). לפועל נסעו עם הרב ישראל דזשייקאבסאן לאירופה ביום כ"ב מנ"א. מיד עם פרוץ המלחמה עזבו כולם את אטוואצק לזארשא (ביום שישי י"ז אלול), וביום ראשון נסעו משם לריגא, וכעבור זמן קצר חזרו לנויארק.

ו. ר"ד מה שאמר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ביחידות להתמים מרדכי דוב אלטיין טרם נסיעתו בשליחות לבאלטימאר, אמצע חודש אלול ה'ש"ת.

וואו פארסטו?

ווען רעכנסטו צו פארן?

די סיבה פון דיין נסיעה איז א צווייענדיגער [שכחתי השני דברים. מ.ד.א.], צו מעורר [זיין] אידן.

עס איז פאראן חסידים וואס זיינען פארשלאפן, דארף מען זיי אויפוועקן – דורך חסידות.

בעלי בתים – דארף [מען] מעורר זיין זייער הערצער. יונגעלייט – רעדן וועגן יראת שמים, מדות, הנהגות.

מיט רבנים רעדן אין לערנען. עס איז פאראן א ישיבה – גיין צו דער ישיבה.

גייען צו הרב אקסעלראד [הרב אברהם אלי' אקסלרוד. מוקני התמימים ששימש אז כמו"צ מפורסם

בבולטימור].

דו זאלסט שרייבן ווען דו קומסט – וועגן דיר.

דער אויבערשטער זאל העלפן [אז] דו זאלסט מצליח זיין.

[וועד כמדומה שלשה ברכות. זהו כנראה תוכן היחידות שדיבר אתי כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות הנסיעה].

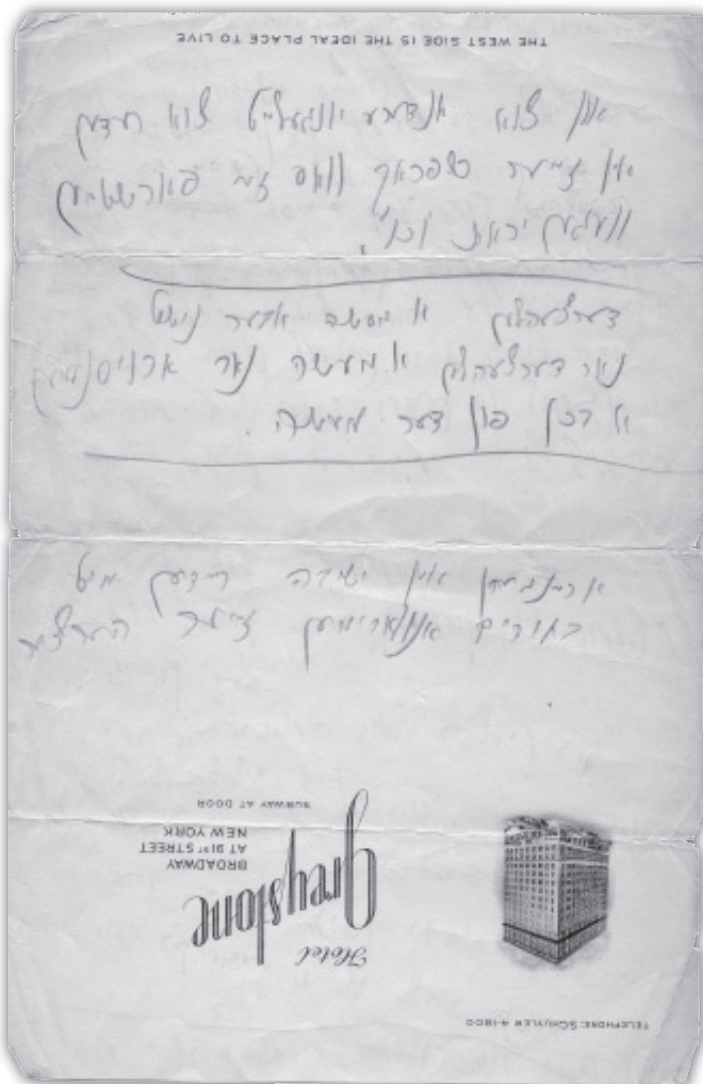
וואס פארא מאמרים וועסטו זאגן?

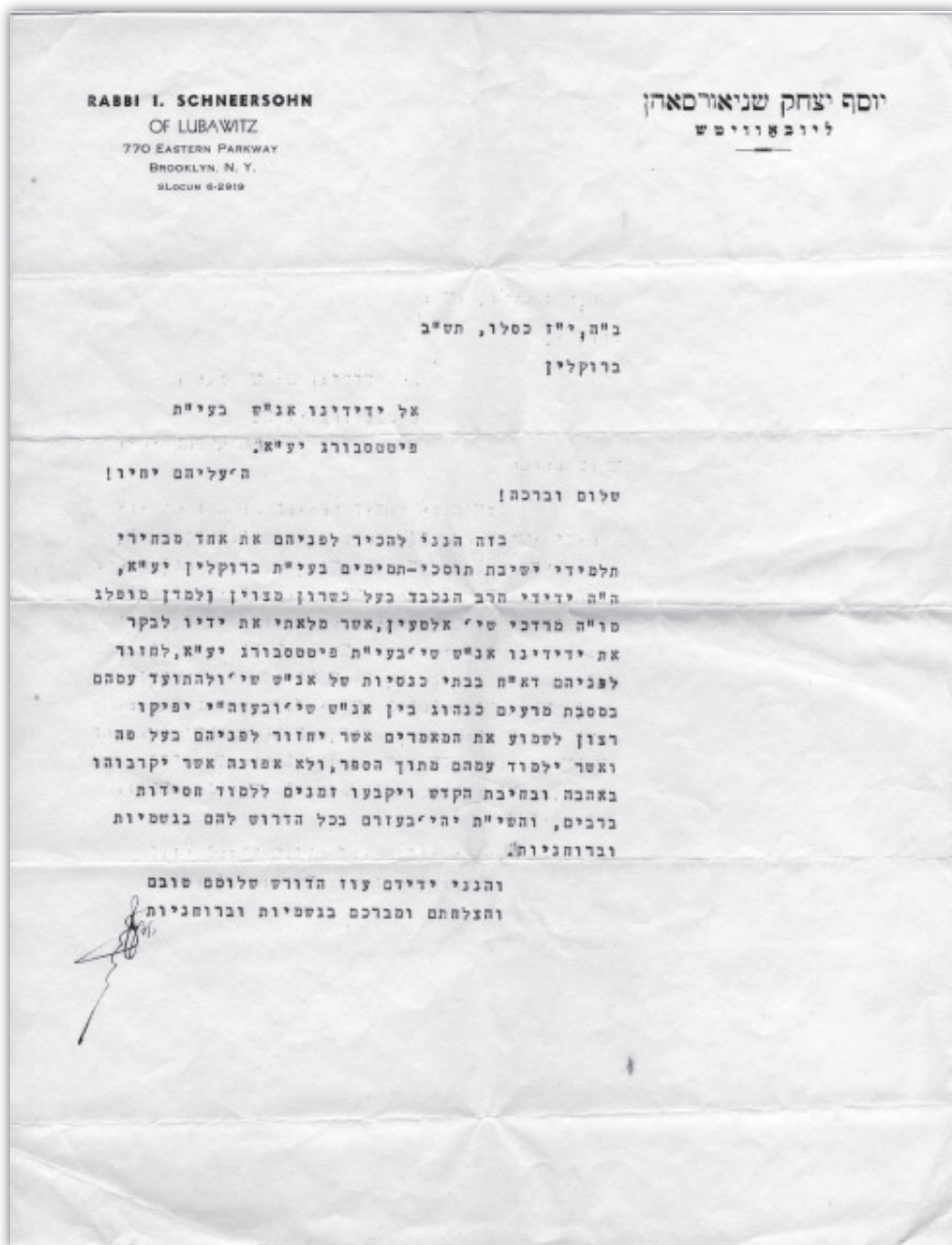
און צו אנדערע יונגעלייט צו רעדן אין זייער שפראך וואס זיי פארשטייען וועגן יראת [שמים] וכו'.

דערציילן א מעשה, אבער ניט נאר דערציילן א מעשה, נאר ארויסנעמן א בכן פון דער מעשה.

אריינגיין אין ישיבה, רעדן מיט בחורים, אנווארעמען זייער הערצער.

ראה עוד בפרטיות על נסיעה זו בתולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' שסט ("מבוא" לאג"ק הריי"צ ח"ה עמ' 51 ואילך).

ז. השליחות לפיטסבורג:

י"ז כסלו ה'תש"ב.

השליח הראשון ששלח כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ לערי השדה בכדי לפתוח סניף חדש של "ישיבת אחי תמימים", הי' ככל הנראה, הרב מ"ד אלטין.

במוצש"ק פ' וישלח ה'תש"ב, אחר שמסר הרמ"ד אלטין השיעור השבועי שלו בקומת המרתף שב-770, קרא לו המזכיר ואמר לו שהרבי הריי"צ רוצה שיכנס אליו מיד. כשנכנס אמר לו הרבי (התוכן):

"קיבלתי מכתב מביהכ"נ של ליובאוויטש בפיטסבורג ומהפרעזידענט שלהם שיש להם הרבה בעיות, ושואלים באם אני יכול לעזור להם, במילא הנני רוצה שתיסע לפיטסבורג, ושתקבל ע"ע להיות הרב של הביהכ"נ, ותעזור להם בכל המצטרך".

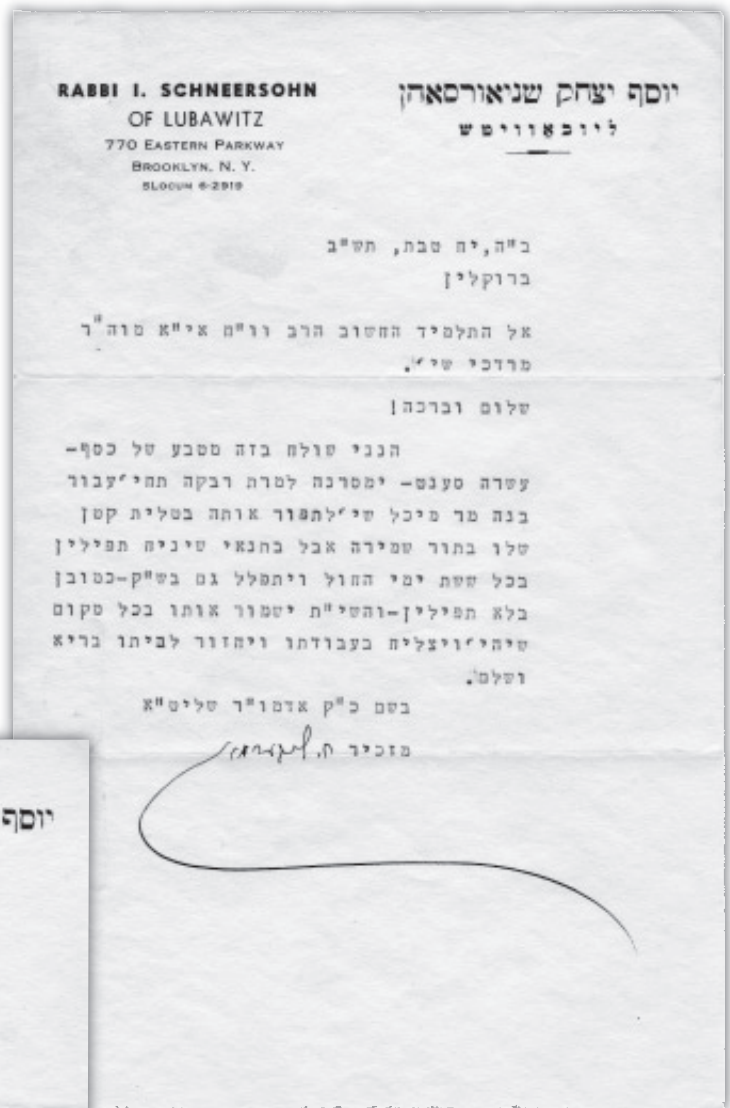
הרמ"ד אמר שמכיון שביום שלישי הוא י"ט כסלו אז מתי לנסוע?

וע"ז ענה הרבי:

"תיסע מחר ביום ראשון. תתאכסן אצל ר' יעקב שיף בבית, והוא יעזור לך ככל האפשרי. כבר שלחתי מכתב להם שיקבלו את פניך בבואך לשם, וכתבתי אודותך להם ושיקבלו אותך בטוב, ושיתנהגו כלפיך בכבוד הראוי. כסף אל תבקש מהם, וכל מה שתצטרך יתנו לך מכאן".

ראה עד"ז לקמן מכתב ג' שבט ה'תש"ב.

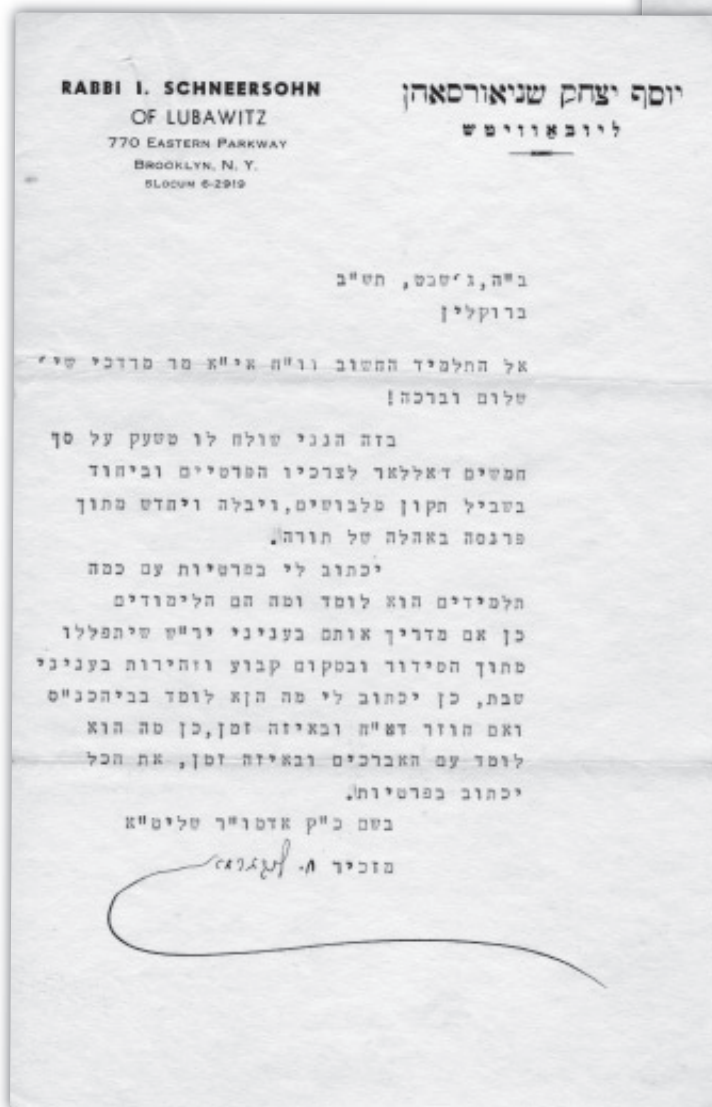
המכתב שלפנינו הוא מה ששלח הרבי הריי"צ להקהילה בפיטסבורג כנ"ל. גם להרב יעקב שיף שלח הרבי הריי"צ מכתב מיוחד (נדפס באג"ק הריי"צ ח"ו עמ' קלד-ה). כדאי לציין שבאותו תקופה הי' הרמ"ד תלמיד בישיבה בשנות העשרים המוקדמות.

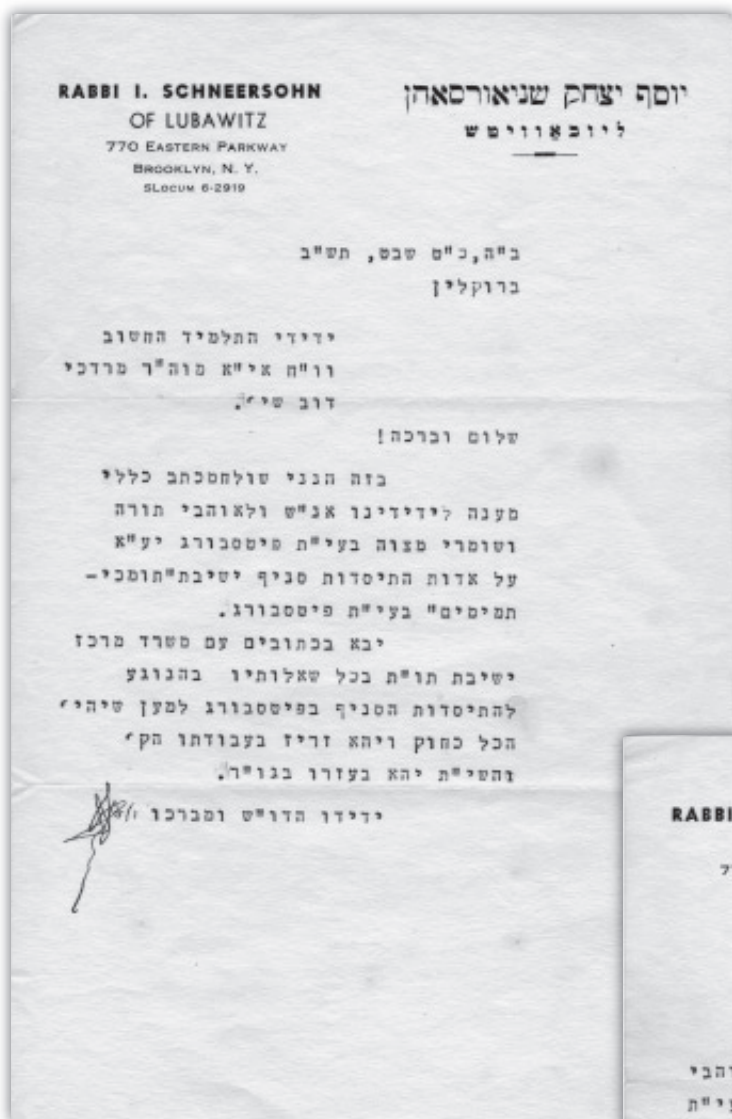

ת. י"ח טבת ה'תש"ב.

ט. ג' שבט ה'תש"ב.

במכתב שלפנינו שולח לו הרבי הריי"צ כסף לעניניו הפרטיים (כנ"ל מכתב י"ז כסלו). הרמ"ד מוסיף לספר שמכיון שהרבי הריי"צ אמר לו ביחידות שלא ישאל מאף א' בעיר שום כסף, אלא שישלח קבלות על כל הוצאותיו וישלחו לו הכסף מכאן, שכמובן שצמצם וחסך את הפרוטות בכדי לא לקחת יותר מכפי הצורך מהרבי הריי"צ. (וראה "מבוא" לאג"ק הריי"צ ח"ו עמ' 15).

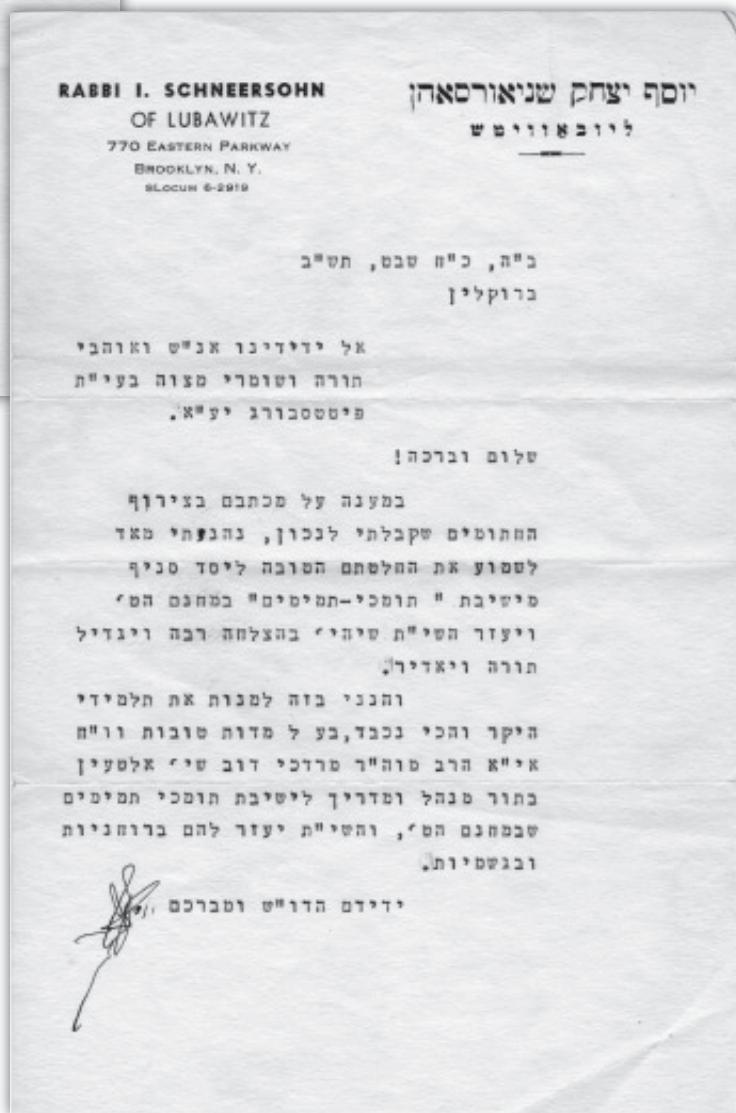

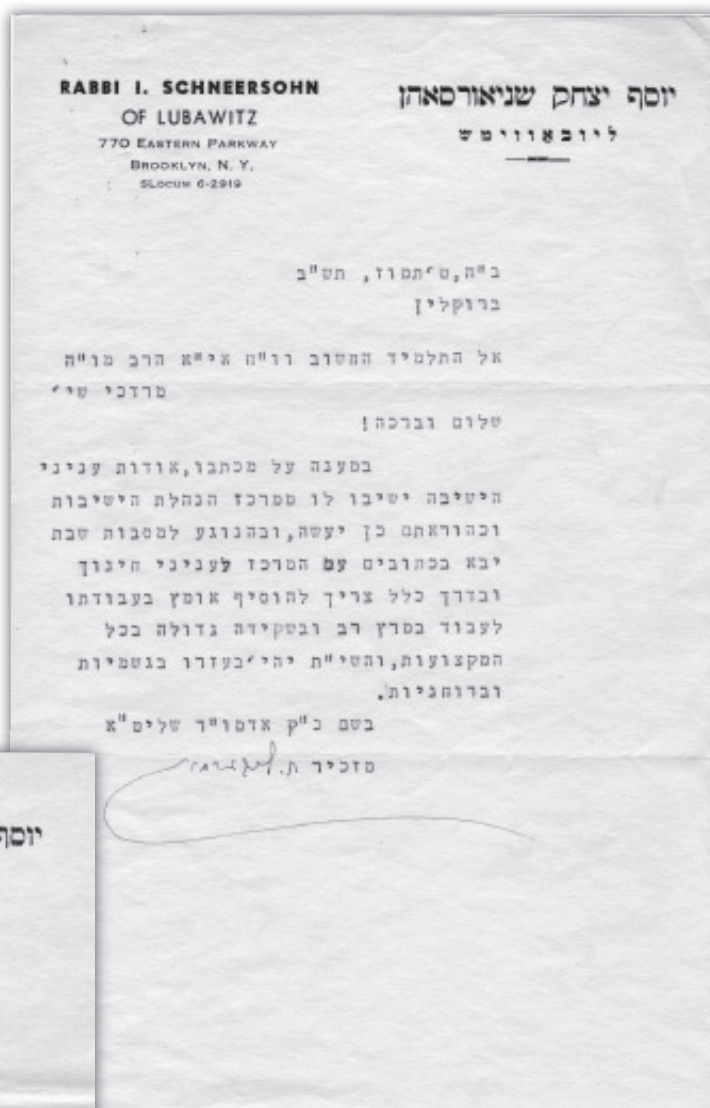
י. כ"ח שבט ה'תש"ב.

ככ"ח שבט כותב הרבי הרי"צ ע"ד יסוד הישיבה בפייטסבורג, שבא בהמשך לכהונתו כרב ביהכ"נ ופעולות לחיזוק היהדות בעיר וכו'. ראה בארוכה בתולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' רלד ואילך ע"ד התייסדות הישיבה "אחי תמימים".

יא. כ"ט שבט ה'תש"ב.

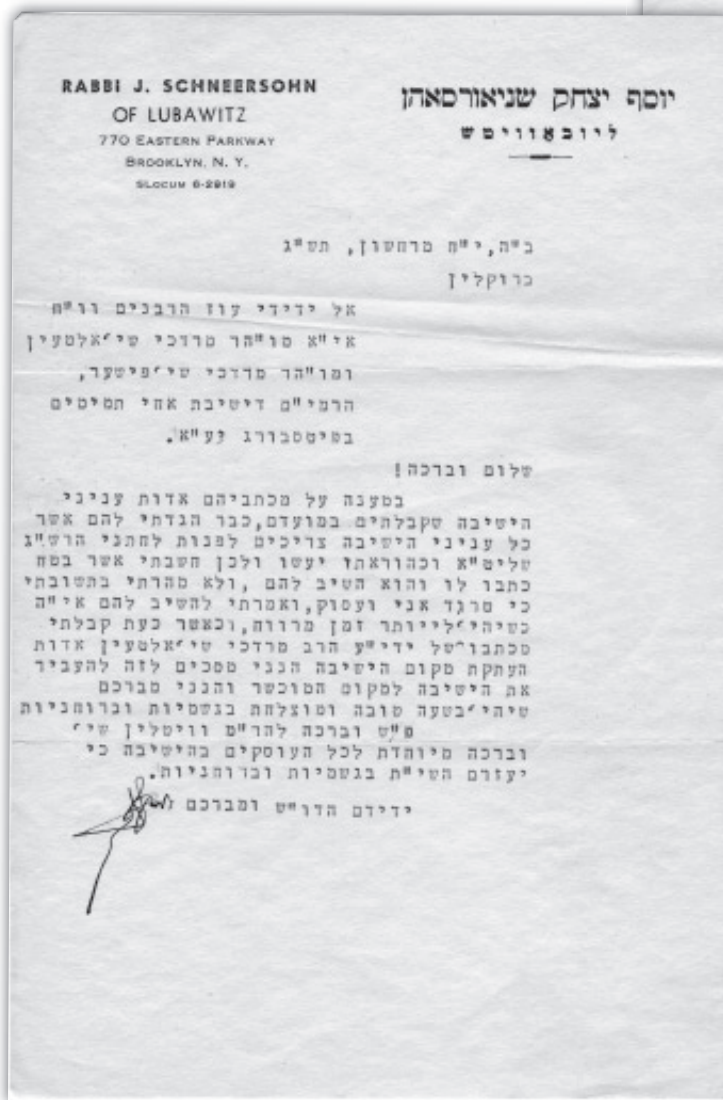
מכתב דומה בתאריך אמצע אדר נדפסה באג"ק חי"ג עמ' שמב.

יג. י"ח מרחשון ה'תש"ג.

מכתב דומה נדפסה באג"ק חי"ג עמ' שסה.

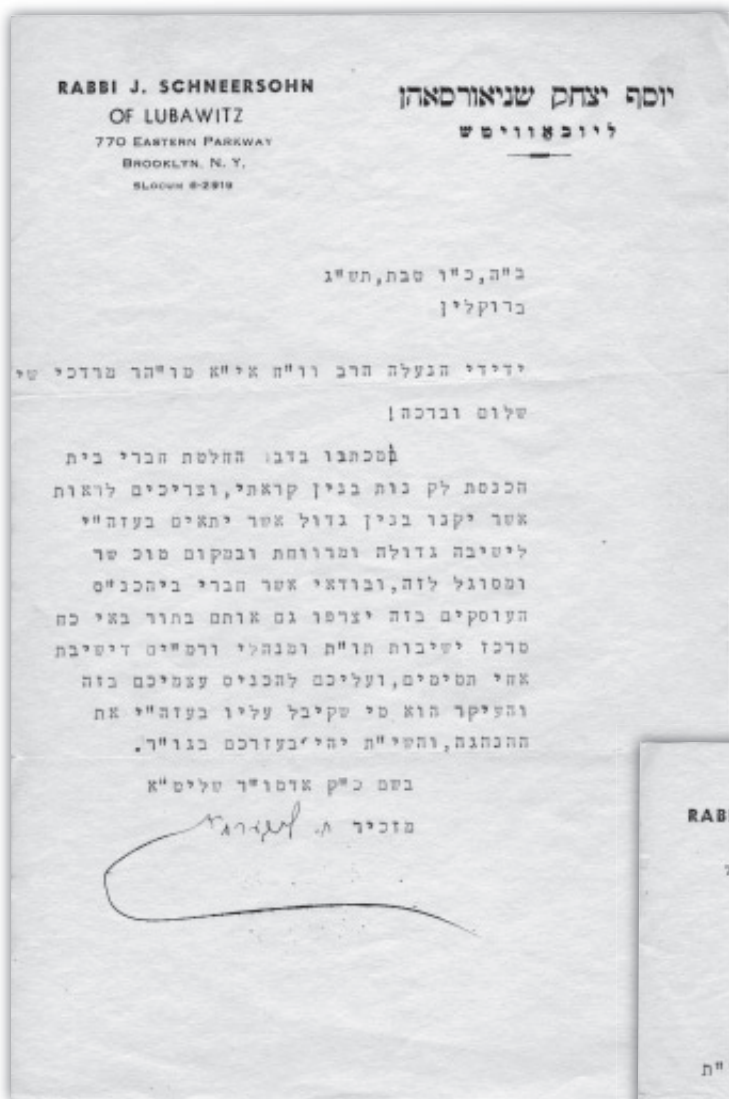

יב. ט' תמוז ה'תש"ב.

"ובדרך כלל צריך להוסיף אומץ בעבודתו לעבוד במרץ רב ובשקידה גדולה בכל המקצועות".

הרמ"ד מוסיף שיש לציין שבתקופה זו אירע הבא לקמן:

בערב חג השבועות של שנה זו נסעתי מפיטסבורג והגעתי ל-770 לכבוד חג המצו"ת כמנהגם של כל הרבנים. כשהגעתי וא' המזכירים של הרבי הריי"צ הבחין בי, מיד הודיע עד"ז לרבי הריי"צ. ומיד בא אלי בשליחות הרבי הריי"צ להודיעני שאסע מיד חזרה לפיטסבורג בכדי להגיע לשם לפני החג ולהיות שם להח"ש. באותם שנים הי' כמעט בלתי אפשרי לקחת מטוס בלי הזמנה מראש, ובקושי מצאתי מטוס והגעתי לפיטסבורג סמוך להדלקת הנרות.

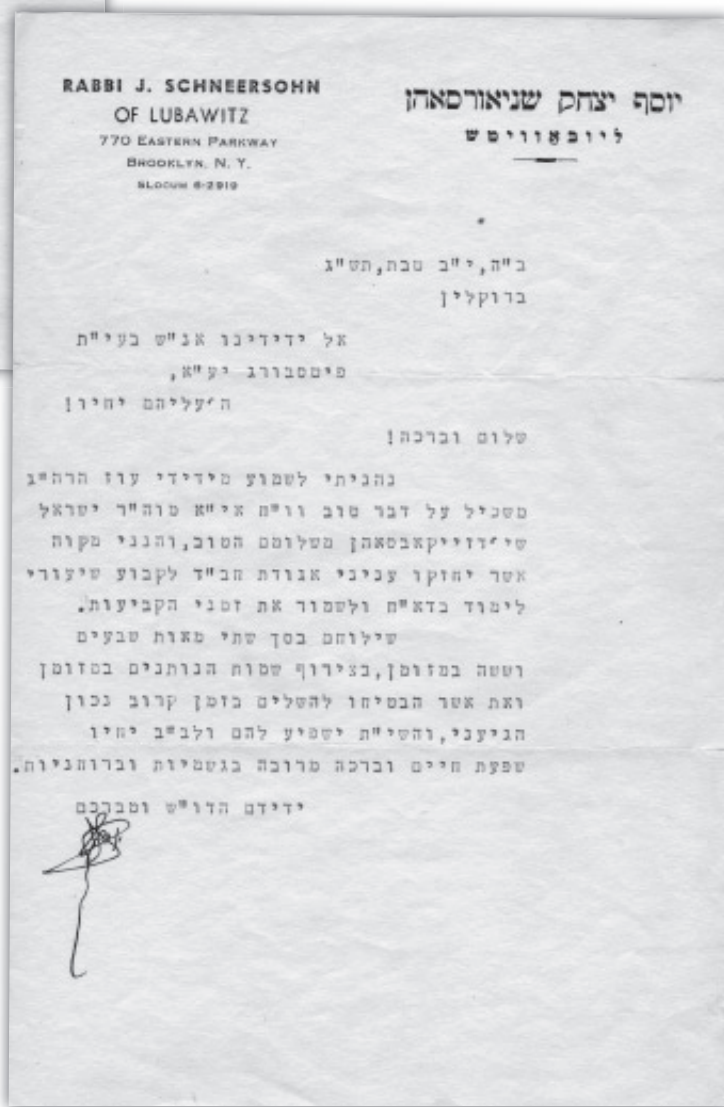

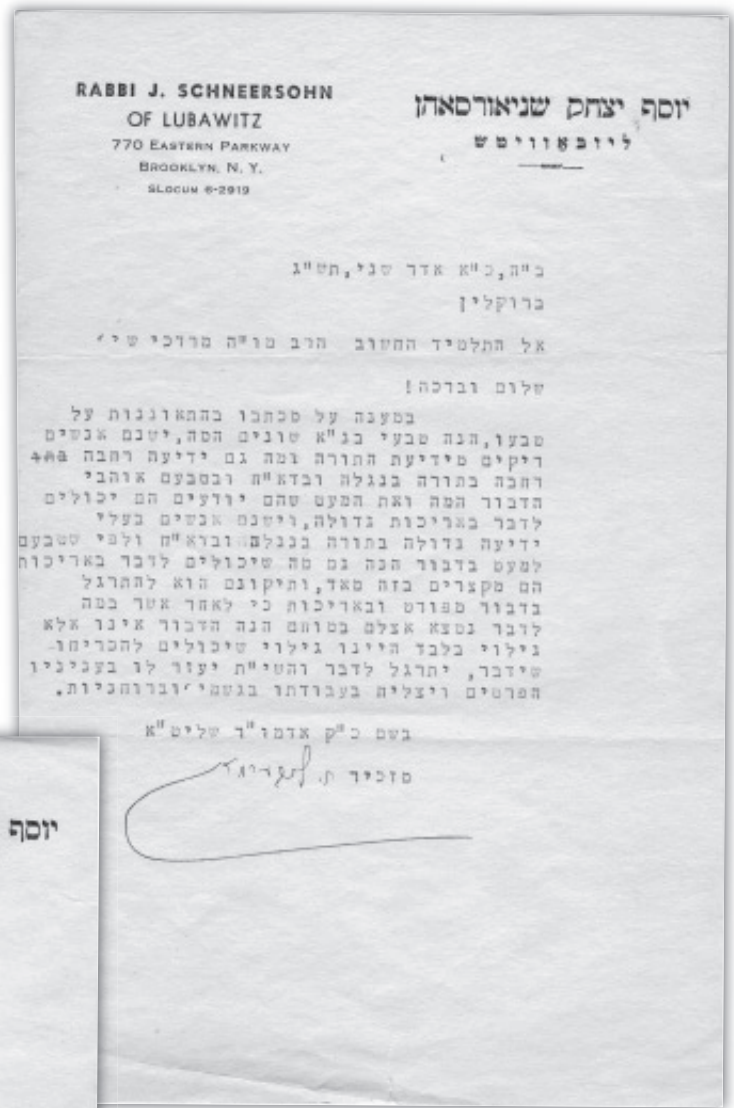
טו. כ"ו טבת ה'תש"ג.

מכתב זה בא בהמשך, כנראה, להמסופר בתולדות חב"ד עמ' רלה ע"ד המכתב שקיבל "ספעשיל דעליווערי" שהרבי הרי"צ מסכים להעברת הישיבה לשכונת אוקלאנד.

יד. י"ב טבת ה'תש"ג.

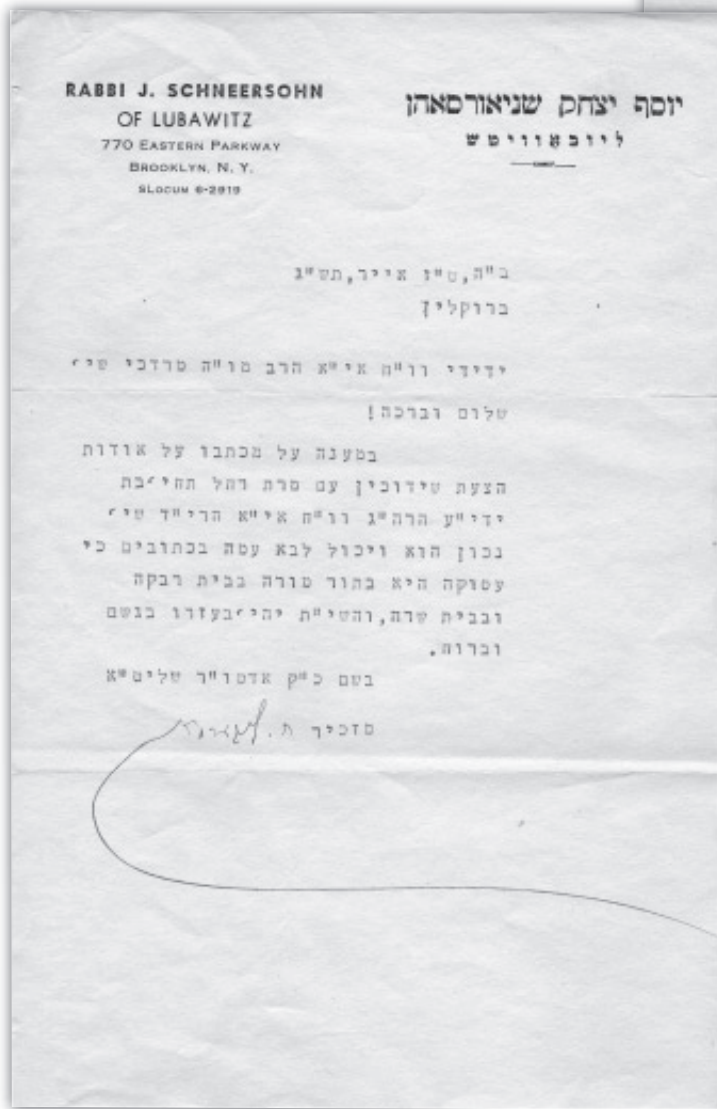
מכתב זה בא בהמשך למכתבי ג' וכ"ג שבט תש"ב ע"ד יסוד מחלקת "אגודת חסידי חב"ד" בפיטסבורג (ראה תולדות חב"ד עמ' שיט ואילך, ובפרטיות ע"ד המחלקה בפיטסבורג שם עמ' רלה, שלה).

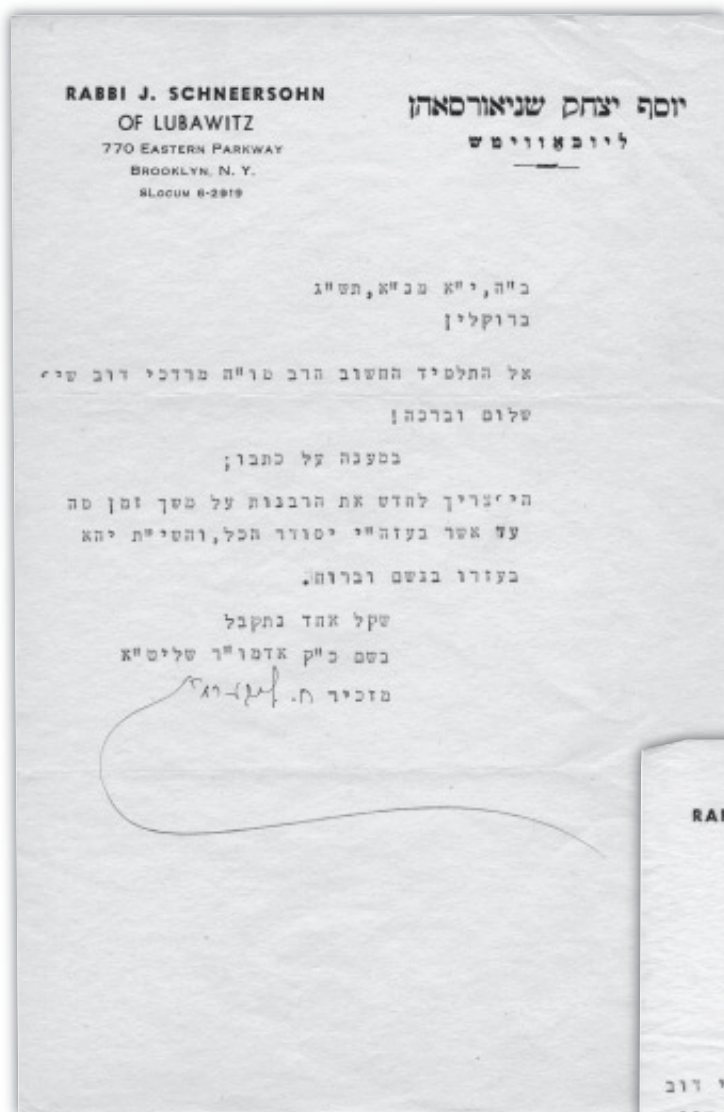
יו. ט"ז אייר ה'תשי"ג

עוד בהיות הרמ"ד אלטיין בפייטסבורג עלתה הצעת
השידוכין עם בתו של הרב ישראל דושייקאבסאן, מרת
רחל תחי', וע"ז בא המענה שלפנינו.

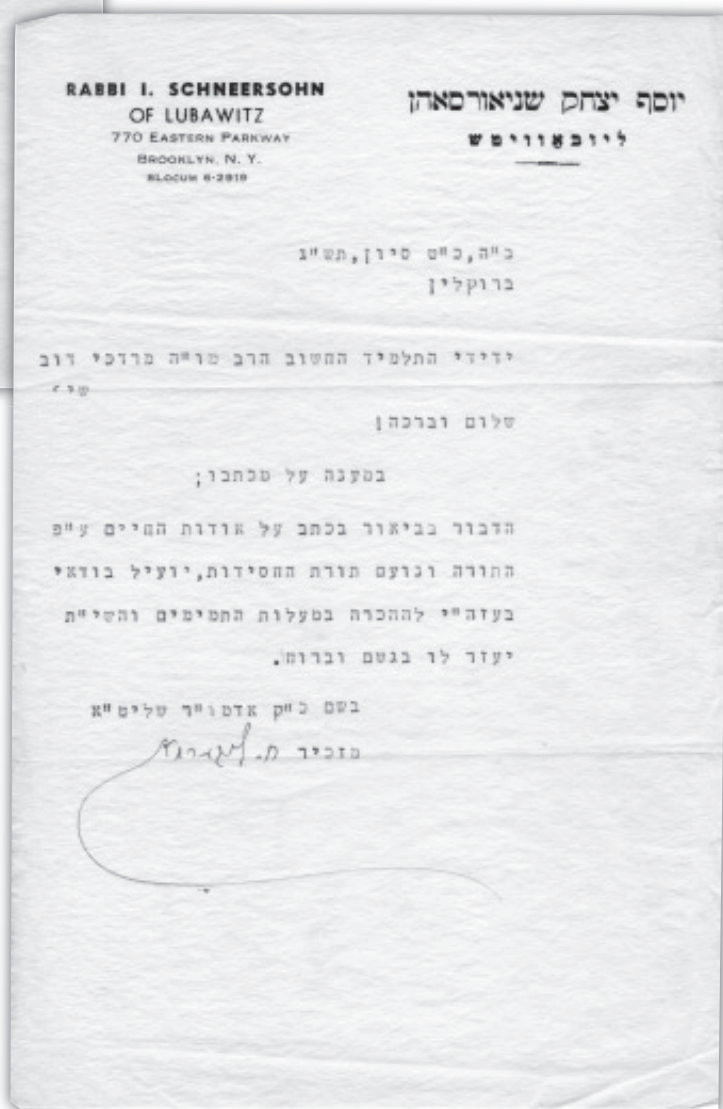

טז. כ"א אדר שני ה'תש"ג.

באותו תקופה, מספר הרמ"ד, עורר אותו הרבי הריי"צ
שילך לבקר בכל הבת-כנסת ולהשתדל לנאום שם במושך
הש"ק, לפני, באמצע או לאחרי התפילה ולעוררם לעניני
חיווק היהדות ויר"ש וכו', ע"ז כתב אז הרמ"ד שהיות
שבטבעו הוא יותר מופנם ושקט לעצמו, הנה, קשה לו
לעמוד בפני הקהל ולדבר ולנאום וכו'. וע"ז בא המענה
שלפנינו.

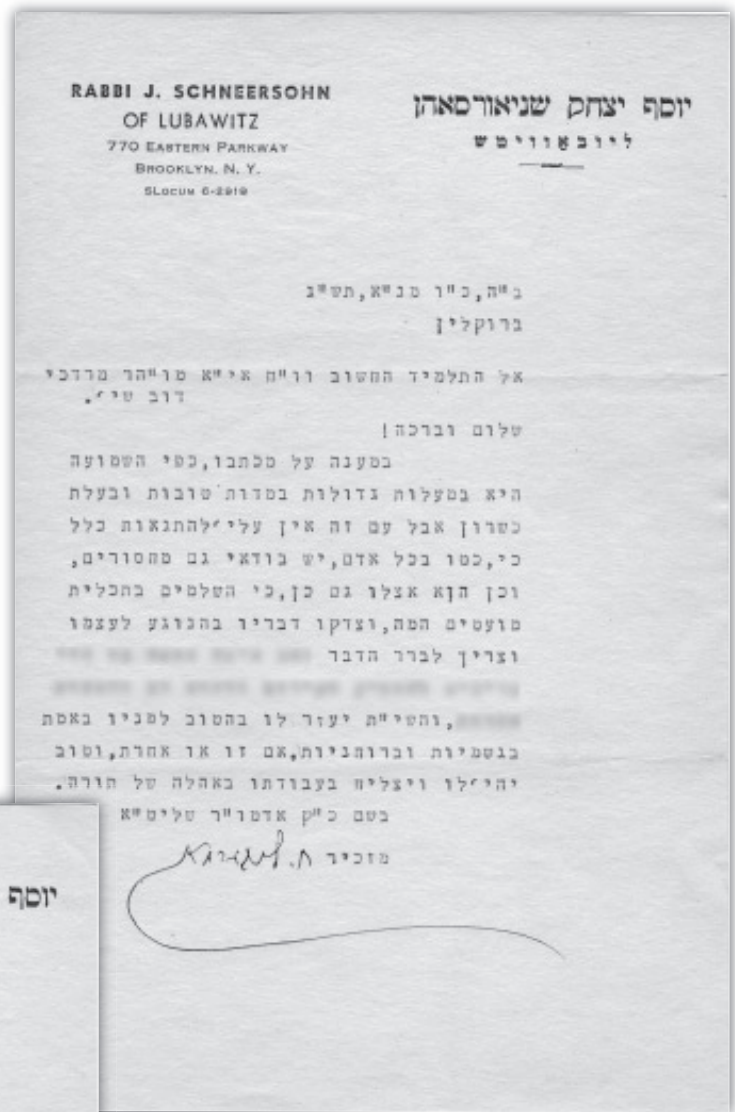

יח. כ"ט סיון ה'תש"ג.

יט. י"א מנ"א ה'תש"ג.

בתקופה זו עלתה השאלה ע"ד הצורך ליכנס לשרת בעצבא ארצות הברית בגלל המלחמה באירופא, וע"ז בא המענה שלפנינו שמכיון שמכהן בתור רב ביהכ"נ "יסודר הכל".

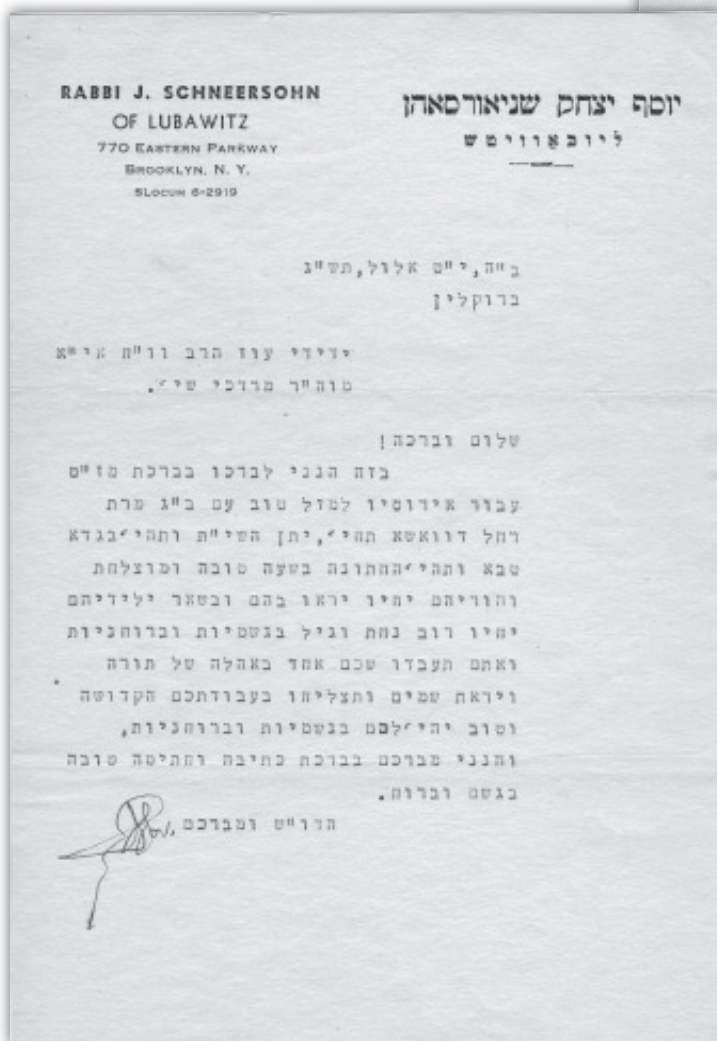

כ. כ"ו מנ"א ה'תש"ג.

כא-כב. י"ט אלול ה'תש"ג.

מכתבי מזל טוב לרגל האירוסין להחתן ולהכלה.

להעיר שמסיבת התנאים התקיימה בלילה שלפני תאריך המכתבים שלפנינו, במוצש"ק ח"י אלול, בביהכ"נ בשכונת איסט ניו יארק, בהשתתפות כ"ק אדמו"ר זי"ע והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע. וראה בספר מקדש ישראל עמ' 4 שהרבי חזר לביתו במונית באמצע התנאים להביא את נוסח התנאים שהצמח צדק הוסיף בו בכת"ק.

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
BLOCK 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"ט תשרי, תש"ד
ברוקלין

אל התלמיד החשוב הרב מו"ה מרדכי דוב שי
שלום וברכה!

במענה על סכתבו אודות הישיבה הנני
מתפלא מדוע אינה מתרחבת כי הלא הם עובדים
בעזה"י עבודה גדולה והפעולות הן קטנות, וצריכים
לחקור ולדעת הסבות מפני מה אינה מתרחבת
בתלמידים טובים וגם מה שהפעולה בהתלמידים
עצמם אינה כראוי להיות, ודאי הדבר אשר הפאראקעיל
סקול נחוצה שאז התלמידים הם כל היום בסביבה
טובה ותחת השגחה מעולה אבל גם ההשפעה על
התלמידים דאחי תמימים היתה צריכה להיות יותר
טובה, גם זאת מה שלא עלה בידם רץ ששה תלמידים
עורה על סיבות המעכבות את העבודה בחריצות
ובכן צריכים לחפש אחר הסיבה ולתקנה.

כדבר הגבלת זמן הנסואיך למו"ט עדיין
לא דיברו בזה אבל חושב הנני אשר בעזה"י צריכים
להקדים מהזמן האסור בסכתבו, * ובכל זמן שיהיו
יתן הסיי"ת שיהי' בשעה טובה ומוצלחת בגשם
וברוח.

כשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מוזכיר ח. אדמו"ר

כב. י"ט אלול ה'תש"ג.

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
BLOCK 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, י"ט אלול, תש"ג
ברוקלין

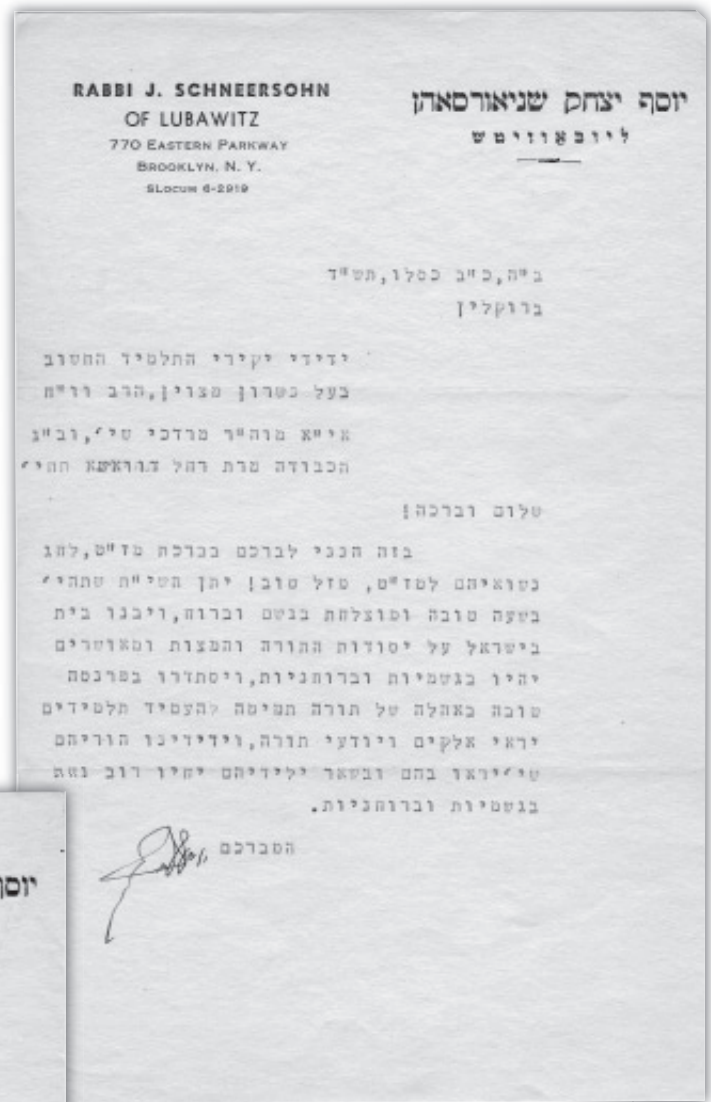
אל טרת רחל דוואשא תחי
ברכה ושלום!

בזה הנני לברכה כברכת מו"ט
עבור אירוסים לטול טוב עם ב"ג ידידי
עוז הרב וו"ה אי"א מוה"ר מרדכי שי
יתן הסיי"ת ותהי' בודא טבא ותהי' החתונה
בשעה טובה ומוצלחת והוריהם יהיו יראו
בהם ובשאר ילדיהם יהיו רוב נחת ונגיל
בגשמים וברוחניות, ואתם תעבדו שכם אחד
באהלה של תורה ויראת שמים ותצליחו
בעבודתכם הקדושה וטוב יהי' לכם בגשמים
וברוחניות, והנני מברכם בברכה כחיבה
וחתימה טובה בגשם וברוח.

המברכה

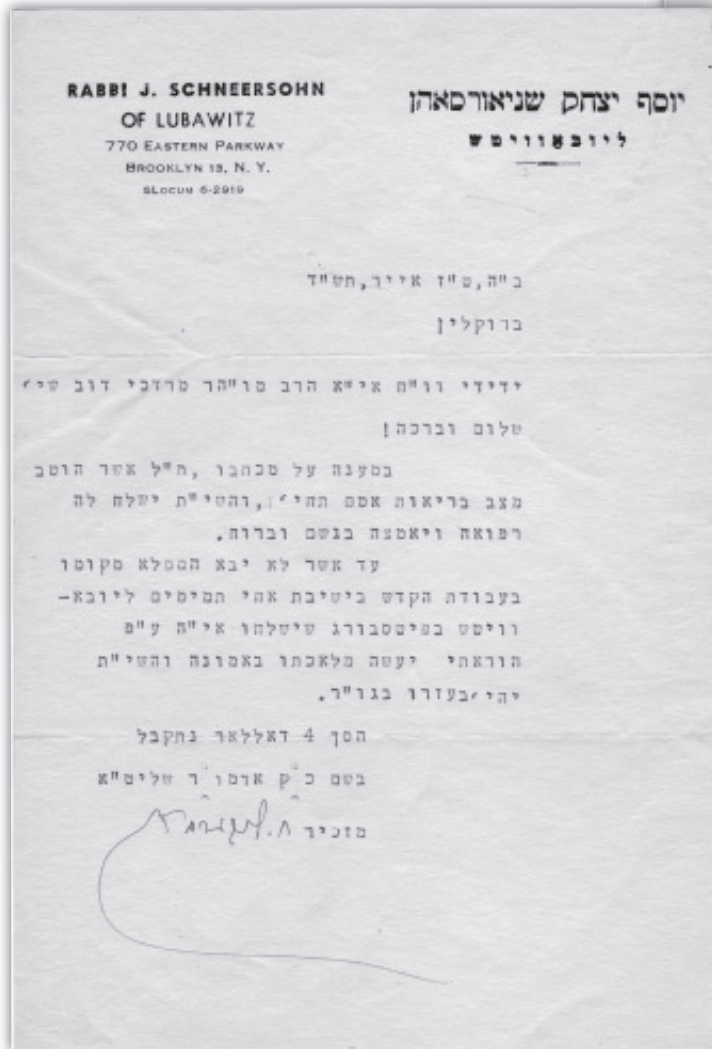
כג. כ"ט תשרי ה'תש"ד.

על ריבוי העבודה בניהול הישיבה היו כמה מכתבים
מהרבי הריי"צ, ראה תולדות חב"ד עמ' רלה.

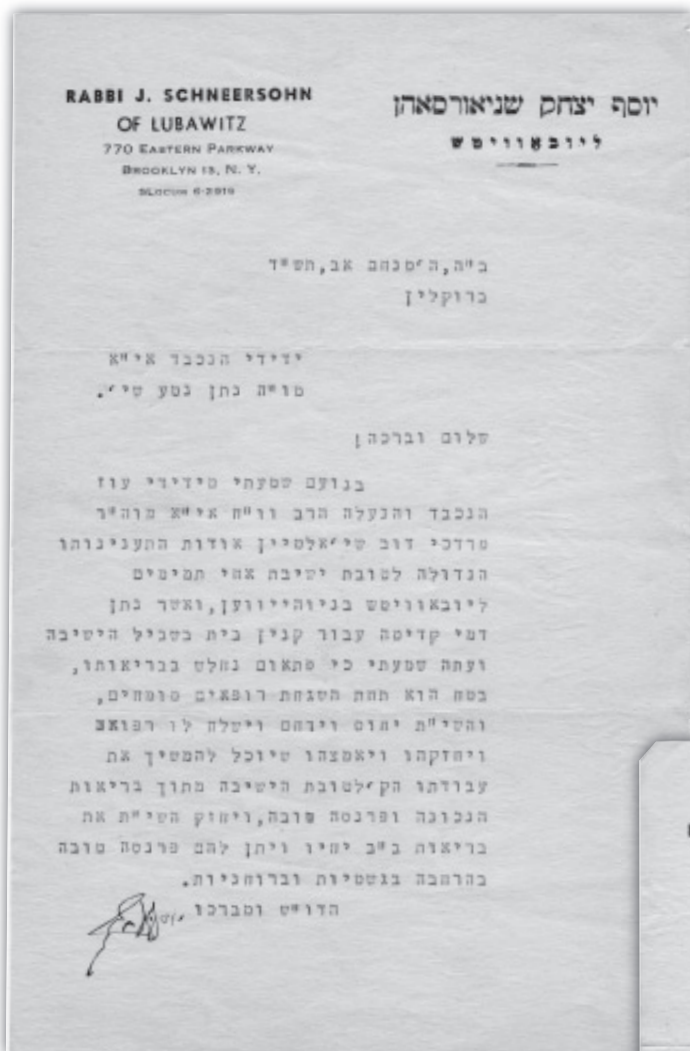
כה. ט"ז אייר ה'תש"ד.

הרמ"ד נשאר בפייטסבורג עד חודש תמוז, שאז נסע לניו יורק. אחר פטירת אמו מרת חנה ע"ה בוא"ז תמוז תש"ד, ואז מיד לאחר ה"שבעה" כבר שלחו הרבי לניו יורק בכדי לייסד שם סניף של ישיבת "אחי תמימים" (ראה בארוכה תולדות חב"ד עמ' רנט). אח"כ מילא את מקומו בפייטסבורג הרב שלום פויזנר, שנסע לשם בחודש מנ"א תש"ד.

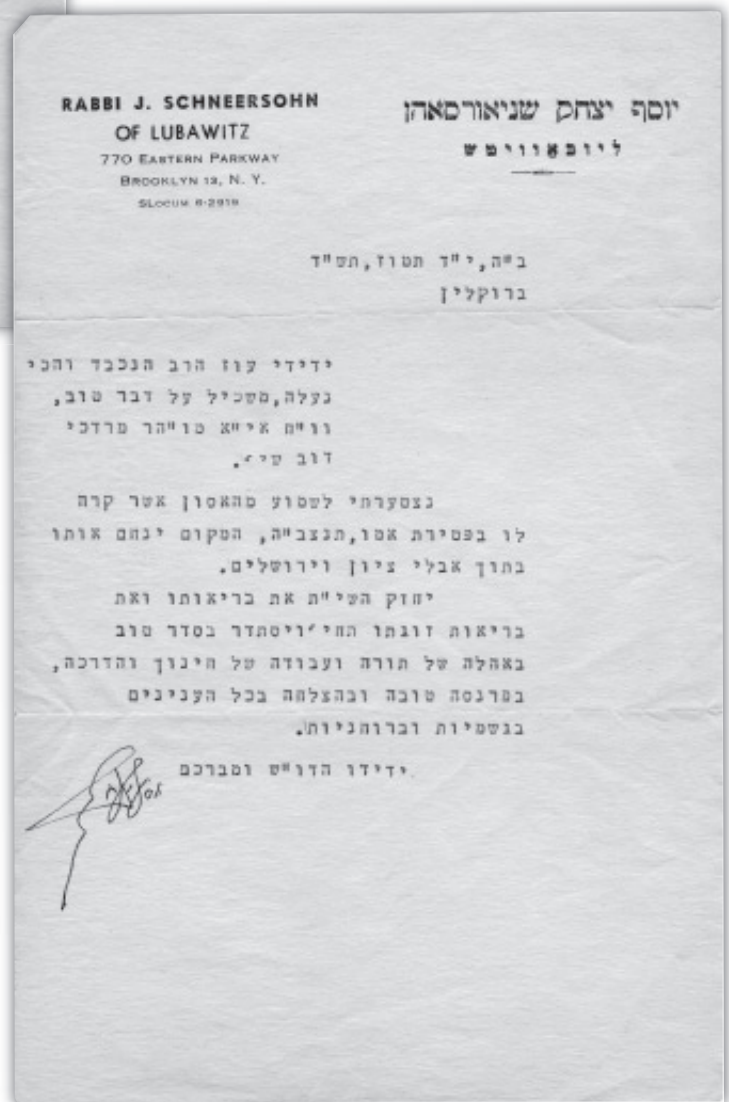

כד. כ"ב כסלו ה'תש"ד.

להעיר שבחטונה השתתף כ"ק אדמו"ר זי"ע, וסידר את הקידושין, ואף הואיל לנאום שם, כמסופר בארוכה בספר מקדש ישראל עמ' 5-2. וראה שם שתי רשימות מכ"ק אדמו"ר זי"ע בתוכן השיחה.

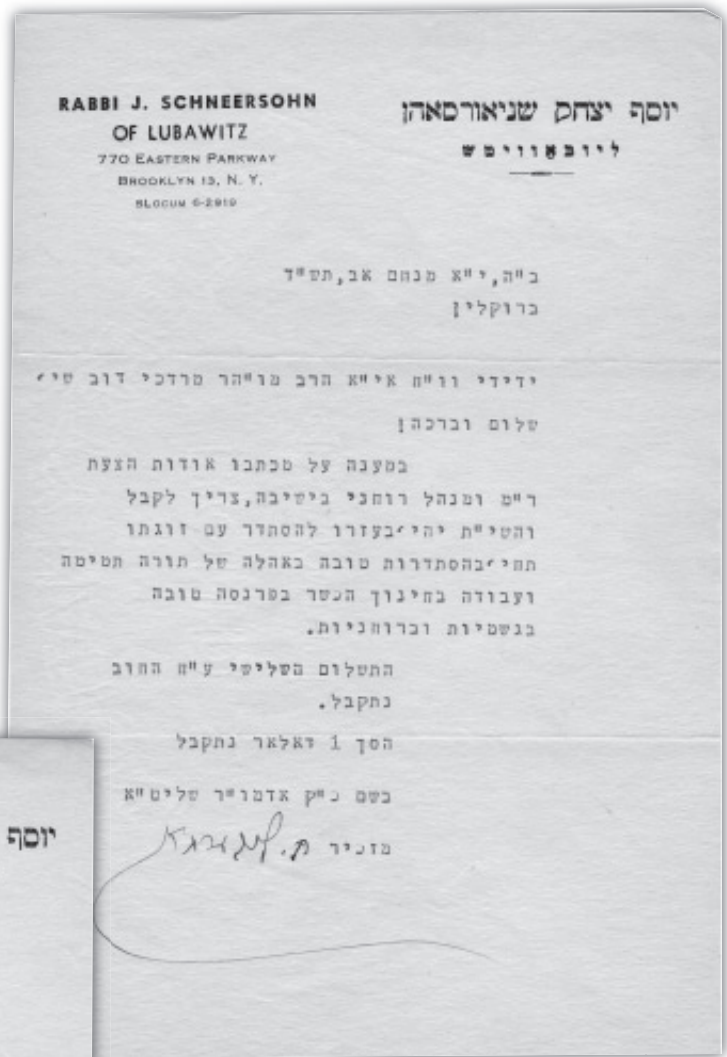

כו. י"ד תמוז ה'תש"ד.

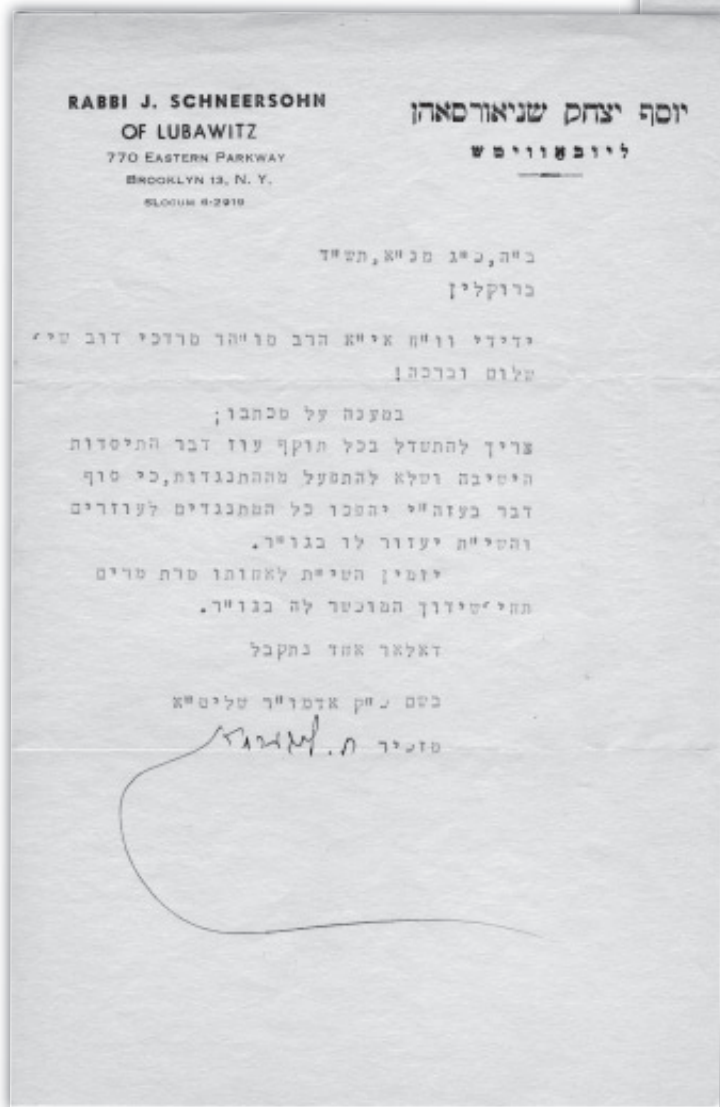

כו. ה' מנחם אב ה'תש"ד.

"מו"ה נתן נטע קלאר": אחד מהתלמידים הראשונים בהישיבה, שהצטיין בלימודיו והתקרב במיוחד אל הרמ"ד. הקשר ביניהם נמשך גם בהיותו אח"כ באוניברסיטה וגם אח"כ משך הרבה שנים (וראה לקמן מכתב ח' תמוז ה'תשי"ז).

כט. כ"ג מנ"א ה'תש"ד.

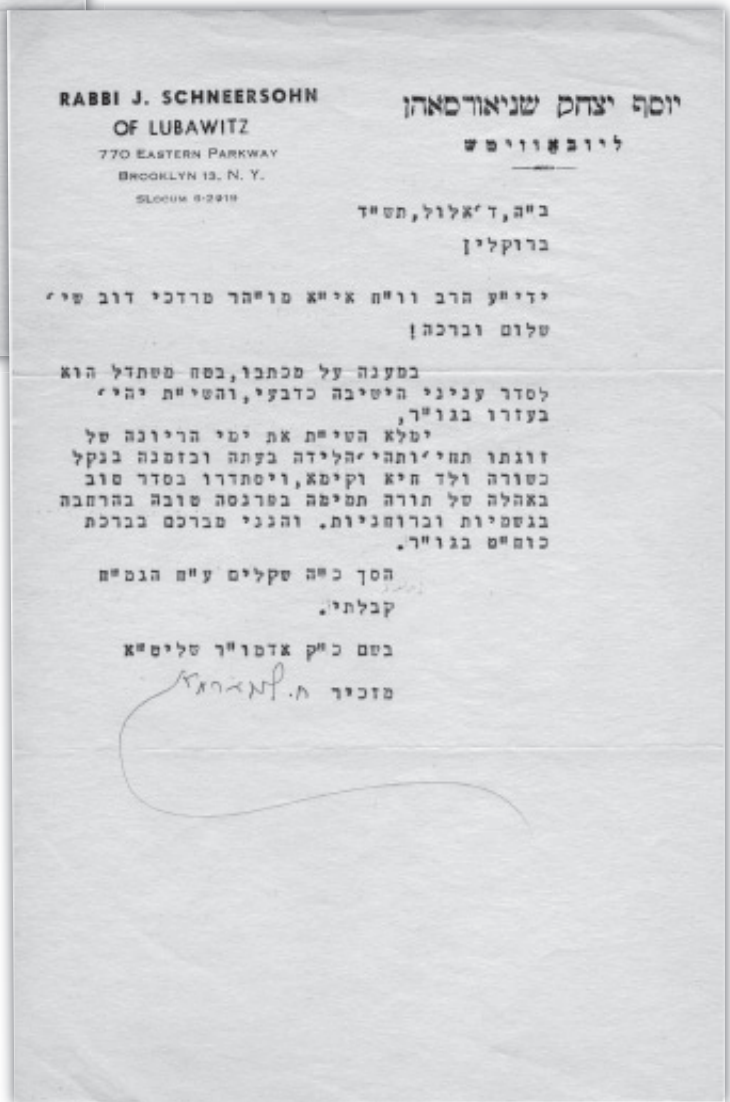
כה. י"א מנחם אב ה'תש"ד.

מיד בתום ה"שבעה", נסע לנו הייווען, שם שהה עד שלהי חודש אלול, עם ביקור קצר בכרידזשפארט בכדי לעזור גם שם עם התייסדות הישיבה. ראה בארוכה בתולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' רסא ואילך.

ל. ד' אלול ה'תש"ד.

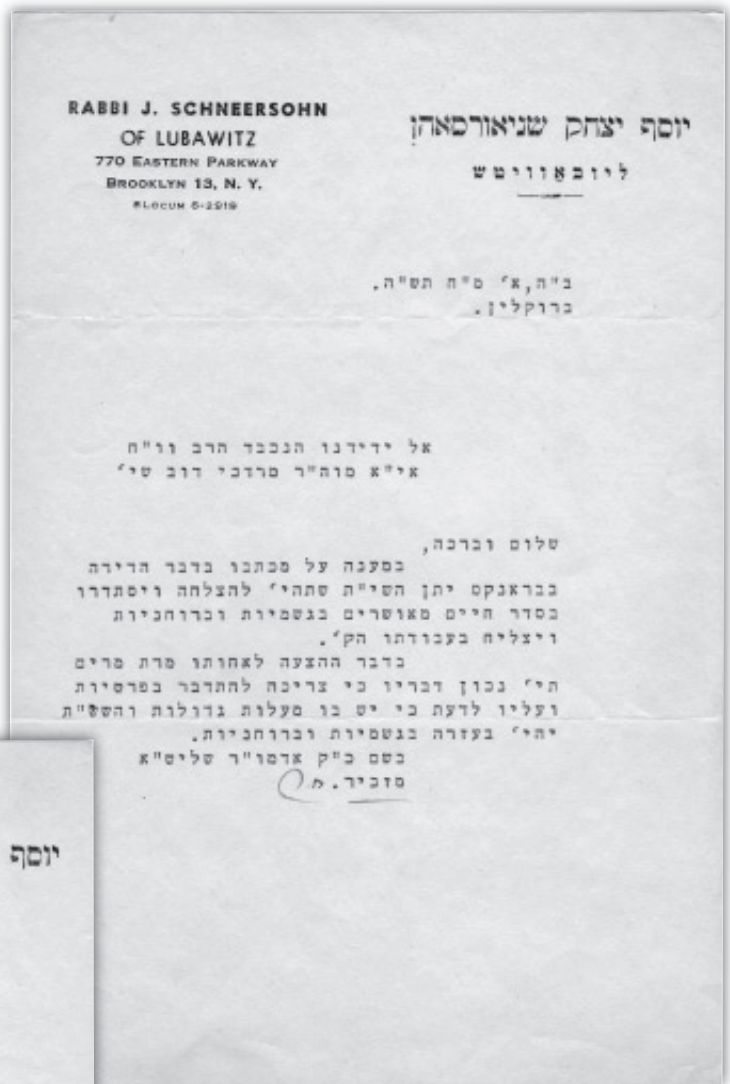
כאן נותן הרבי הרי"צ את ברכתו הק' ללידת בתם תחי'. ולהעיר שעד"ז היו עוד שני מכתבי ברכה בסגנון זה בט"ו וכ"ו מ"ח ה'תש"ה (עקב מצבה הרפואי של זוגתו מרת רחל תחי'), וב"ה שאכן היתה הלידה בעתה ובזמנה וכו'.

לא. ט"ו אלול ה'תש"ד.

יצויין הלשון במכתב שלפנינו: "אדע כאשר אבא בעזה"י הביתה", הכוונה לנסיעת הרבי הרי"צ למקום מרפא "אאורארא אינסטיטוט" במאריסטאון, ניו דזשערסי, ב"ז מנ"א, שם שהה עד יום זה, יום ראשון ט"ו אלול (ראה אג"ק ח"ח עמ' שפח: "איך און מיין פרוי תחי' זיינען שוין די צווייטע וואך אין "אאורארא" מאריסטאון, נ. דזשע."). בכותרת האגרת נכתב "ברוקלין" – כיון שנכתב ע"י המזכיר בברוקלין.

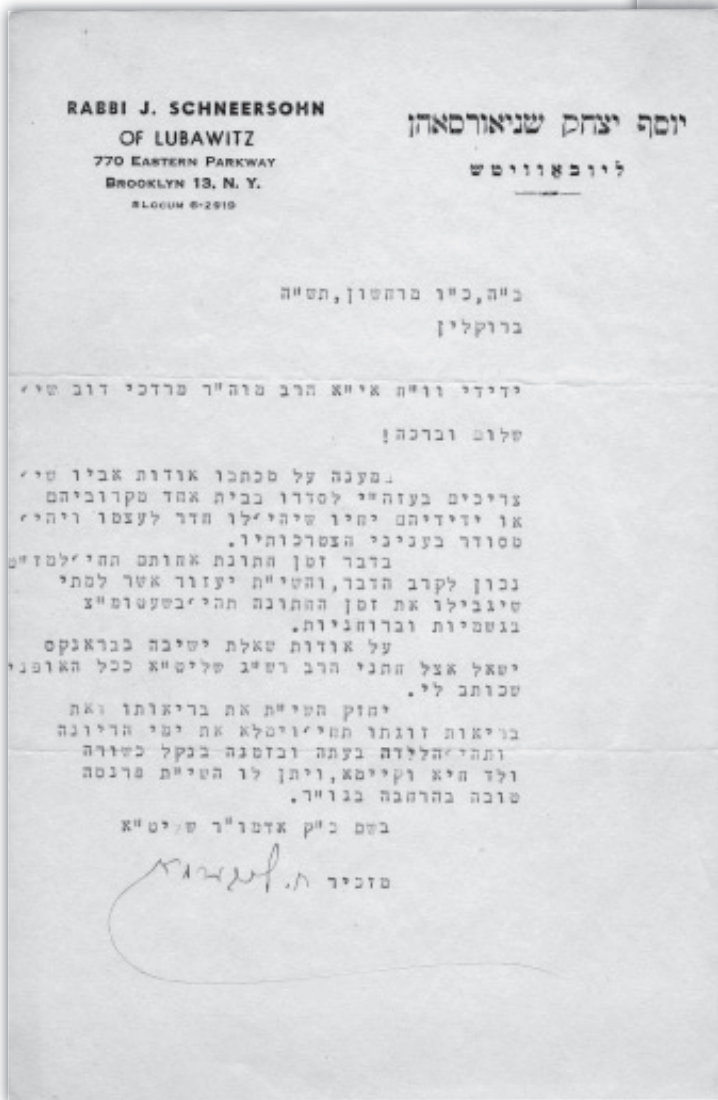
כבר בשלהי שנת ה'תש"ד הי' הישיבה בניו הייווען מבוסס "הכל על מקומו" (ל' המכתב שלפנינו), ואז עלתה ההצעה למשרה בביהכ"נ נוסח אר"י בבראנקס, שם נסע לקראת ימים הנוראים של שנת ה'תש"ה.

לג. כ"ו מ"ח ה'תש"ה.

"בדבר זמן חתונת אחותם תחי' למז"ט": החתונה אכן התקיימה בשעטמו"צ ביום ז' שבט ה'תש"ה.

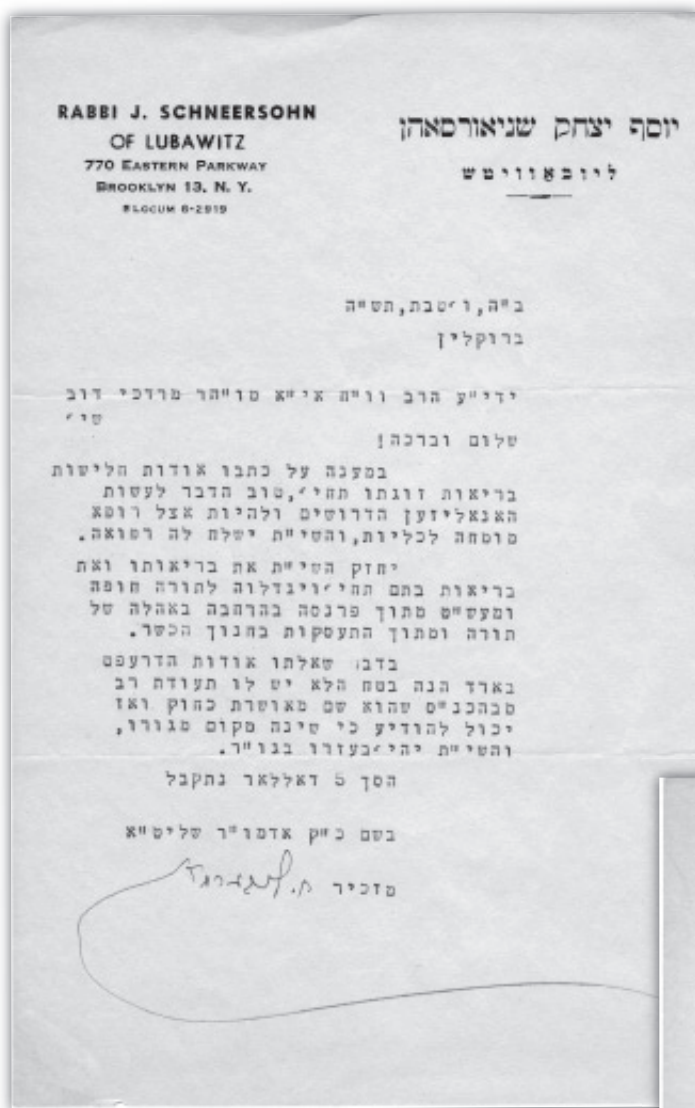
"על אודות שאלת ישיבה בבראנקס": אכן בחודש טבת נוסדה הישיבה. ראה בהמשך לזה אג"ק הרי"צ ח"ח עמ' תסה, ועמ' תקי, ושם: "במענה על מכתבו אודות התייסדות ישיבת אחי תמימים ליובאוויטש במחוז בראנקס, יעזרהו השי"ת להשיג תלמידים בעלי כשרונות ומקבלי עול מלכות שמים ויצליח בעבודתו בגשמינות וברוחניות". ראה בפרטיות ע"ד יסוד הישיבה בבראנקס בתולדות חב"ד עמ' רסז-ח.

לב. א' מ"ח ה'תש"ה.

בחלק הראשון של המכתב בא ברכתו של הרבי הרי"צ לקבלת המשרה בבראנקס ועל הדירה שמוצאו שם. ואכן עברו כנראה, בחודש זה לדירתם החדשה בבראנקס (שנמצא במערב בראנקס, מרחק זמן מהביהכ"נ, בבנין שהי' שייך להסבא, אביו של חותנו הר"י דזשייקאבסאן).

בחלק השני של המכתב מתייחס הרבי הרי"צ להצעת שידוכין לאחותו מרת מרים תחי': "בדבר ההצעה לאחותו מרים", הכוונה בזה להצעת שידוכין עם הרב שמואל איזיק הלוי שיי' פאפאק. וראה ע"ד"ג גם מכתב ט"ו מרחשון.

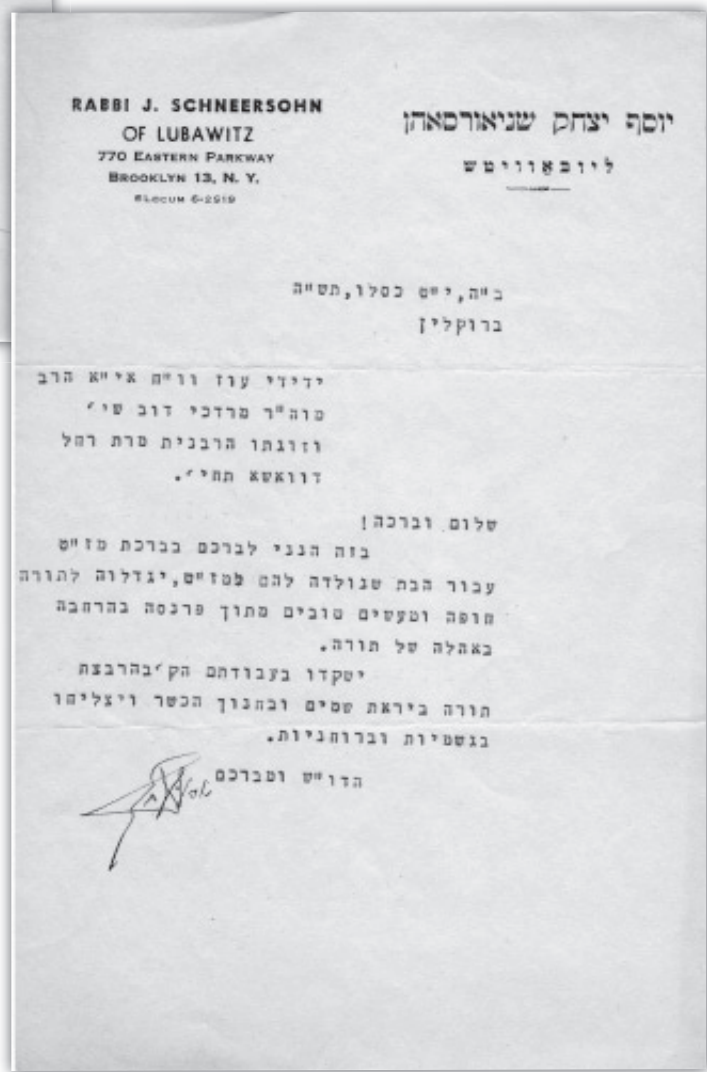

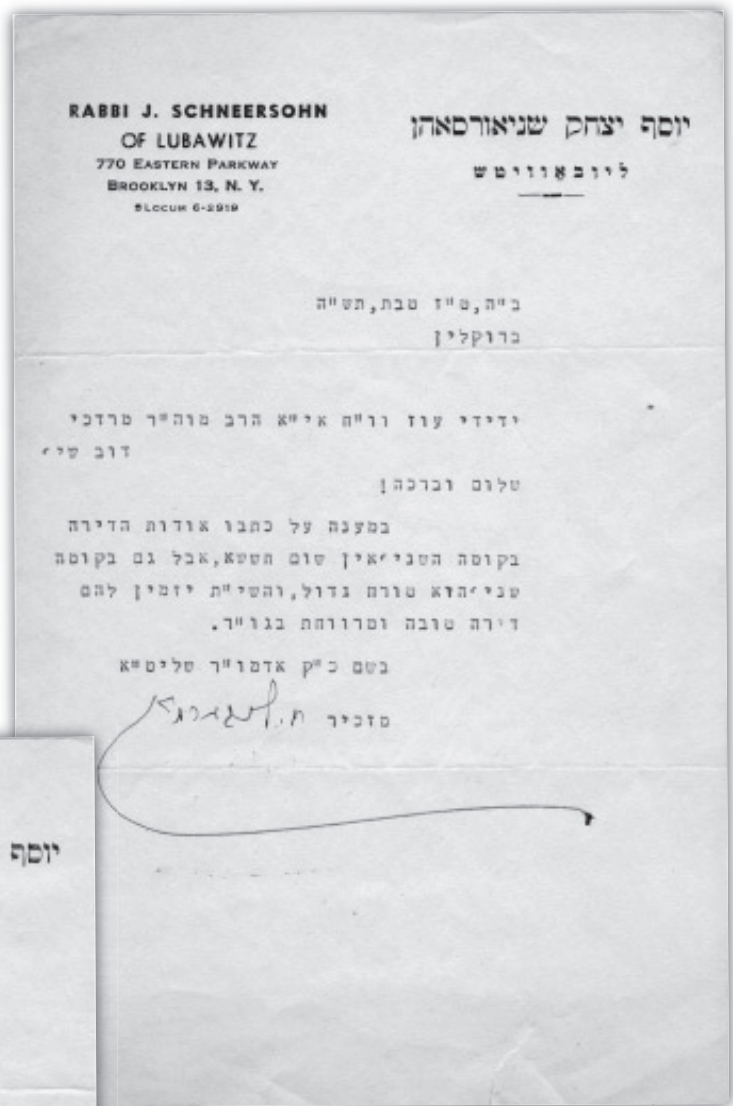
לד. י"ט כסלו ה'תש"ה.

"הבת שנולדה להם במו"ט": ונקרא שמה בישראל חנה רבקה תחי'. לימים נישאה להרב יצחק מאיר שיי' גורארי'.

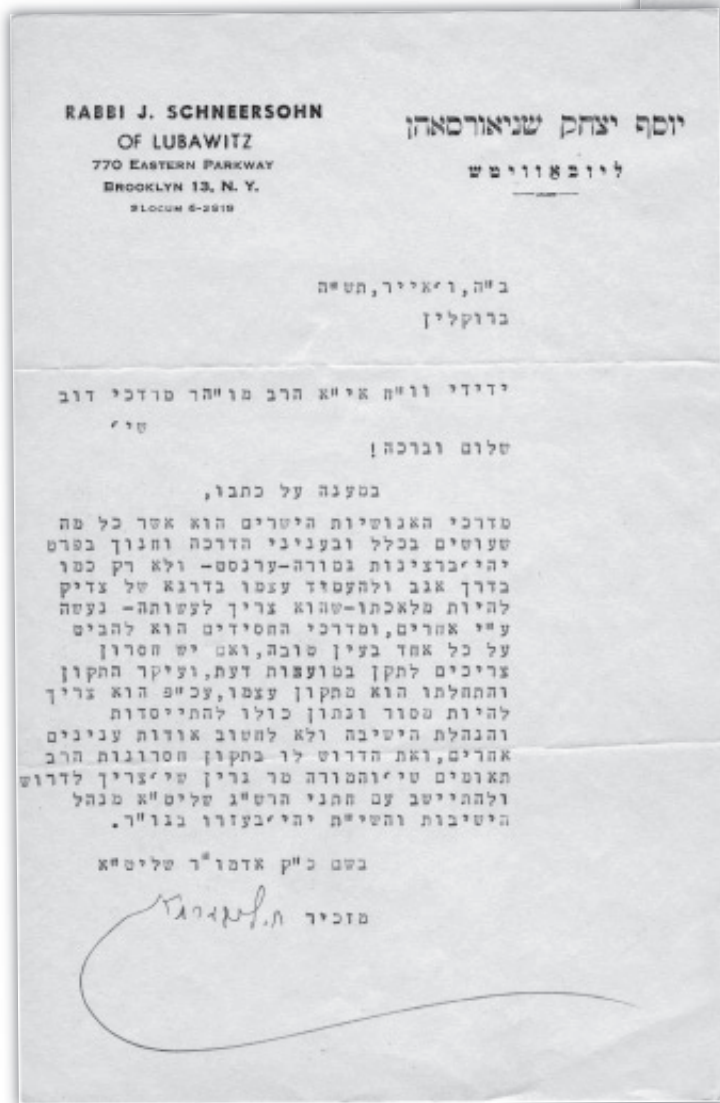
לה. ו' טבת ה'תש"ה.

בחלק השלישי של המכתב מתייחס הרבי ל'דרעפט בארד', מכיון שאז היתה המלחמה בעיצומה, והיתה אז חובה על כל האזרחים להתגייס לצבא, וע"ז כתב הרבי הריי"צ שמכיון שיש לו תעודת רב מבהכנ"ס מזמן שהי' בפיטסבורג והיא "שם מאושרת כחוק", במילא אפשר להוכיח ששינה מקום מגורו לבראנקס, ואז יפטר מה'דרעפט'.

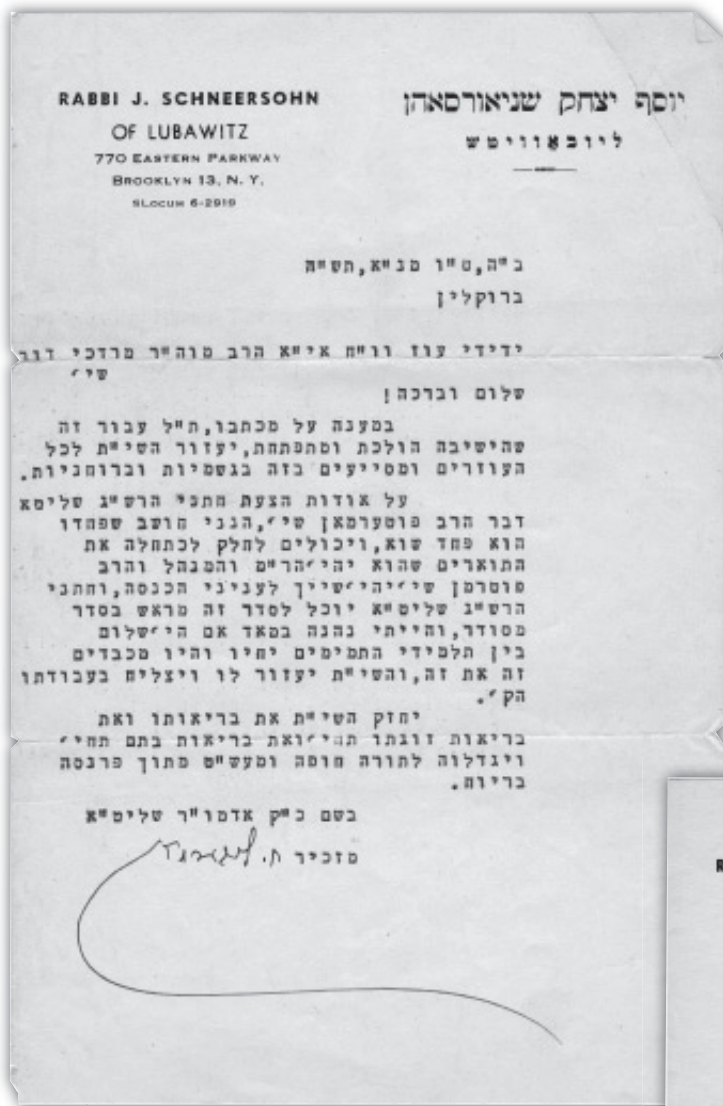

לו. ו' אייר ה'תש"ה.

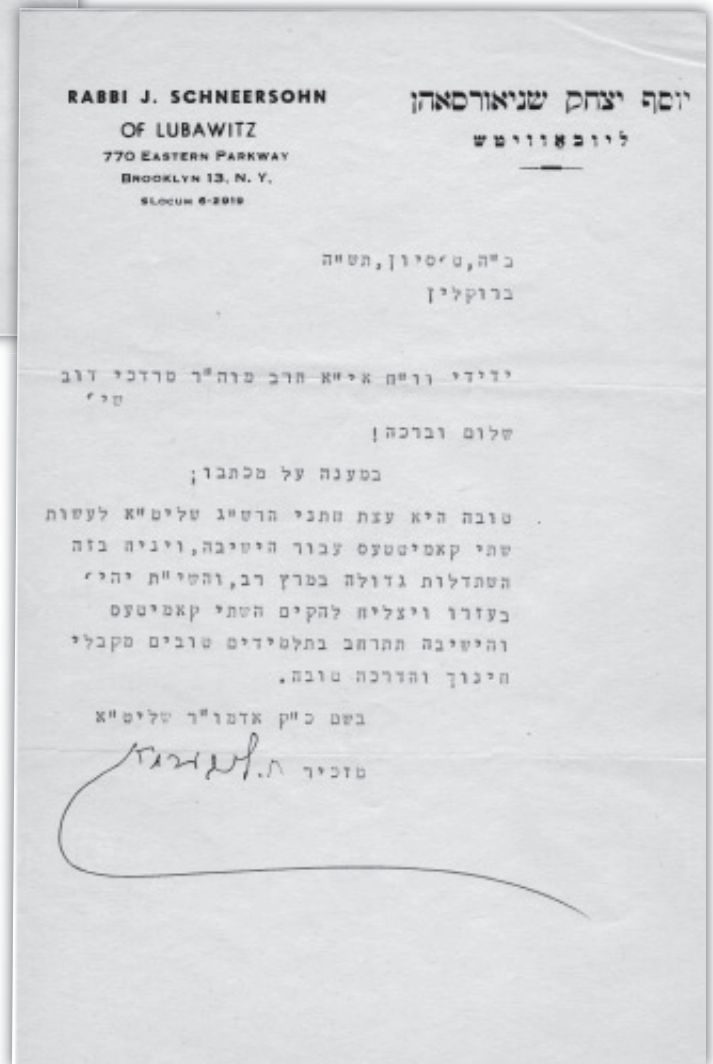

לו. ט"ז טבת ה'תש"ה.
ראה לעיל מכתב א' מ"ח ה'תש"ה.

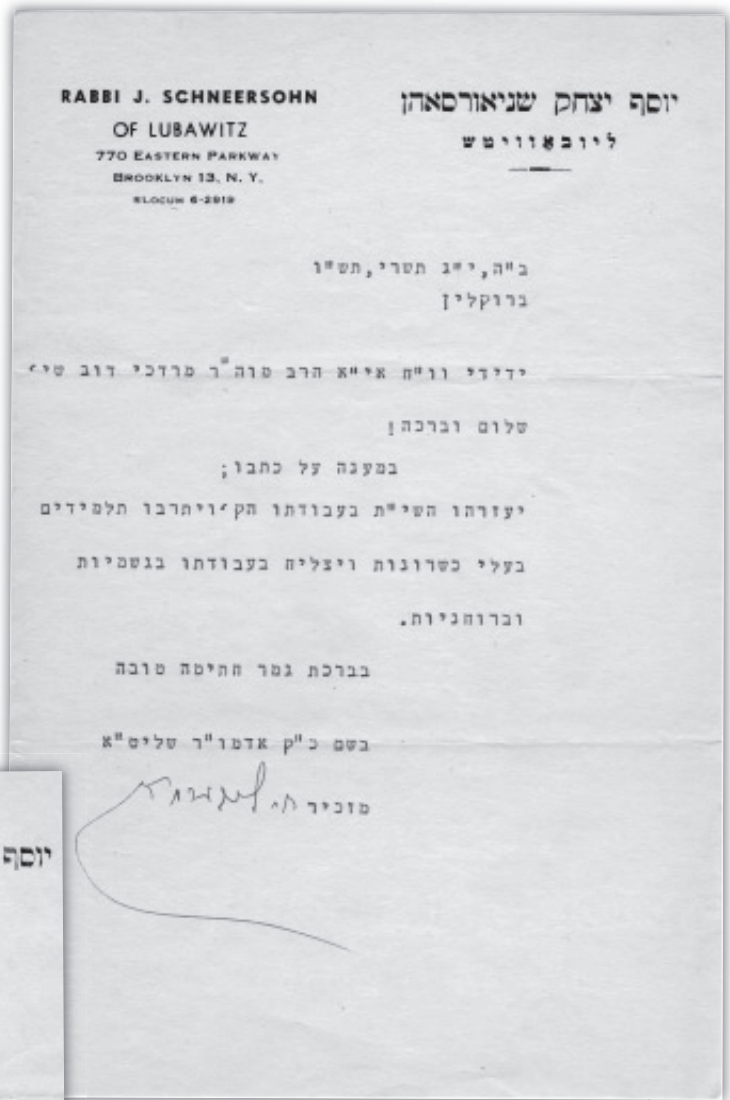
לט. ט"ו מנ"א ה'תש"ה.

"הרב פוטערמאן": הכוונה להרב ברוך פוטערמאן שנכנס להנהלת הישיבה בתור אחראי על ההכנסה. הוא הי' מהתמימים בתו"ת בליובאוויטש. אח"כ היגר לארצוה"ב והי' מו"צ בבראנקס. וראה לקמן במכתב כ"ה אייר ה'תשי"ב.

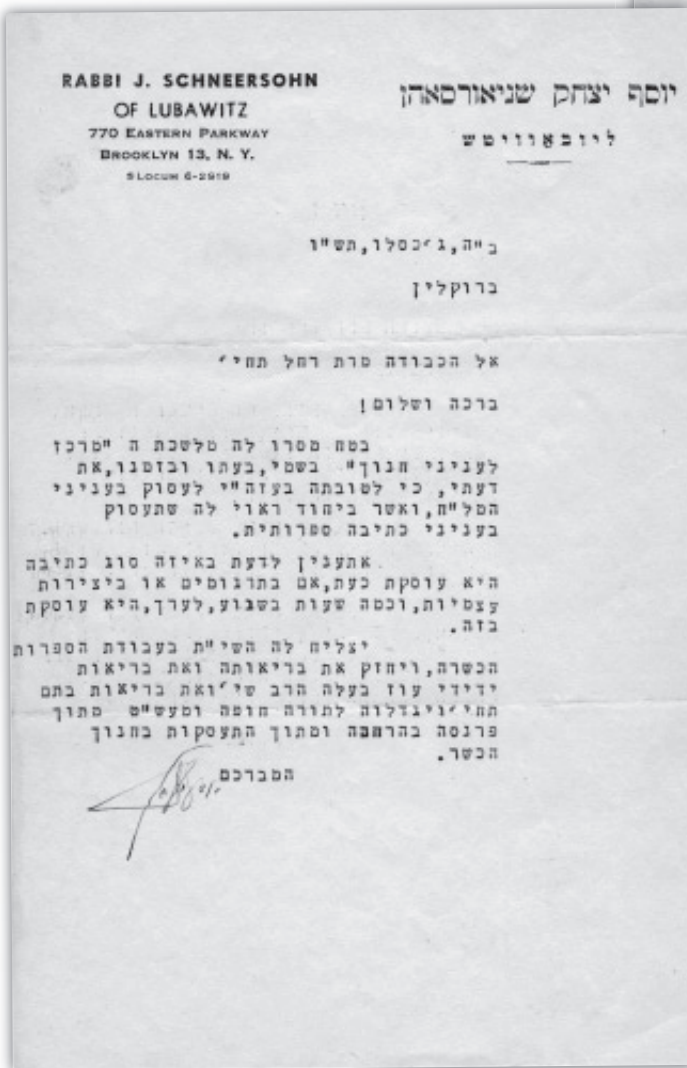

לח. ט' סיון ה'תש"ה.

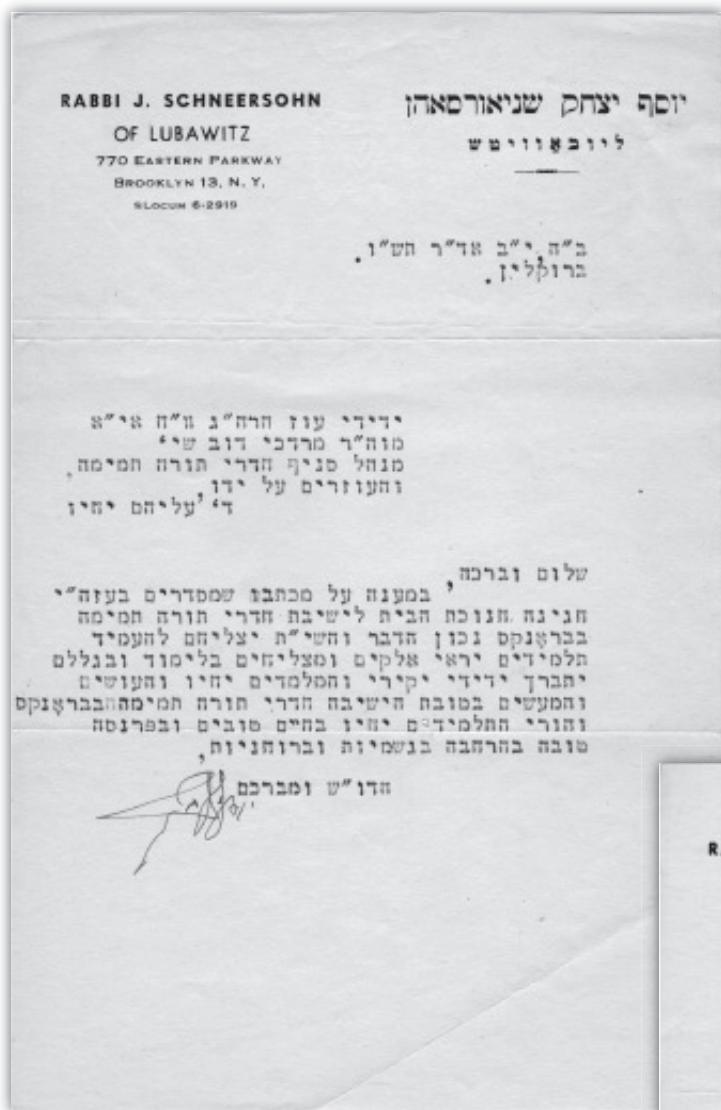
"שתי קאמיטעס": הכוונה שיהי' ועד אחד שמתעסק בעניני החינוך והנהלה הרוחנית של הישיבה (בראשות הרמ"ד) ועוד ועד שמתעסק בהנהלה הגשמית של הישיבה (בראשות הרב ברוך פוטערמאן).

מא. ג' כסלו ה'תש"ו.
בהמשך לזה ראה במכתב כ"ב טבת ה'תש"ו.

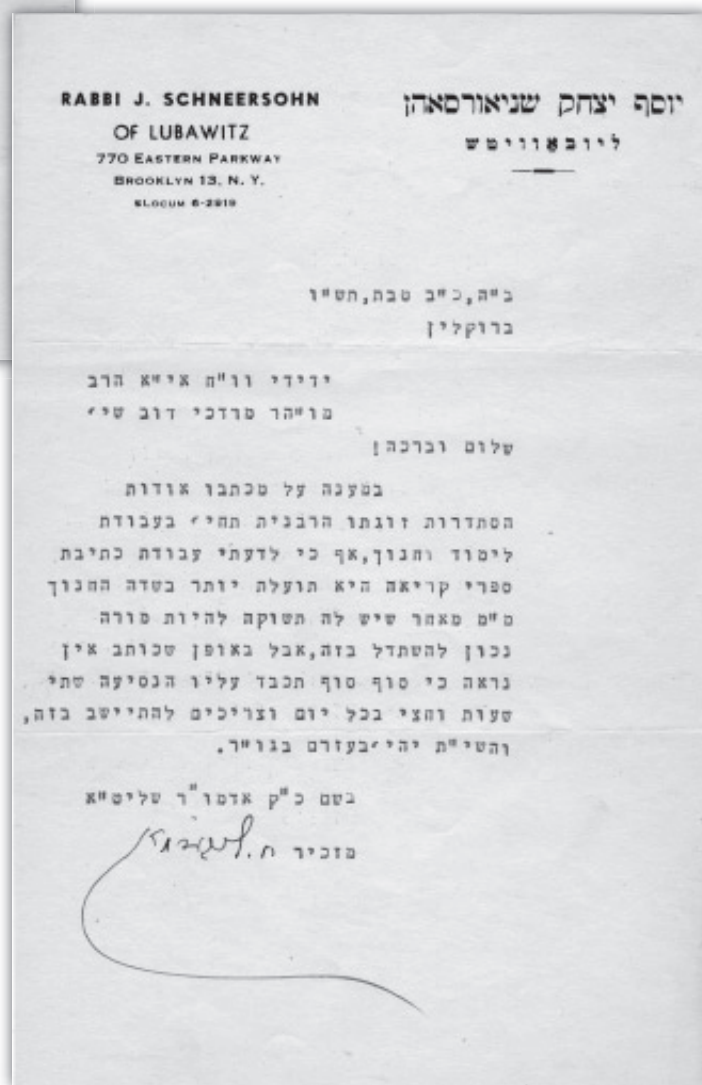

מ. י"ג תשרי ה'תש"ו.

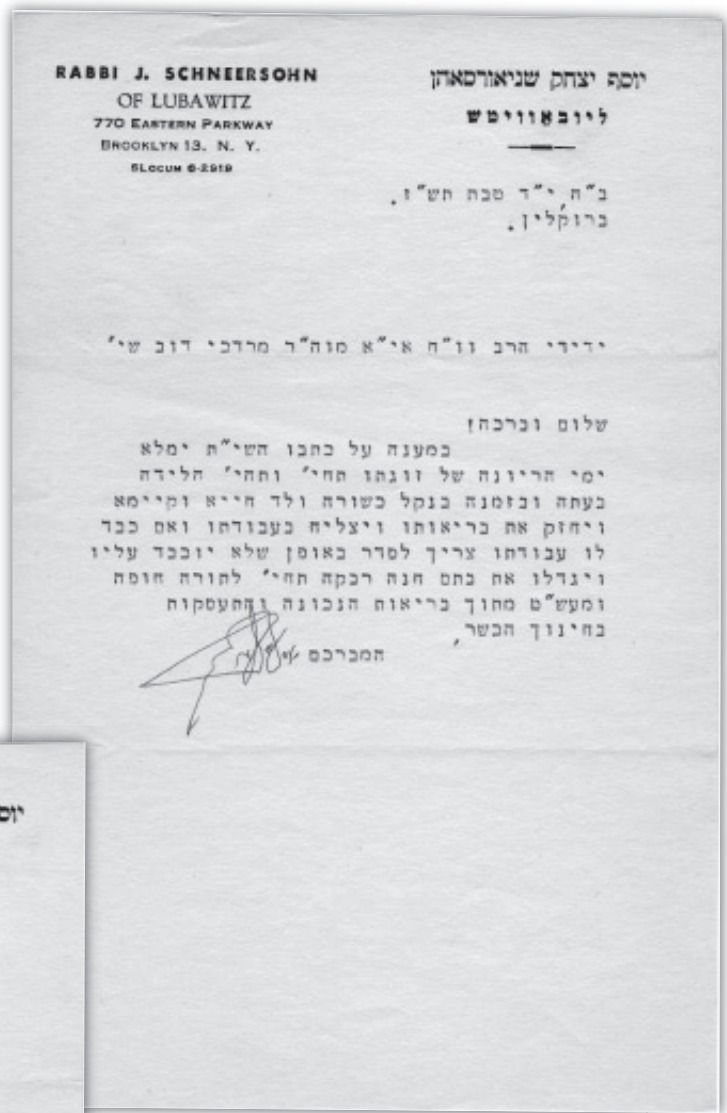
מג. י"ב אדר'ר תש"ו.

מסיבת חנוכה הבית אכן התקיימה באדר"ח אד"ש,
כמסופר בקובץ ליובאוויטש גליון 11 עמ' 10 (וראה גם
תולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' רסז-ח).

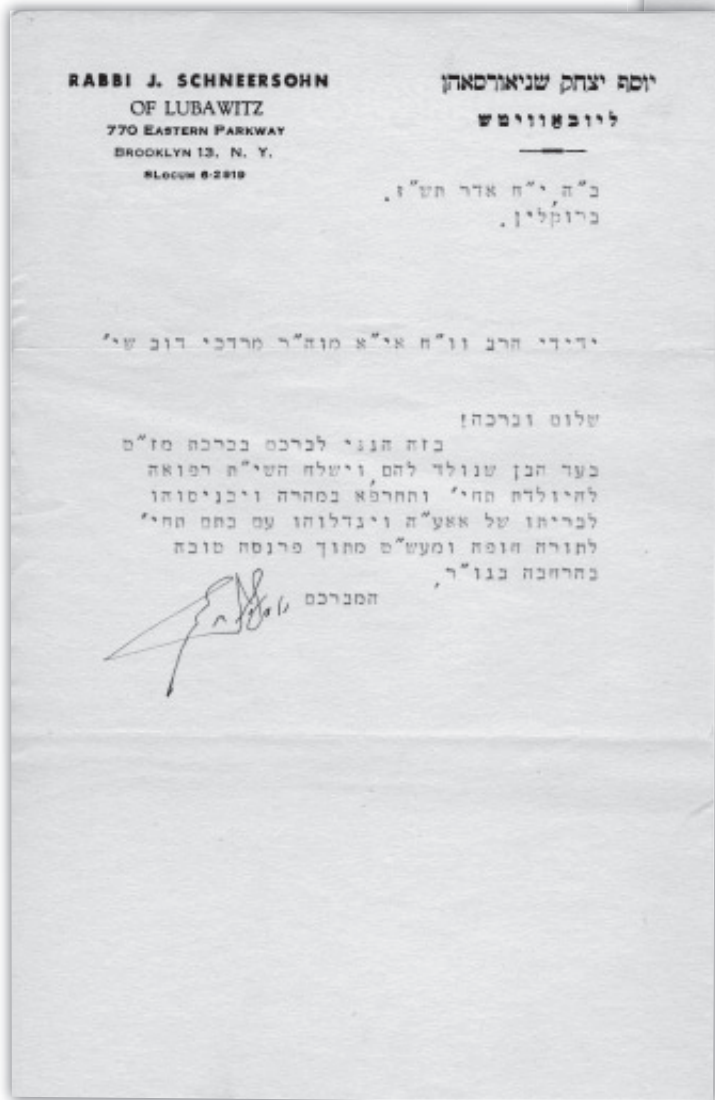
מב. כ"ב טבת תש"ו.

"עבודת כתיבת ספרי קריאה היא תועלת יותר בשדה
החינוך": באותו זמן התחילה מרת רחל תחי' להתעסק
בכתיבת הירחון "של"ה" שיצא לאור באנגלית ע"י
המל"ח.

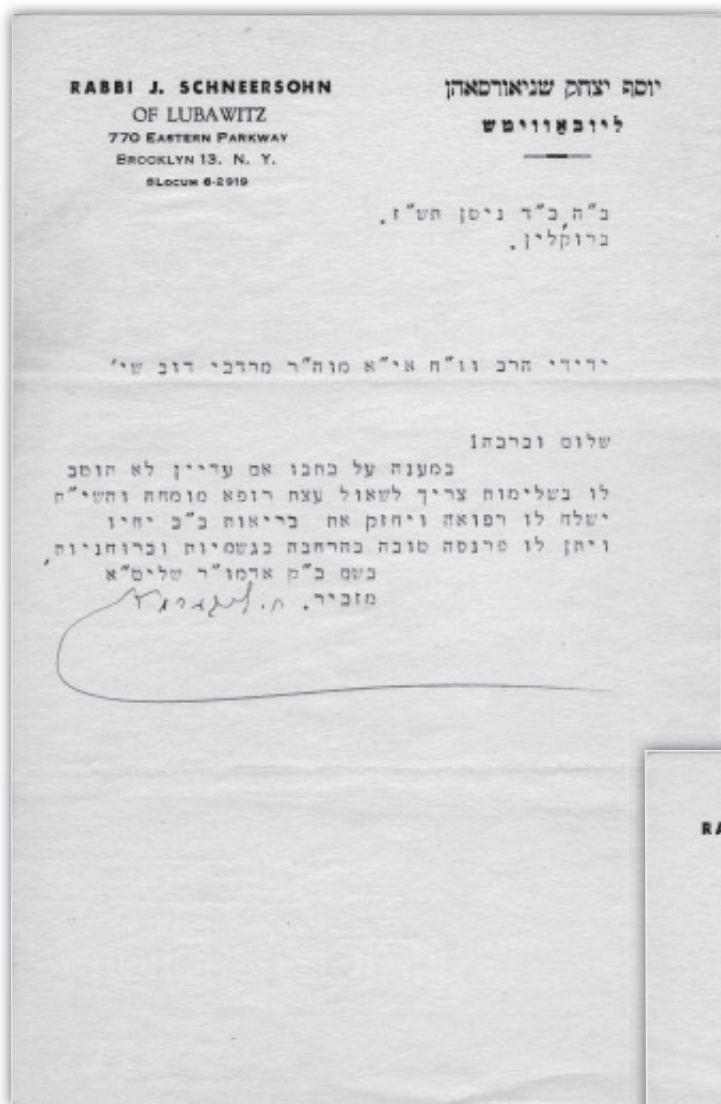
מה. י"ח אדר ה'תש"ז.

מכתב מזל טוב להולדת הבן אברהם שי' – אבי החתן. יש לציין שבמסבת הברית שלו, שהתקיימה בביכ"נ בבראנוויל, ביום כ"ה אדר השתתף כ"ק אדמו"ר זי"ע. ע"פ בקשת משפחת בית הרב נקרא שמו בישראל אברהם – ע"ש חותנו של הרבי הרי"צ, הרה"ח וכו' ר' אברהם שניאורסאהן מקעשענוב. נולד סיון ה'תר"ך בליובאוויטש. ב' מרחשון ה'תרח"ץ נסתלק ומ"כ בקעשענוב ("הקריאה והקדושה" חשון ה'תש"ג עמ' ה. וראה אודותו סה"ש ה'תש"ז עמ' 82 הערה 8).

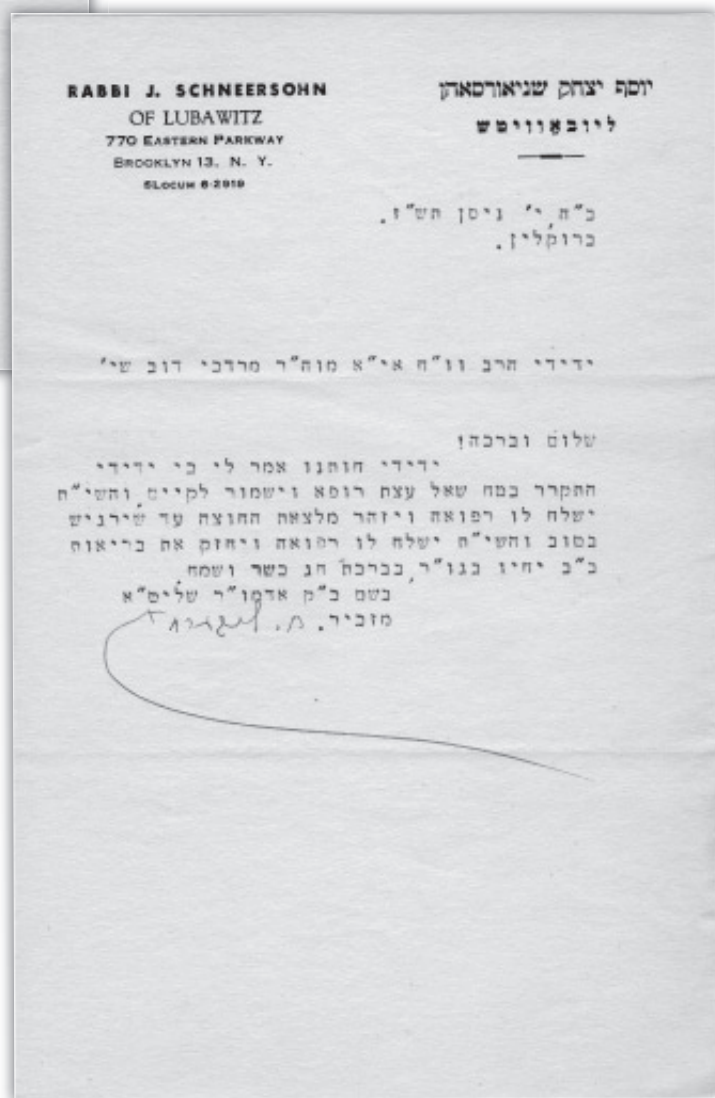

מה. י"ד טבת ה'תש"ז.

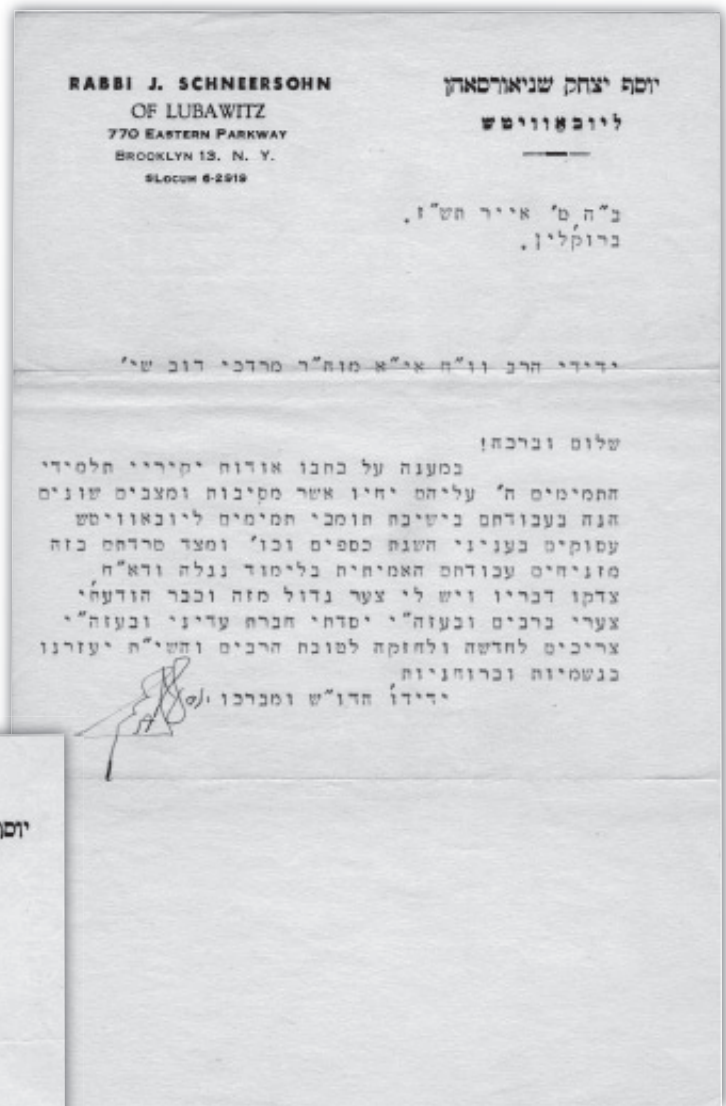
הכוונה ללידת בנם אברהם שי' – אבי החתן. וראה מכתב י"ח אדר ה'תש"ז.

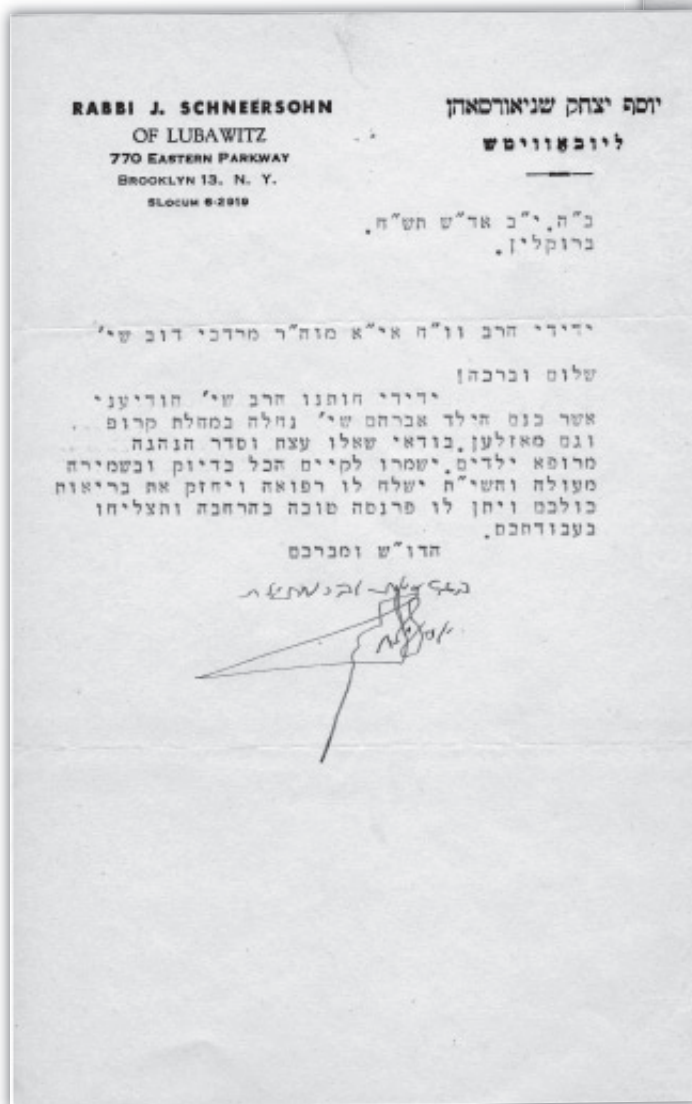
מו. כ"ד ניסן תש"ז.

מו. י"ג ניסן תש"ז.
ראה עד"ז מכתב כ"ד ניסן תש"ז.

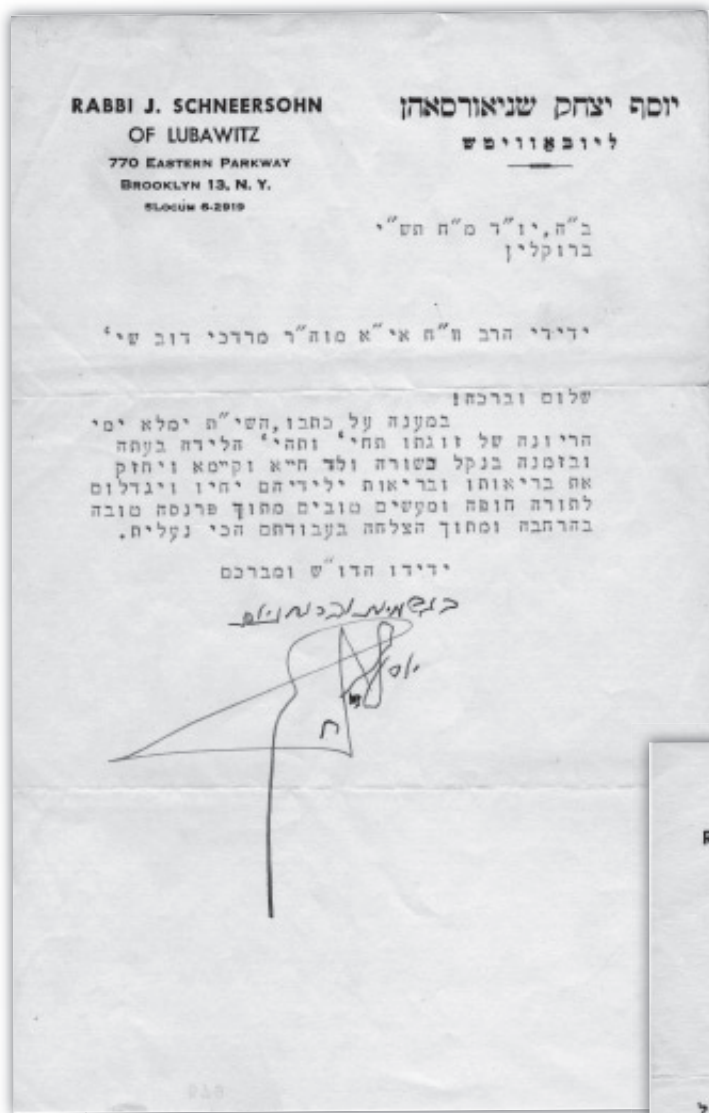

מט. י"ב אד"ש ה'תש"ח.

מח. ט' אייר ה'תש"ז.

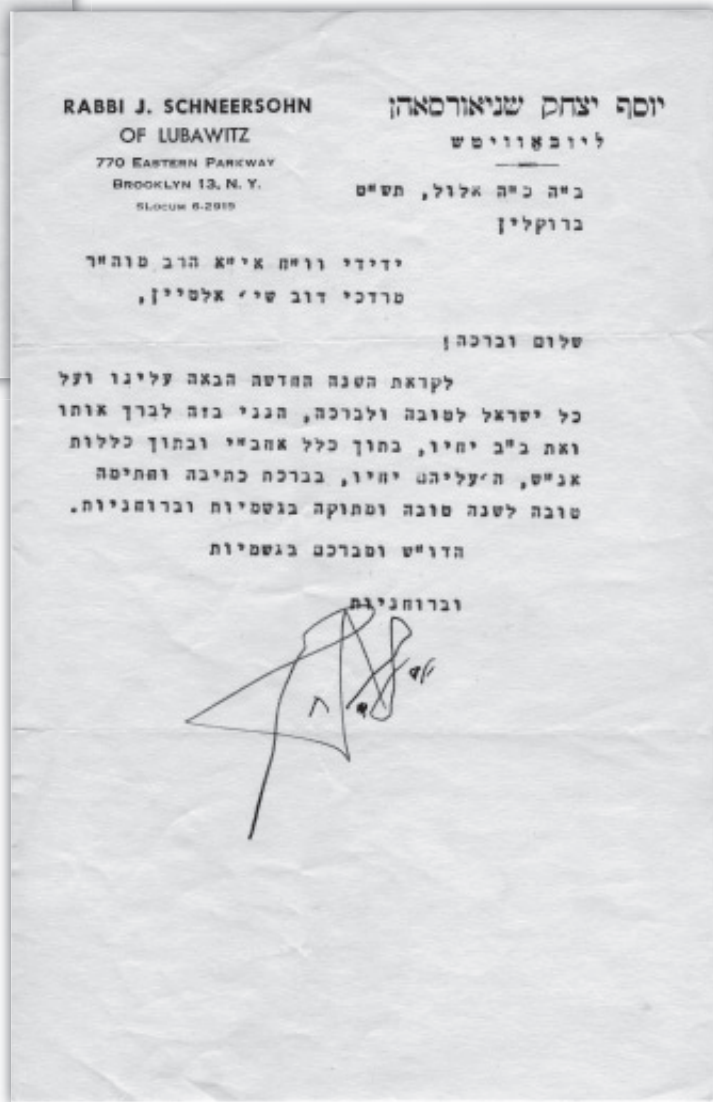
"יסדתי חברה עדינו": מטרתו לאחד ולחזק לומדי תורה בעיון ולסדר בשבילם מסיבות וכינוסים לשוחח בדברי תורה ולזכות את הרבים בחידושיהם ולהביאם אח"כ בדפוס וכו'. ראה כתבה ע"ד החברה ב"קובץ ליובאוויטש" גליון 6 עמ' 14. וראה גם בפרטיות ע"ד מוסד זה בתולדות חב"ד בארצוה"ב עמ' שסה-ח.

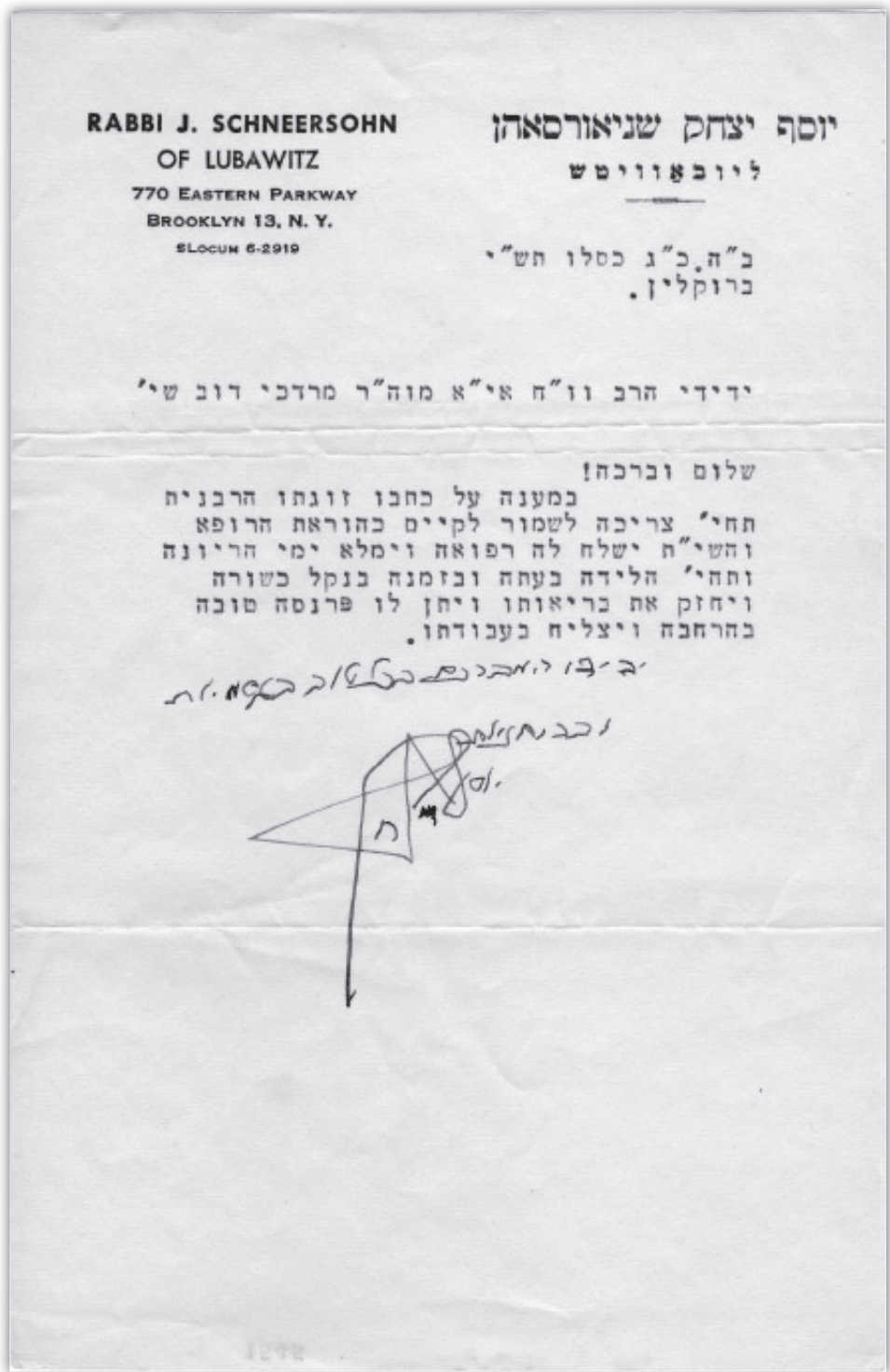

נא. יו"ד מ"ח ה'תש"י.

ג. כ"ה אלול ה'תש"ט.

מכתב איחולים לשנה החדשה – שנת ה'שי"ת. יש לציין שכאן רואים בחתימת הרבי את האות "י" של שמו הק' השני נכתב באות אשורית וגדולה, שהתחיל לכתוב כך בחודש שבט של שנת ה'תש"ט. אז לא נודע סיבת הדבר, אמנם, אחר ההסתלקות ביו"ד שבט ה'שי"ת מצאו החסידים רמז ביו"ד הגדולה, המרמזת ליום ההסלקות – יו"ד שבט (ראה בארוכה במבוא לאג"ק ח"י עמ' 6 ואילך).

גב. כ"ג כסלו ה'תש"י.

הכוונה ללידת בנם בחדש סיון ה'שי"ח, ונקרא שמו בישראל – יעקב יהודה ליב שי' (ע"ש הסבא, אביו של הר"י דזשייקאבסאן שנפטר ביום ג' שבט ה'תש"ח).

ומענין לענין באותו ענין, כדאי לציין כאן סיפור שקרה באותו זמן:

בר"ח שבט ה'שי"ח נפטרה אמו של הר"י דזשייקאבסאן מרת פריידא מלכה ע"ה. באותו יום, יום חמישי, החל ה"שבעה". בעש"ק נתעורר שאלה אצל הר"י ד"ע"ד היארצייט של אביו שחל באותה שנה ביום הש"ק: האם עליו להתפלל לפני העמוד ולקבל עלי' לתורה להיותו באמצע ה"שבעה" ואין עושין אבלות בש"ק בפרהסיא? הר"י ד"ע"ד ביקש את חתנו הרמ"ד שיברר את השאלה אצל הרבי [או – הרמ"ש"י]. הרמ"ד אכן טילפן למשרד

המל"ח ב-770 ושאל את הרבי את שאלתו. ענה לו הרבי מיד באופן חד משמעי בזה"ל: "איך בין ניט קיין רב, איך פסק'ן ניט קיין שאלות"

שוב שאל הרמ"ד: אנני רוצה פסק דין כ"א ישוב הדעת. וע"ז ענה הרבי: מכיון שבש"ק אין אבלות בפרהסיא, אז באם יתפלל בביכ"ג גדול, ששם כולם יודעים שהוא אבל באמצע ה"שבעה" ולא כולם יודעים שיש לו יארצייט, אז יתפללו על הנהגתו, ויהי' ענין של אבלות בפרהסיא, משא"כ אם יארגן מנין מצומצם בביתו בש"ק, ושם יספר לכולם שיש לו יארצייט, ובמולא באם לא יתפלל לפני העמוד וכו' אז או יהי' שאלה של אבלות בפרהסיא. וכמובן שכן עשה הר"י ד.

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

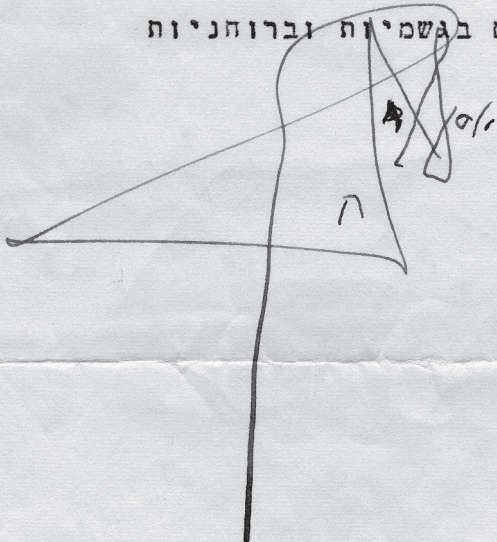
בי"ה, ז' שבט תשי"ז
ברוקלין.

ידידי הרב ווי"ה אי"א מוה"ר מרדכי דוב שי'.

שלום וברכה!

במענה על כתבו, השי"ת יחזק את
בריאות כולם ויזמין להם דירה מתאימה להם
ויתן להם פרנסה טובה בהרחבה.

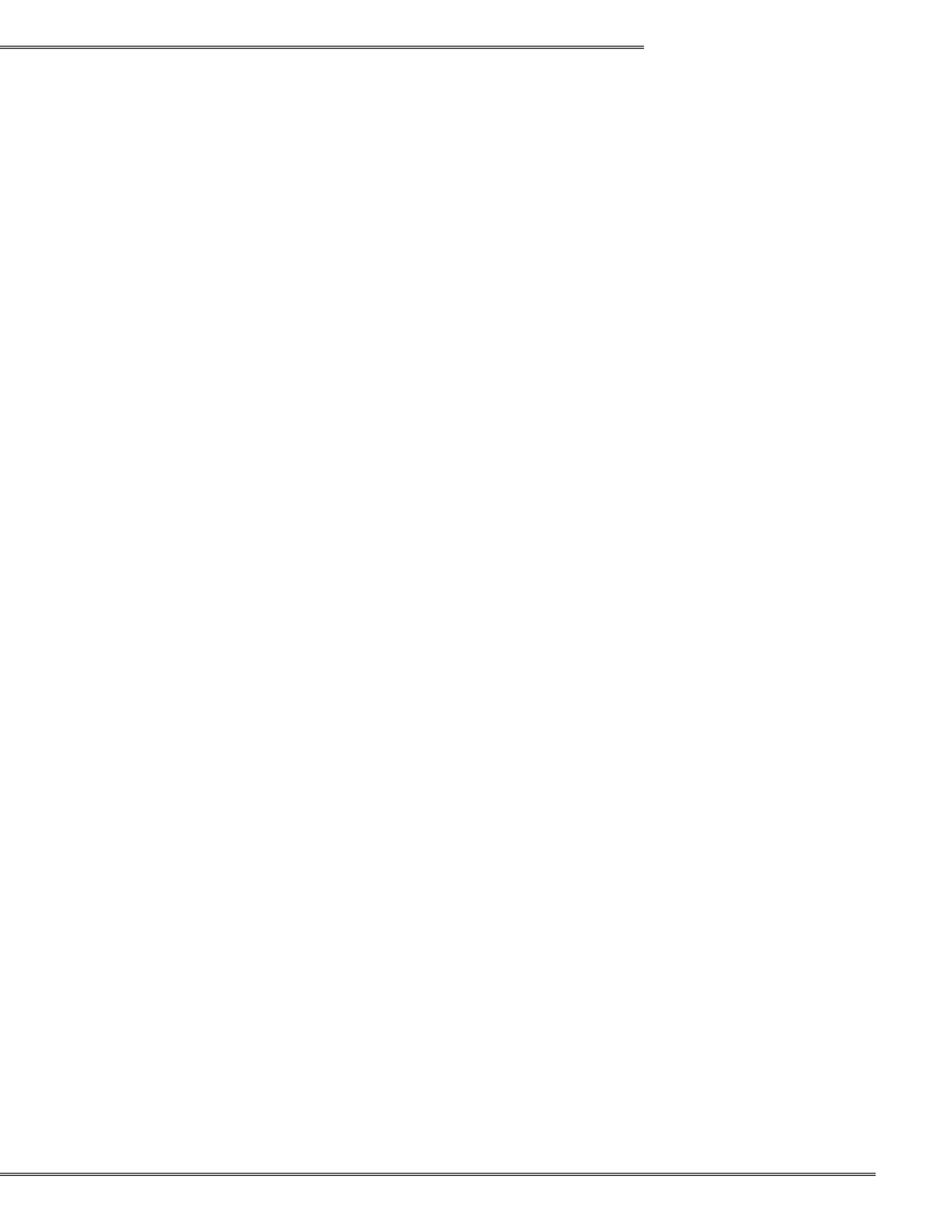
המברכם בגשמיות וברוחניות

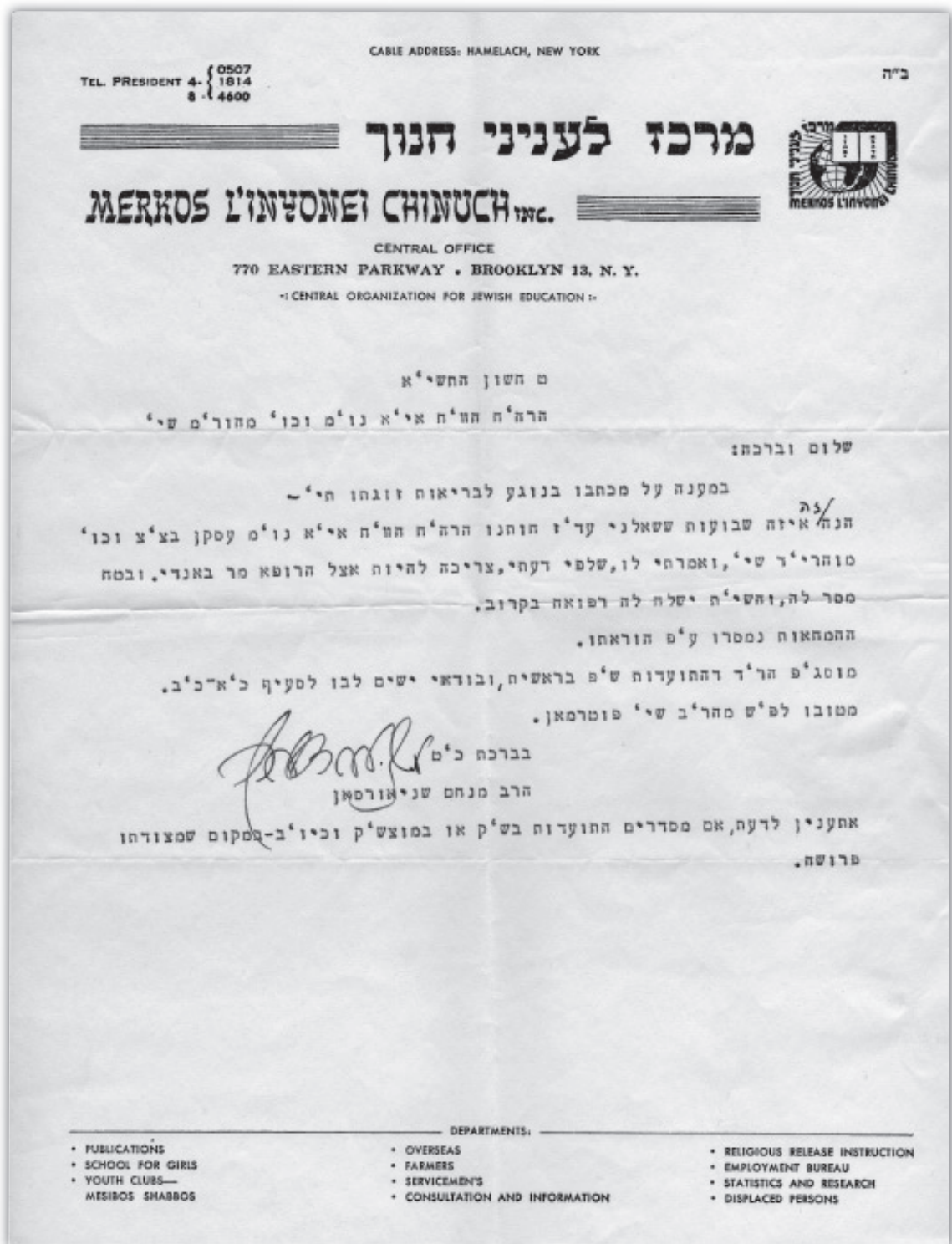

נג. ז' שבט ה'תש"ז.

מכתב זה הוא האחרון שזכה הרמ"ד לקבל מהרבי הרי"צ, שלשה ימים טרם ההסתלקות ביו"ד שבט ה'שי"ת. יש
לציין גם את ה"י" אשורית גדולה (כמו גם בשני המכתבים שלפניו).

מכתבי
נ"ק אדמו"ר זי"ע

נד. ט' חשון ה'תשי"א.

"מוהרי"ד": מו"ה ישראל דושייקאבסאן.

"ובודאי ישים לבו לסעיף כא-כב": שם דיבר הרבי על הצורך שכאו"א יקבל ע"ע לקרב מנין מבנ"י ולפעול עליהם במחשבה דיבור ומעשה עד י"ט כסלו הבא (נדפס בתורת מנחם ח"ב עמ' 65-66).

"מטובו לפ"ש מהר"ב שי' פוטראמן": מו"ה ברוך פוטערמאן, מהנהלת הישיבה "אחי תמימים" בבראנקס.

"אתענין לדעת, אם מסדרים התועדות": ראה עד"ז אג"ק ח"ד עמ' תכו ועוד.

Tel. PRESIDENT 4-0507
 1814
 1866

מרכז לעניני חנוך
MERKOS L'INYONEI CHINUCH INC.
 CENTRAL OFFICE
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

נה. ב' שבט ה'תשי"א
ברוקלין

שום וברכה:
 במענה על מכתבו מיום א' בא. המודיע כי מצאו דירה חדשה מרוחה בשכונה אחרת בברוקלין, וכבר נחננו דמי קדימה עבורה, אבל מאחר שברקורירת מרובה שמה שלמנו מקורם, שאל עצה אם לשכור הדירה.

הנה לרעהי נכון הרבה. ויכנסו בשעה טובה ומוצלחה לדירתם החדשה, ויהי ג' כ' משנה מקום משנה מזל לטוב בהמספרך לו - וכסובן פרנסה בכלל זה, בהתהדרות הראוי'.

ויחנכו הבית בתלמוד תורה, היינו שבתחילה ילמוד באחד התורים שם עם איזה מחלמידינו, ובהנחה כ"ק מו"ח אדמו"ר ח"כ מ"עב"פ לעצמו.

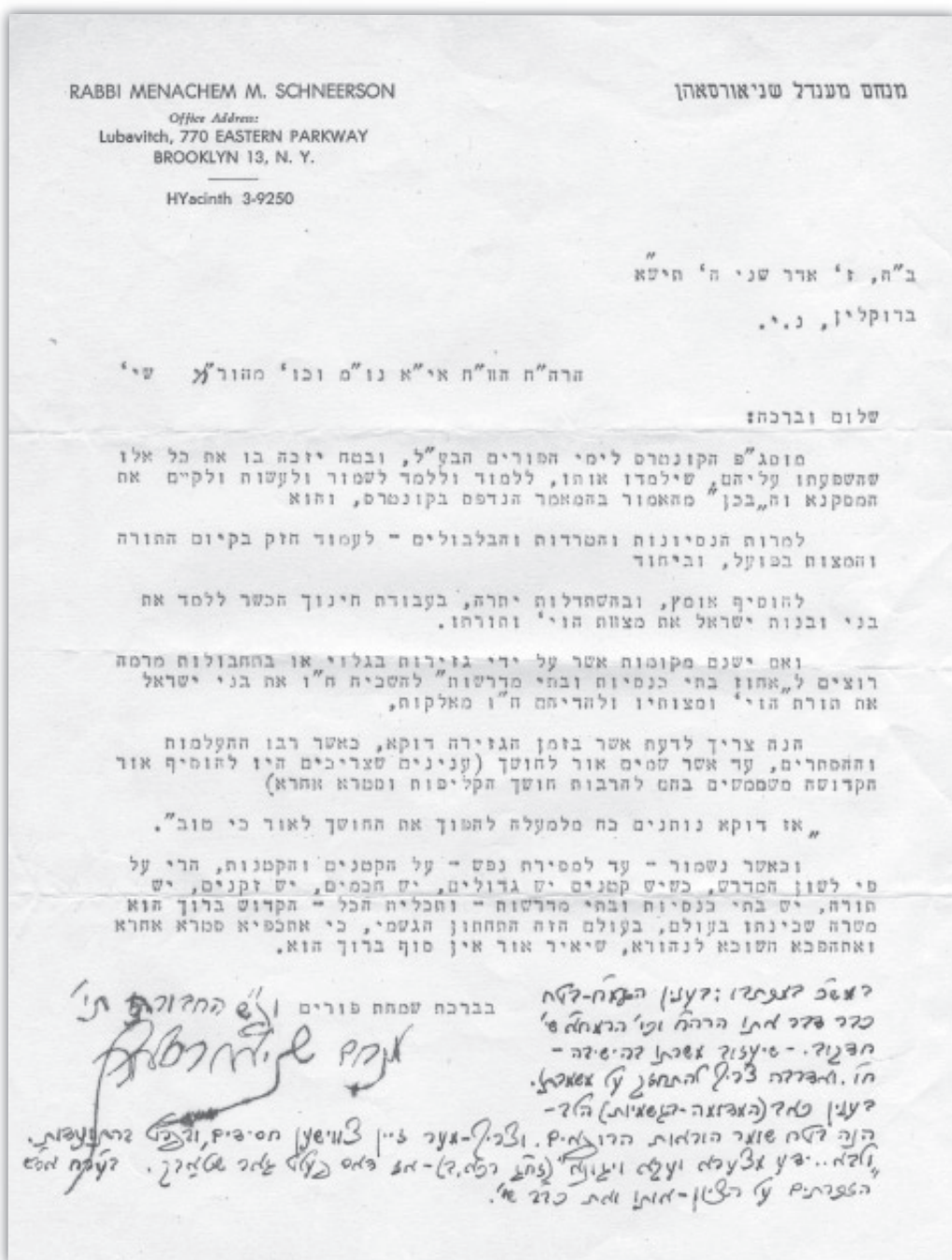
ולזוג היי"מ יממור-שחמה אני על הידיעה שבעצבות היא מכה"ל: בהו של-הסיד ואשתו של חסיד ובעצמה בעלה מוה"ן רוב חסידותי, עקבות מנן לה? ההי"מ שמה באמת על כל הטוב אשר הנחילה השי"ח עד עתה, ושוחה סולץ גרר למלאכה גם את החסיד קדין לע"ע. וה"ח לו אמ יוכל להודיעני צי זי פאלגס.

ברכת אב' לוי והצ"ח
דירת החדשה
מנחם לי יאורסאחן

MERKOS L'INYONEI CHINUCH, Inc.
 770 Eastern Parkway, Brooklyn 13, N. Y.
 Tel. President 4-0507 - 1814 - 1866

נה. ב' שבט ה'תשי"א.

המכתב שלפנינו נדפס באג"ק ח"ד עמ' קמד-ה (בלי שם הנמען). בסוף המכתב מוסיף הרבי בכת"ק: " (בברכת) מזל טוב והצלחה בדירתם החדשה".

נו. ז' אדר שני ה'תשי"א.
 מכתב כללי-פרטי
 לקראת חג הפורים שנשלח
 בצירוף לקונטרס שהכיל
 בתוכו מאמר מהרבי הרי"צ
 שהכין הרבי לדפוס. נדפס
 באג"ק ח"ד עמ' רד-ה.
 נוהג ה' הרבי להוסיף

בכת"ק את אותיות הר"ת של שם הנמען. וכמו"כ להוסיף בשולי המכתב בכת"ק מענות פרטיות וכו'.
 כאן מוסיף הרבי בריש המכתב באותיות מרובעות את האות "מ" [של השם מרדכי], ובשולי המכתב:
במוש"כ במכתבו:

בענין הגמ"ח - בטח כבר דיבר אתו הרה"ח וכו' הרמח"א שי' חדקוב.

- שיעזוב משרתו בהישיבה - ח"ו. ואדרבא צריך להתחזק על משמרתו.

בענין כאב (המדומה - בגשמיות) הלב - הנה בטח שומר הוראות הרופאים. וצריך - מער זיין צווישען חסידים, ובפרט בהתועדות. "ולכא... ידע מצערא ועקא ויוגוא" (זח"ג רכא, ב) - אז דאס פעלט גאר שטארק.

בער"ה אד"ש הזכרתים על הציון - אותו ואת כב"ב שי'.

מנחם מענדל שניאורסאהן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Office Address:
Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

ב"ה
ער"ה סיון ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה:

מוסג"ט הקונטרס להג' השבועות הבע"ל. והוא לזכות בו אח הרבים באופן המחאים. וכל מי שיש בידו כו'. וזכות הרבים חלוי בו, ולכן גם ימיע אותו בזה גופא, להצליח בהשפעתו זו.

: : :

ידוע, אשר בימי המועדים ורגלים שבכל שנה ושנה מחקררים הענינים השייכים אליהם

בהג' המצות ענין יציאה מצרים, בל"ג בעומר גילוי פנימיות החורה וכו' -

ושעה הכשר מיוחדת היא אז להמסכה וקליטה פנימית של ענינים אלו במרם.

וימים אלו דומן סחן חורחנו - ימי סגולה הם לעם סגולה לקבלה המגולה היא החורה בשמחה ובפנימיות.

אבל - אמר הקב"ה לישראל הביאו לי ערבים טובים שחשמו את החורה ואני נוחנה לכם. והערבות שמקבל מהם היא רק ערבות הבנים. כשאמרו מקבלי החורה בנינו ערבים אמתנו (שנחנכם בדרך החורה) אמר הקב"ה אז ודאי ערבים טובים, על ידיהם אחננה לכם.

וכאז כן עתה.

על כאו"א סאחנו, בהכינו את עצמו לזמן סחן חורחנו הבע"ל, לעשות עתה ככל יכלחו בחנוך הבנים והבנות בדרך החורה, ולהחלים ולקחה על עצמו להשחרל ביהר שאת וביהר עז בזה לימים יבואו אחרי קבלת החורה.

וכל ישראל ערבים זה בזה.

השחרלות הנ"ל, אם תהי' רק בחנוך בניו ובנותיו הוא בלבד, אינה מספקת כלל.

כאו"א במח יכול להשפיע - במדה ירוקה על כל פנים - על החינוך של בני ובנות ישראל בסביבתו הסמוכה, ולפעמים גם על חנוך אלו הנמצאים בריהוק מקום, או גם במדינה אחרת.

ואם כאו"א מחויב בהשחרלות לחזק ולהרחיב את החינוך הכשר במקום שהוא נמצא כבר, ובהשחרלות להנהיגו במקום שלעה עתה אין מכירים בו,

על אחת כמה וכמה צריך הוא להתקומם בכל עוז ולהלחם נגד כל פעולה וענין שעלול הוא לנחק את הבן והבת המתחכנים בדרך החורה מחינוכם זה, שעלול להרחיקם מחורה אלקים חיים, ומכל שכן אם עלול להביאם לידי כפירה, ת"ו.

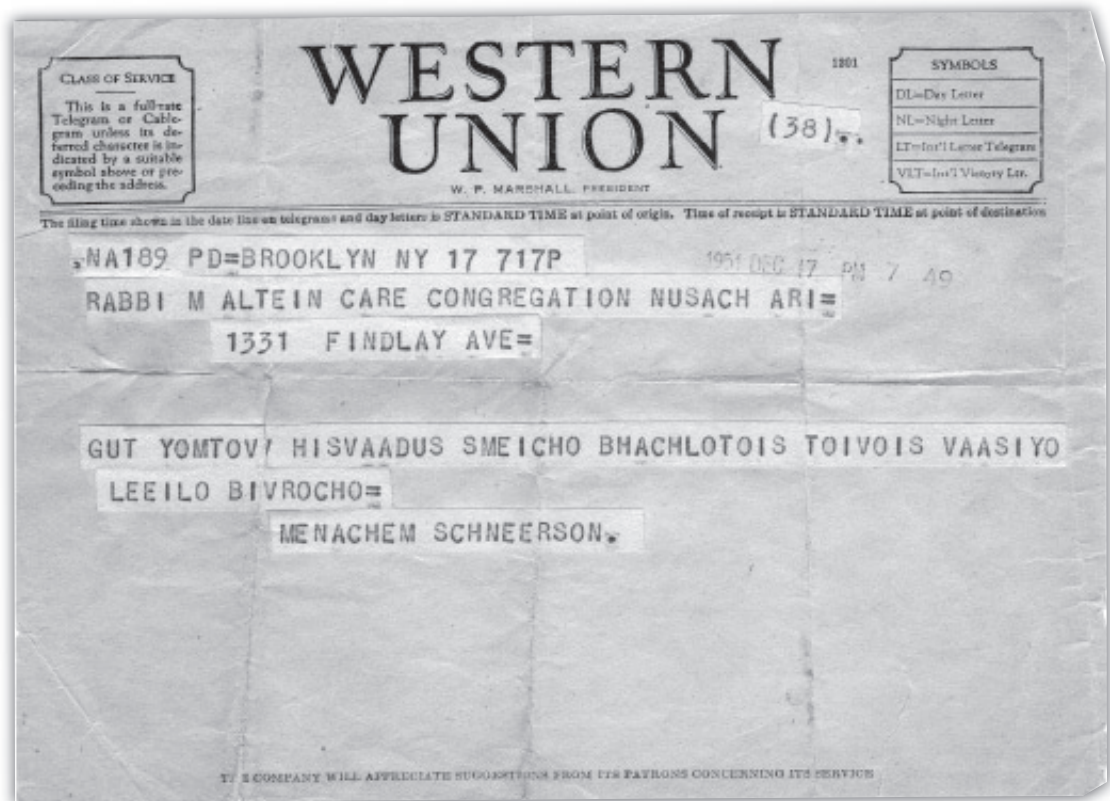
וירועה הבטחה חל"ל: כל דבר שנחננו ישראל נשם עליו הרי נחקים בידם.

דוגמא: יום ה'תשי"א
הצרכו להצילה קצתה מן החרפה
בברכה קבלת החורה בשמחה ובפנימיות

גם ימיע אותו: ראה לקו"ח דרושי שמע"צ ד"ה ה' לי בעוזרי פ"ה. ידוע אשר: ראה הקדמה לקונטרס ב' ניסן תשי"ח. ימי סגולה: ראה זה"ב קכו, רע"א ובמק"ם שם: לסגולתו ראו סל". לעם סגולה: ראה זה"ב שם קכו, ב. לקו"ח להאריז"ל פ"ס יחרו ע"פ והייתם לי סגולה. סגולה היא החורה: ב"ק פז, ב, ובקבלת יעקב מערכת סגולה סק"ב: וי' ל' לפי שחורה הוא סג"ר כה"ב. ועי"ג כ' לקו"ח ש"ש רד"ה נאוו לחיך. אמר הקב"ה: ש"ש ע"פ מסכני אחריו נרוצה. הבטחה הז' ל: מכילתא תשא ע"פ אוה היא לעולם.

נו. ער"ה סיון ה'תשי"א.

מכתב כללי-פרטי לקראת הג' השבועות שנשלח בצירוף להקונטרס שהדפיס הרבי (נדפס באג"ק ח"ד עמ' שה-
 1). בריש המכתב מוסיף הרבי הר"ת של שם הנמען "מ" [מרדכי], ובשולי המכתב:
בנוגע ליסוד ביי"ס לנערות
יטלפן לו הרמחה"א שיי' הדקוב.
המברכו בהצלחה בעבודתו בקודש וחותרם
 יש לציין כי בהנוגע "ליסוד ביי"ס לנערות" - לא יצא אז הדבר לפועל עד לשנת ה'תש"כ. וראה לקמן מכתב ט'
 אדר ה'תשי"ג. כ"ה מ"ח ה'תשי"ד.

נה. י"ט כסלו ה'תשי"ב.

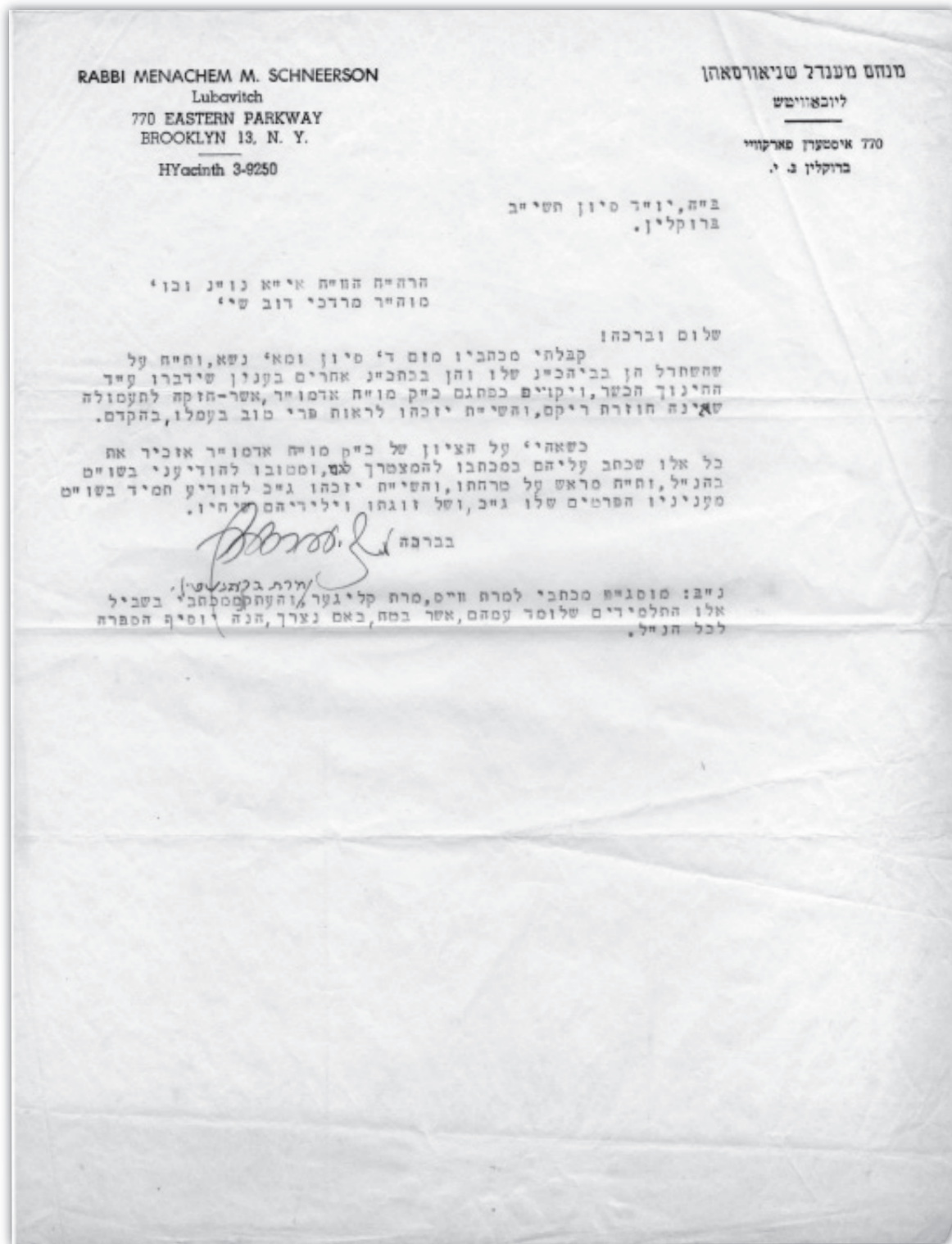
צילום המברק ששלח הרבי לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל לקראת חג הגאולה י"ט כסלו ה'תשי"ב (נדפס בקונטרס "צדי"ק למלך" ד' עמ' 69).

המברק שלפנינו מיועד ל"הרב מ. אלטיין עבור קהילת נוסח האר"י 1331 פינדליי עוו.", ונשלחה ביום ח"י כסלו בשעה 7:49 בערב.

וז"ל המברק:

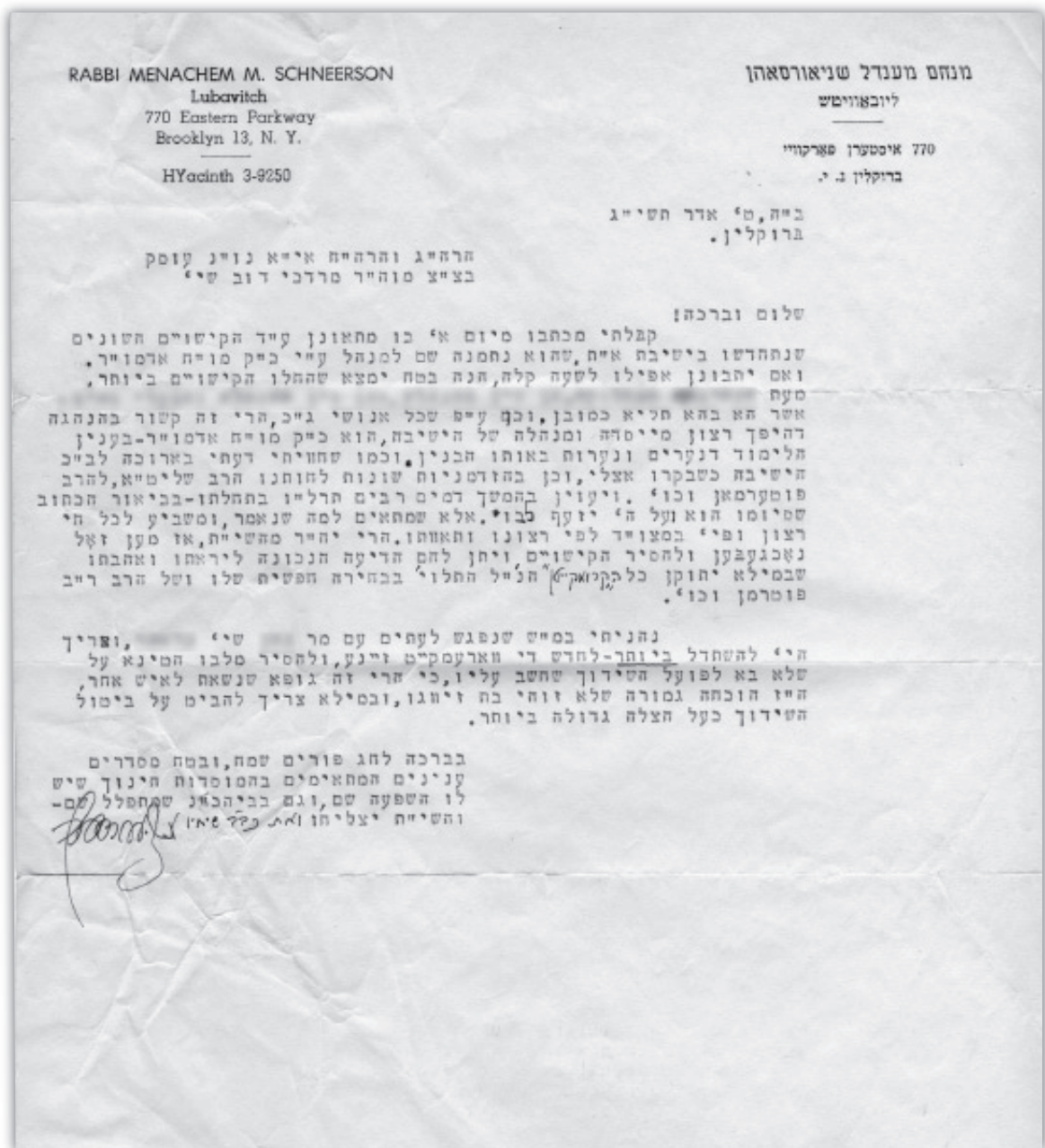
"גוט יום טוב התוועדות שמחה בהחלטות טובות ועשי' לעילא בברכה

מנחם שניאורסאהן".

נט. יו"ד סיון ה'תשי"ב.

"ות"ח על שהשתדל": הכוונה למה שכתב אליו הרבי במכתב כ"ה אייר ה'תשי"ב (נדפס באג"ק ח"ו עמ' עט): "באתי בזה לעוררו בקשר עם חג השבועות... בענין התעוררות מיוחדת בנוגע להפצת התורה בין בע"ב ובפרט בין הדור הצעיר. ואין כוונתי בזה רק אליו בלבד, כי בטח יש לו ג"כ השפעה והיכירות בעוד בתי כנסיות".

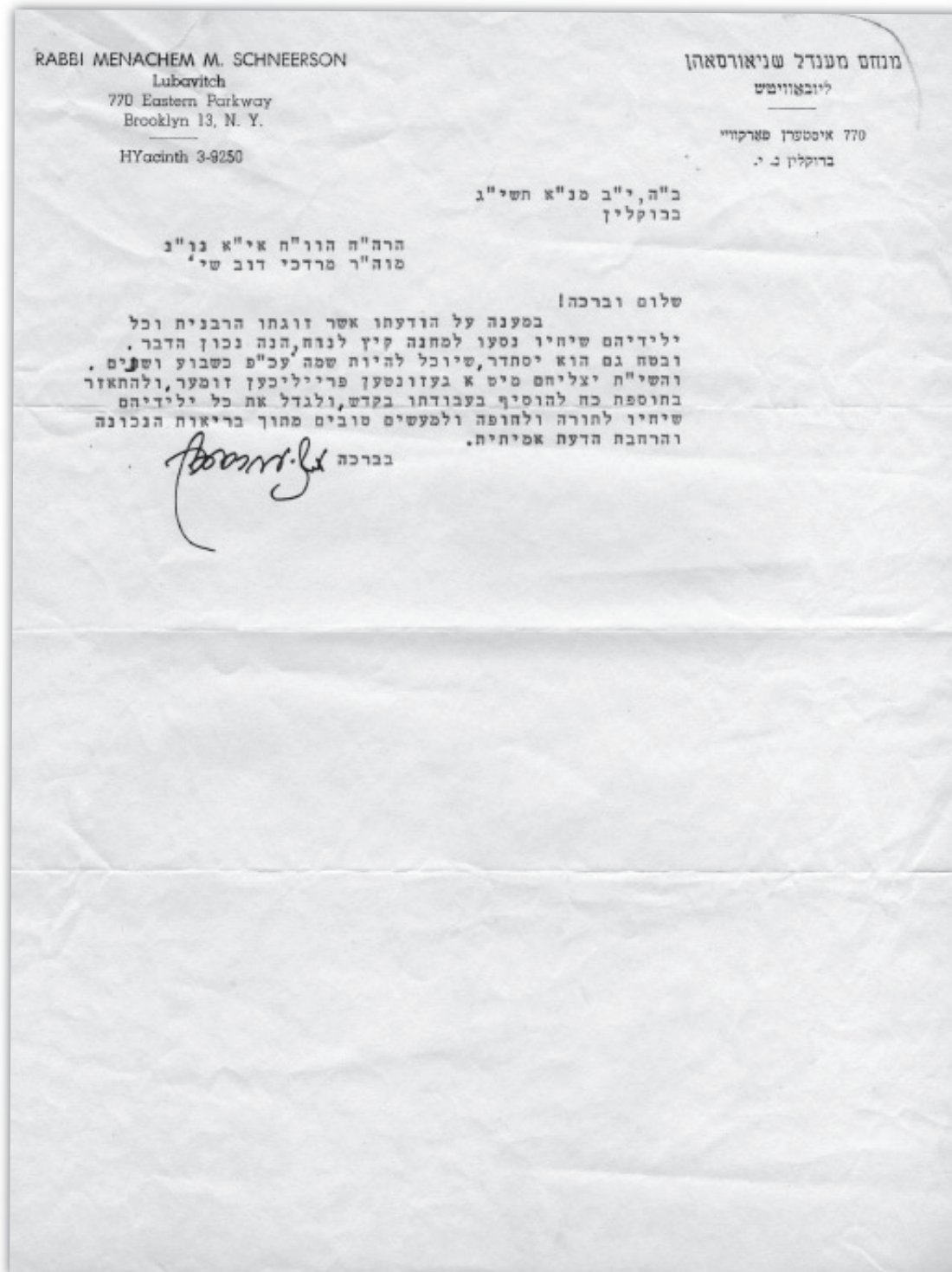

ס. ט' אדר ה'תשי"ג.

"בענין הלימוד הנערים ונערות באותו הבנין" - ראה עד"ז אג"ק ח"ו עמ' לג: "ובפרט ובדיוק שלא יהיו ביחד עם הנערים, היינו לא רק שלא ילמדו בחדר אחד, אלא שלא ילמדו ג"כ באופן שהכניסה ויציאה להבנין יהי' דרך שער אחד ופתח אחת, ומה טוב אם רק באפשר שיהיו בבנינים נפרדים ורחובות, כי הזהירות [ב]ענינים כמו אלו, הריבוי בזה הרי זה משובח". וראה לקמן מכתב כ"ה מ"ח ה'תשי"ד.

בהנוגע לפועל לא נפתח סניף "בית רבקה" בבראנקס עד שנת ה'תש"כ (אחר פטירת הר"ב פוטערמאן), שאז נשכר מקום מרווח בהבנין של "וואן קארטלאנד פארק דזשואיש סענטער" שהי' אז בנין בפ"ע ובשכונה אחרת מהישיבה.

הרמ"ד מספר בהקשר להנ"ל, מדברי הרבי אליו ביחידות: הענין של לימוד נערים ונערות באותו בנין הוא מופרך לגמרי, וכהמשל מאילן גדול שכשעושים בו מכה באמצע האילן אז אחר כמה זמן מתיישר האילן וחוזר למצבו כמו שהי' מקודם, משא"כ כשמכים אילן קטן בשרשו למטה אז הורסים את כל האילן לעד ונעשה עקום לגמרי. וכמו"כ בילד: אם מכים אותו בענין החינוך בגיל הכי קטן (אפילו בשנות הגן) אז כל החיים שלאח"ז נשאר הוא עקום לעד וא"א ליישרו ר"ל. וראה עד"ז אג"ק ח"י עמ' כט: "וכבר ידוע המשל אשר היוק קל בגרעין ובאילן רך נוגע הרבה יותר מהיוק גדול באילן שכבר זקן בשנים".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, י"ב סנ"א תשי"ג
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א נב"ב
מוה"ר מרדכי דוב שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר זוגתו הרבנית וכל ילדיהם שיחיו נסעו למחנה קיץ לנוח, הנה נכון הדבר. ובטח גם הוא יסדר, שיוכל להיות שמה עכ"פ כשבוע ושנים. והשי"ח יצליח מיט א בעזונטען פרייליכען זומער, ולהתאזר בחוספת כח להוסיף בעבודתו בקדש, ולגדל את כל ילדיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מהוך בריאות הנכונה והרחבת הדעת אמיחה.

בברכה
Menachem Schneerson

סא. י"ב מנ"א ה'תשי"ג.

"נסעו למחנה קיץ לנוח": הכוונה למחנה קיץ לבנות "אמונה" שנוסדה באותו שנה ע"י סב הכלה הרב יעקב יודא ע"ה וזוגתו תבלחט"א הרבנית חוה תחי' העכט (בהסכמת וברכת הרבי - ראה בפרטיות בספר בנאות דשא עמ' 6-7 ועוד). באותו קיץ ביקרה שם סבתו של החתן הרבנית רחל תחי', שעזרה גם בהנהלת הלימודים. כך נמשך במשך כמה שנים.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.
ביה, כ"ה מ"ח השי"ד
ברוקלין.
מרה רחל דשאא השי"ד.
ברכה ושלום
זינער ציט האב איך באקומען אייער בריף, ליידער צוליב די פילע
ענינים וואס האבען זיך אנגעקליבען פון חדש תשרי, האָס זיך פארהאלמען מיין
ענטפער ב"ו יעצט.

אייגענטליך זייזט מיר אויס, אז אייער בריף איז געשריבען געוואָרען
איר זיך אליין איבערגעטראכט, און עס איז פארשפאָרט מיר צו ענטפערען, דאָך וויל איך
אויך ענטפערען אין קורצען.

(א) בנוגע דער שאלה פון דער בית רבקה אין די בראַנקס, וואונדערט
מיך וואָס, וואָס הי עס זייזט אויס, וואָס מען אייך ניט דערציילט דאָס, אז נאָך איידער
מען האָט געעפּענט די בית רבקה, זיינען בא מיר געווען הרב גינזבורג, מר האַלפּערן
ומר שוואַרץ, און האָב זיי בפירוט געזאָגט דאָס וואָס איך האָב געהערט פון כייס מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אז ער איז שאַרף געווען דעם, און אויף זייער פראַגע
צי קענען זיי עפענען די בית רבקה אין דעם בנין פון דער ישיבה נאָר אויף די
ערשטע פּאַר וואַכען, האָב איך זיי געזאָגט, גלייך אויסן אַרם, אז פון די פּאַר וואַכען וועט
ווערען עפליכע חרשים (ליידער, איז פון דעם געוואָרען ניט חרשים נאָר א יאָר). און
צווייטענס, אז פאר דעם קלוק וואָס מען איז חושש, קען מען ניט וויסען ווען דאָס קען
קומען, צי אין די לעצטע טעג פון דעם לערנען אָדער גאָר אין די ערשטע, און איך
ווייס ניט ווער איז דאָס דער וואָס קען נעמען אויף זיך די אחריות פון אידישע
טעכטער, און בפרט הי געזאָגט-אז איך האָב געהערט פון כייס מו"ח אדמו"ר א הוראָה
ספּרשת אין דעם. אויף זייער פראַגע, וויבאלד אזוי קענען זיי ניט עפענען די בית
רבקה און די קינדער וועלען ניט האָבען קיין אידישן הינוך, האָב איך זיי געענטפערט
אז ווען מען וועט זוכען אויף א אמת, וועט מען געפינען א אָרם, און יעצט וועט
מען אז די אלע דריי זאכען זיינען פארהירקליכט געוואָרען, פון די פּאַר וואַכען איז
געוואָרען א יאָר, בא אייניגע פון די קינדער איז געוואָרען א קלוק, און אז מען האָט
געזעהן אז עס איז אין ברירה, במילא האָטן געזוכט אויף א אמת און מען האָט געזעהן
געפונען א אנדער ארם, ניט אין דעם בנין פון דער ישיבה. לויט מיין חשד, און ליידער
פון אייער בריף אליין וועט זיך דאָס ארויס, אז די בעלי בחים מיט הרב גינזבורג
בראשם, האָבען באלד אין אנהויב געזעהן אין א טייל פון דער הנהלה פון דער ישיבה
אין בראַנקס, אז זיי זיינען מסכים מיט זיי, נאָר זיי האָבען ניט געוואָלט די ברייטקייט
צו זאָגען געגען מיר, *אין פנים האט זיי געזאָגט און הי"ד ה"ה*.

(ב) בנוגע צו דעם מצב אין בית רבקה פון ברוקלין, איז זיי איך האָב
שוין מקורען פּאַר געזאָגט אייער פּאַטער זי"ע. יא דער מצב וואָס ניט אזוי געפערליך,
נאָר דאָרטען איז א גרויסע אומאַרדענונג, במילא ווערען די פּעהיגקייט פון די
אַנגעשטעלטע ניט אויסגעניצט זיי געהעריג, און עס איז דאָ דובליקאציעס אויף יעדער
טריט און טריט, וועלכע בריינגט צו א בלבול אין דער ארבעט, און ווען מען זאָל גוט
איינטיילען די ארבעט וואָס יעדערער דארף טאָן, און ער זאָל זיין אין דעם אויסזאָס
וואָלט מען געזעהן א, גאָר אין א קורצער צייט, אז די לאגע איז א נאָרמאלע, זיי אלע
מוסדות פון נויאָרק וועלכע ארבעטען מיט א דעפיציט, און דאָך האָבען זיי הצלחה
און פארשאפען צופרידענהייט צו די אלע וועלכע האָבען זוכה געהען צו טאָן אין דעם.

סב. כ"ה מ"ח ה'תשי"ד.

"הרב גינזבורג, מר האַלפּערן ומר שוואַרץ": הוונדה להרב איסר גינזבורג, מגדולי זקני הרבנים בארצוה"ב ששימש אז בבראנקס. מר. ברוך האַלפּערן, ממתפללי ביהכ"נ נוסח האר"י בבראנקס. תומך נלהב וחזק בכל עניני חב"ד ובפרט ישיבת "אחי תמימים" בבראנקס. בעל עסק מוצלח ופיזר מוהנו להחזקת מוסדות חב"ד בבראנקס. ומר. משה שוואַרץ, ששימש בתור "פרעזידענט" של הישיבה.

"א פארצייכונג פון מיינע רייד מוצאי שבת בראשית צו די נשי ובנות חב"ד": נדפס בתורת מנחם ח"י עמ' 139-141. וראה גם אג"ק ח"ח עמ' סז ששיחה זו נשלחה לכו"כ.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחת מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.

- 2 -

ב"ה שרייבן דעם בריף, האם איר
נים דערמאנט וועגן דעם געזונט פון אייערע קינדער אייער מאן און פון זיך
אליין, האפענטליך אז דאס איז א גוטער סימן אז אלץ איז בסדר, און השי"ח זאל
העלפען איר, אז אויך דאס זאל גיין פון גוט צו בעסער, כמילא ווען זיין מוח
שליט על הלב, האם דענסטסאל איז נישט האם סען קען טראכטען און אורטיילען
אביעקטיוו וועגן א ענינים, נאר סען געפינט אויך שטעלער די וועגען הי' צו
אנהויבען פארריכטען, און סען זאל קענען טאן אין דעם סיים א רוטיקער קאם
והרחבת הדעת.

בברכה לנחת חסידותי מכל בניב שיהיו

נ"ב.

ביגעליגט איז דא א פארזיכונג פון סינע רייד מוצאי שבת בראסיה
צו די נשי ובנות חבידי, און עס זאלט געווען א גליכע זאך, אז איר
זאלט אין אייער געזענד ארגאניזירען פרויען און טיילען, העלפע
זאלען ארבעטען אין הפצת היהדות ודרכי החסידות.

המשך

אלטיין = בראנקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

בית ש"ס אדר ב' תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"ב עוסק
בציצ סוהיר סרדכי דוב שי'

שלום וברכה!

בסענה על סכתבו פיום ד' מקודי, כו כותב אשר ישנו רופא
פציע להסיר הטאנסלען של בנם אברהם שי' ומייעצו שלא לשהות עוד.
ועל דרך זה אוסר גייכ צלבתם חנה רבקה תחי'.

חנה ישאל בזה חוות דעת רופא מוסחה במקצוע זה וכוונתו
יעשה, והשי"ת יצליחם ופתוך בריאות הנכונה יגדלום לתורה חופה ומעשים
טובים עם שאר ילדיהם-שיחיו.

עוד שואל, כיון שפני כטה סיבות חושבים ע"ד לשנות ד"ד תם
אם יקנו בית בשכונת הישיבה,

חנה סברא נכונה היא, ובודאי ישתדלו שיהי' בית פרווח -
הן בגשפיות והן ברוחניות.

כמה שכותב אודות הניערוועזקייט שלו, חנה כדאי הי' שילמד
איזה פרקים בשער הבסחון- בחובת הלכות- ויחפש בדא"ח הסקוסות שפגאר
בהם הענין דאגה"ק סי' כ"ה - קלי"ח ע"ב - כי אילו הי' סאטין שפאת הי"ת
זאת כו' - שבמילא טובן שאין סגה להיות נייערוועז, כיון שהדרכים להטשט
ברכות השי"ת בכל הספטרך ידועים הם והם דרכים טלולים, אשר כל אחד
ואחד יכולים לעלות בהם וללכת לבטח. ובמילא אין סגה להיות סרוגז
עצבים, כסובן.

בברכה להצלחה בכל הנ"ל - ולזוגתו הרבנית תי'

נ.ב. / ל' אדר ב'

בהפטר לשי"ש ל' אדר, שאינה אוהבת עניינם של נגסר, חנה לפלא
שעדיין לא נגסר, היינו שלא נעניתי מאוסה, על סה שכתבתי לה פעמיים -
אודות ההכרח שתפעול בסביבתה להרבות בה לא רק יהדות סתם, אלא גם
חסידות. וכידוע שתגם כ"ק סו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבגיים זי"ע, אשר
אף שפלאכת אפי"ת לחם הברכה, הא פקיום סין האדם, ככ"ז סי' שביכולתו
וגם לסדוהו להיות נוקב סרגליות, אין לו להתעסק בסלאכה שכוי"כ זולתו
יכולים לעסוק בה. טובן גייכ שאין כוונתי שיכתבו לי דוקא שהנעשה בענין
זה, אלא העיקר הוא הפעשה, שיעשה זה בפועל. וכיון שאין הקב"ה בא בטרונ"א
עם בריותיו, חנה בטח ניתנו הכחות והאפשריות-לה-לפעולות בזה, ואחכה
לבשו"ש.

בברכה ה'.

סג. ט"ז אדר ב' ה'תשי"ד.

"להסיר הטאנסלאן": ראה לקמן מכתב ז' אייר ה'תשי"ד.

"במה שכותב": מכאן עד סוף המכתב נדפס באג"ק ח"ה עמ' רעט-פ (בלי שם הנמען).

אלטיין = ברענקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

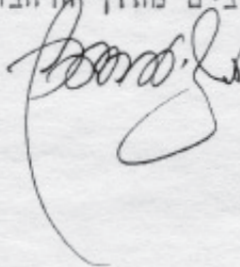
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ביה.ז' אייר תשי"ד
ברוקלין

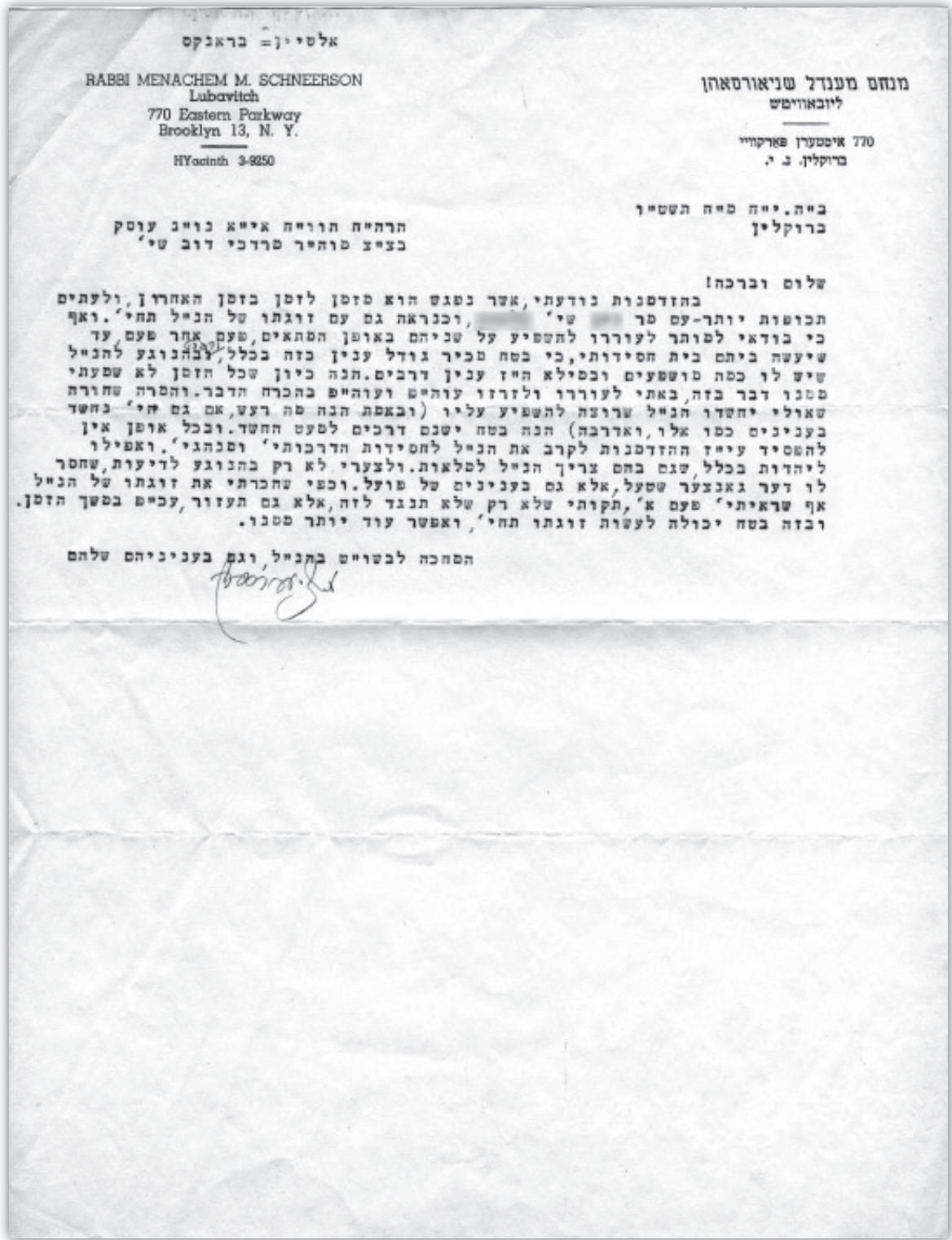
הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ עוסק
בציצ מוה"ר מרדכי דוב שי"י

שלום וברכה!

זה עתה נחקבל מכתבו, בו מודיע חו"ד
רופא מוסחה שני, שגם הוא אומר לנחה הטאנסעלס של
בתם חנה רבקה ובנם אברהם שי"ח. ויה"ר שכמאמר הכחוב
ורפא ירפא, יה"י זה לרפוי"ק ולרפוי"ש של בתם ובנם
שי"חיו ומתוך הרחבת הדעת יגדלו, הוא וזוגתו הרבנית
שי"חיו לחורה ולהופה ולמעשים טובים מתוך הרחבת
הדעת.

המחכה לבשו"ט

סד.ז' אייר ה'תשי"ד.

אלטיין = בראנקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בית י"ח ט"ח תשס"ז
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ עוסק
בציצ סוהיר סרוכי דוב שי

שלום וברכה!

בהזדמנות נודעת, אשר נפגש הוא מזמן לזמן בזמן האחרון, ולעתים
תכופות יותר-עם סר שי, וכנראה גם עם זוגתו של הנ"ל תחי'. ואף
כי בודאי לטותר לעוררו להשפיע על שניהם באופן המתאים, פעם אחר פעם עד
שיעשה ביתם חסידות, כי בטח מכיר גודל ענין כזה בכלל, וצ"ל צ"ל להנ"ל
יש לו כמה מושפעים ובטילא הי"ז ענין דרביים. הנה כיון שכל הזמן לא שמעתי
סגנו דבר כזה, נאתי לעוררו ולזרזו עוה"ט ועוה"ט בהכרח הדבר. והסרה שחורה
סאולי יחסדו הנ"ל שרוצה להשפיע עליו (ובאמת הנה מה רצע, אם גם הי' נחשד
בענינים כמו אלו, ואדרבה) הנה בטח ישנם דרכים למעט החשד. ובכל אופן אין
להססיד עיי"ז ההזדמנות לקרב את הנ"ל לחסידות הדרכותי' וסנהגי'. ואפילו
ליהדות בכלל, שגם בהם צריך הנ"ל לסלאות. ולצערי לא רק בהנוגע לדיעות, שחסר
לו דער גאנצער שטעל, אלא גם בענינים של פועל. וכפי שתכרתי את זוגתו של הנ"ל
אף שראיתי' פעם א', תקותי שלא רק שלא תנגד לזה, אלא גם תעזור, עכ"פ במשך הזמן.
ובזה בטח יכולה לעשות זוגתו תחי', ואפשר עוד יותר סגנו.

הסמחה לבשו"ט בהנ"ל וגם בעניניהם שלהם

סה. י"ח מ"ח ה'תשט"ו.

נדפס באג"ק ח"י עמ' עג-ד (בלי שם הנמען).

אלטיין - ברֶאָנקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

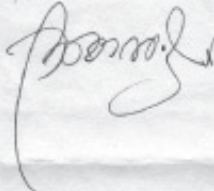
בי"ה, י"א טבת תשט"ו

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ עוסק
בצ"צ מוה"ר מרדכי דוב שי"

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מא' וישב, בו כותב אודות הסעודתא דרוד
מלכא משיחא שהיחה בביהו בהחוקרות חסידותיח, ונעם לי לקרות במכתבו אשר
רואים במוחש שהעמולה אינה חוזרת היקם ובפרט כשבאה ביהר עם החוקרות
הסידותיח. וכפחגם-חסידים תירוע, וואס א חסיד'יער פאבריינגען קען אויפטאן
קען אפילו מלאךן מיכאל ניט אויפטאן.

ויה"ר שזה יעורר בו ובזוגתו הרבנית תחי' תוספתא אומץ לעשות
בכגון דא, וכשפוחתים בלב היהודי אפילו כחודש של מחט פותח הקב"ה כפחחו
של אולם, ומדתו של הקב"ה מדה כנגדמה, אלא שכמה פעמים ככה, שיביא להם
כל זה נחת חסידותי מכל יו"ח שיחיו, ויהי' זה סתוך בריאות הנכונה הן
בגשמיות והן ברוחניות.

בברכה

סו. י"א טבת ה'תשט"ו.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

By the Grace of G-d
18th Teveth, 5716
Brooklyn

Mrs. Rachel Altein
2731 Cruger Avenue
Bronx 67, N. Y.

Blessing and Greeting:

I received your letter of Rosh Chodesh Teveth. I have been waiting for this kind of letter for a long time, and I am glad to note that you are now using your ability and qualifications with which you have been endowed, to exercise a good influence in your environment, especially among the women. I trust that you are also making an effort to spread the teaching of Chassidus in particular. And since you start in this direction, I trust you will continue in accordance with a saying of our Sages, that "Sacred things should be on the ascent," and as also Chanukah teaches us to increase the lights every day.

With regard to the doubt that you express as to whether the women are prepared at this time to be organized into a Chabad women's group, if there is a possibility that such a step at this time is premature and might hinder the development of your work, it should be postponed. The main thing is to imbue them with the teaching, and to prepare them for greater things, and this is certainly something that can be done immediately in a suitable way. It is especially important to clear up to them many prevalent misunderstandings about the teachings and Way of Life of Chabad, which are unfortunately often misunderstood and misrepresented through ignorance.

May G-d help you to carry on your good work in contentment and peace of mind, which will help clear up many other personal problems, especially as this kind of work is bound to bring you G-d's Blessings in a generous measure.

With the Blessing to hear good news from you concerning all above,

M. Schneerson

P.S. I am gratified to read in your letter that you can at last understand the problems besetting you, though not always able to solve them. But it is well-known that the understanding of a problem is in itself already half a solution, especially where the problems are such that their solution lies in your own hands.

סז. י"ח טבת ה'תשט"ז.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

By the Grace of G-d
3rd of Adar, 5716
Brooklyn, N.Y.

Mrs. Rachel Altein
2731 Cruger Avenue
Bronx 67, N.Y.

Blessing and Greeting:

I am in receipt of your letter of the 4th of Shevat.

With regard to the question of the subjects that should be taken up at your group's meetings, it is well to bear in mind the advice of our Sages to the effect that one should always study that which particularly is close to one's heart. In the case of your group, however important it is to endeavor to increase their knowledge, it is even more important to inspire them with Yiras Shomaim and Yiddishkeit in general, and with the light and warmth of Chassidus in particular. But before soil can be planted, it is necessary to clear away all such things as weeds and wild growth, and the simile is obvious.

You write that there are differences in the level of education, background, etc. among the women attending the meetings. This is the rule rather than exception in groups of this kind, and your own experience is the best guide to finding the most efficient course. It is difficult to lay down hard and fast rules in such a case, since each group must be considered on its merits, and even within the group itself conditions can change in the course of time.

Your apprehension that emphasis on Chassidus might alienate some women in the group may or may not be justified, but at any rate you need not emphasize each time that the particular thing was derived from a particular Chassidic source, or that it is "Chassidic," for the important thing is to impart the idea and outlook, and it does not matter if they are not informed at once that it is "Chassidus."

Your suggestion to form a second group, seems a good idea in general, especially if thereby the differences among the women as to education, background, etc. can be reduced.

you
May G-d bless/with success in all above, and as you are engaged in His work, disseminating His Torah, He will surely give you added health and strength to carry it out with the least difficulty and maximum efficiency.

With blessing,

By *Isaac Shidder*

סה.ג' אדר ה'תשמ"ז.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטעין פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
22nd of Elul, 5716
Brooklyn, N.Y.

Mrs. Rachel Altein
2731 Cruger Avenue
Bronx 67, N.Y.

Blessing and Greeting:

I received your letter, in which you describe your economic circumstances, and certain other conditions, which are the causes of dissatisfaction and lack of spiritual gratification.

If you have a copy of your letter, and will re-read it again in a more objective frame of mind, I think you will come to the conclusion that human life on this earth unfortunately is not free from various factors which bring about unhappiness; and that this is universal, though the causes vary: in some cases it is children, in others - health, in still others - Parnosso, and so on. To go through life in complete happiness, is not destined for man. One of the basic things, however, is to have a clear vision on the fundamental issues, and to cultivate attitudes. You surely know the explanation of the words "baShomaim mima'al ve'al ho'oretz mitachas," that in heavenly (spiritual) matters one should look "up," comparing oneself to one who is on a higher spiritual plane and strive to attain it, while in earthly matters one should see the less fortunate, and thus better appreciate the blessings of the Creator and Master of the world.

It is difficult at this time before Rosh Hashanah to elaborate on the above. But I trust with your training, upbringing and background, the above few lines will suffice to give you 'food' for further thought and reflection.

As for the details of your letter, it should be borne in mind that the key to self-improvement is not to be found in dwelling upon the defects of the present situation - since there is no perfection in life, but rather in considering the availability of a situation where the benefits are relatively greater and the defects fewer than in the situation which one desires to change.

The same applies to your husband. It is not a question of obtaining 'permission' to leave his post. Personally I cannot see where he can find another position which should have at least the same measure of positive aspects, and where one can be reasonably certain that the defects would not be any more than at present, whether of the same nature or not, but equally fraught with nervous strain, etc.

Needless to say, I do not advocate resignation to the existing defects, for one should bear in mind the words of our Sages "Ma'alim b'kodosh." Nor is the solution in giving up the job, but rather in trying to improve the conditions, lessen the frictions, and making the work more efficient and gratifying.

Wishing you and yours a Kesivo vachasimo toivo,

By *Menachem Schneerson*

סט. כ"ב אלול ה'תשט"ז.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-8250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

By the Grace of G-d
27th of Sivan, 5717
Brooklyn, N.Y.

Mrs. Rachel Altein
2731 Cruger Avenue
Bronx 67, N.Y.

Blessing and Greeting:

I duly received your letter, in which you write that you accepted the position of Camp Mother at Camp Gan Israel. I was gratified to read this, and as G-d's reward is in kind, in a very generous measure, your decision to help the campers enjoy a healthful summer, not only physically but also spiritually, and moreover with Chassidische vitality and light - which is the inner purpose of Gan Israel - will surely bring you and your husband and family additional blessings to have true Yiddish Nachas from each other and from your children, materially and spiritually.

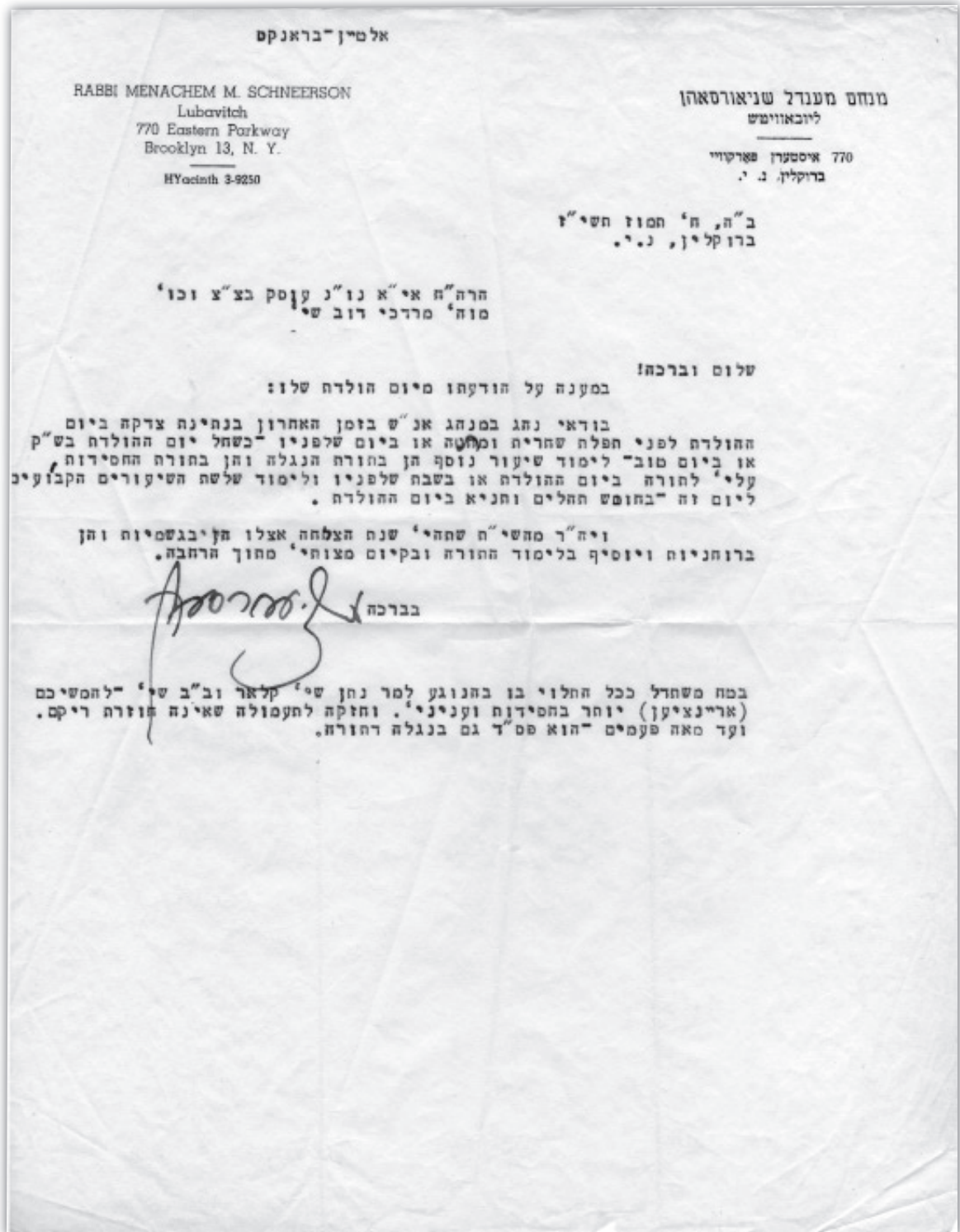
With regard to the Neshel Chabad branch, I trust it is unnecessary for me to emphasize the importance of your influence in that group. I trust that in your absence you will have seen to it that there should be some one to replace in some measure your personal participation, and perhaps you will also maintain a correspondence with them so that the mutual contact should not diminish during the summer.

With blessing to hear good news
from you and yours,

M. Schneerson

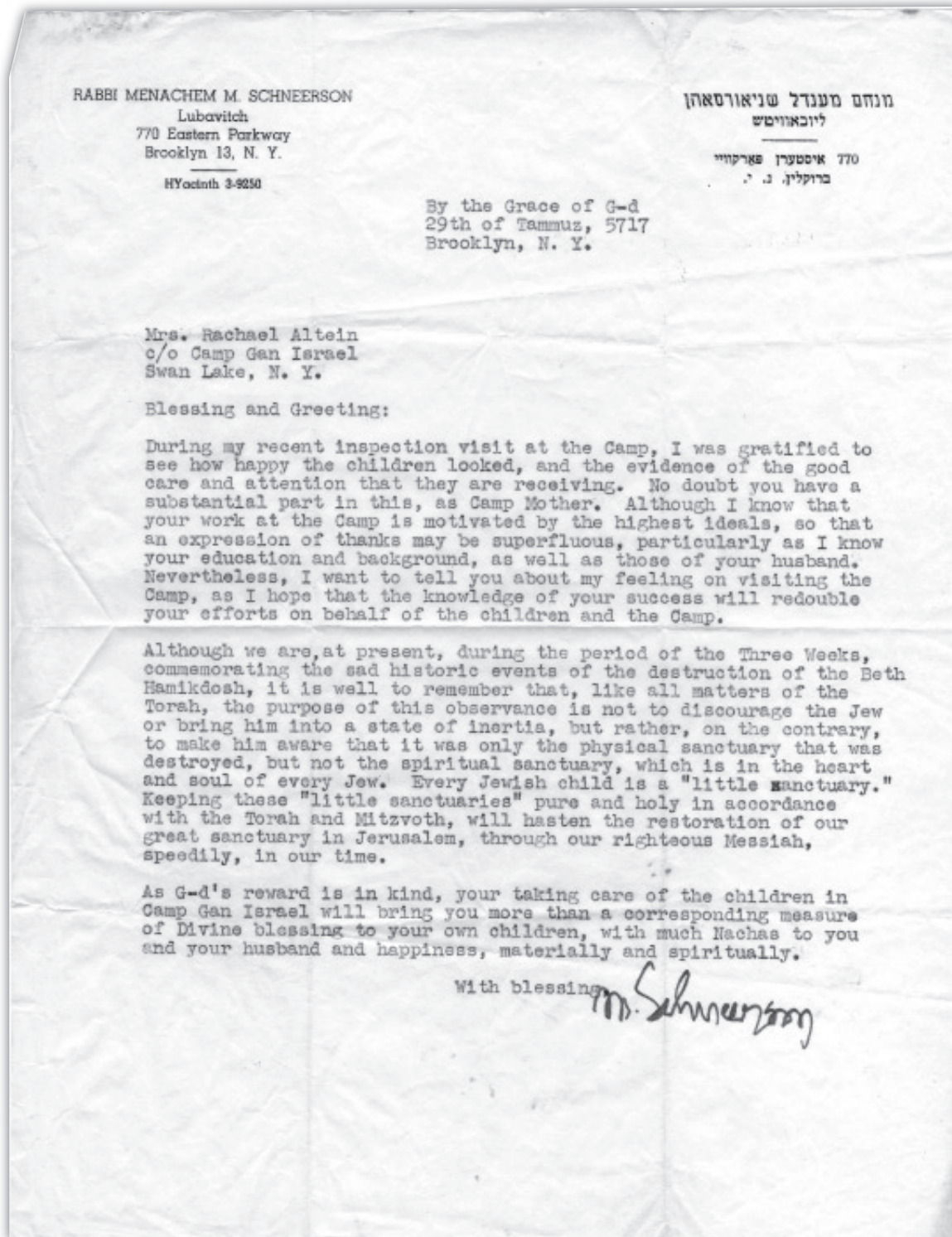
ע. כ"ז סיון ה'תשי"ז.

במכתב שלפנינו מביע הרבי את קורת הרוח שקיבל מזה שמרת רחל קיבלה ע"ע המשורה להיות "אם הקעמפ" במחנה קיץ לבנים "גן ישראל" למשך תקופת הקיץ של שנת ה'תשי"ז. וראה גם עד"ז לקמן מכתב כ"ט תמוז ה'תשי"ז.

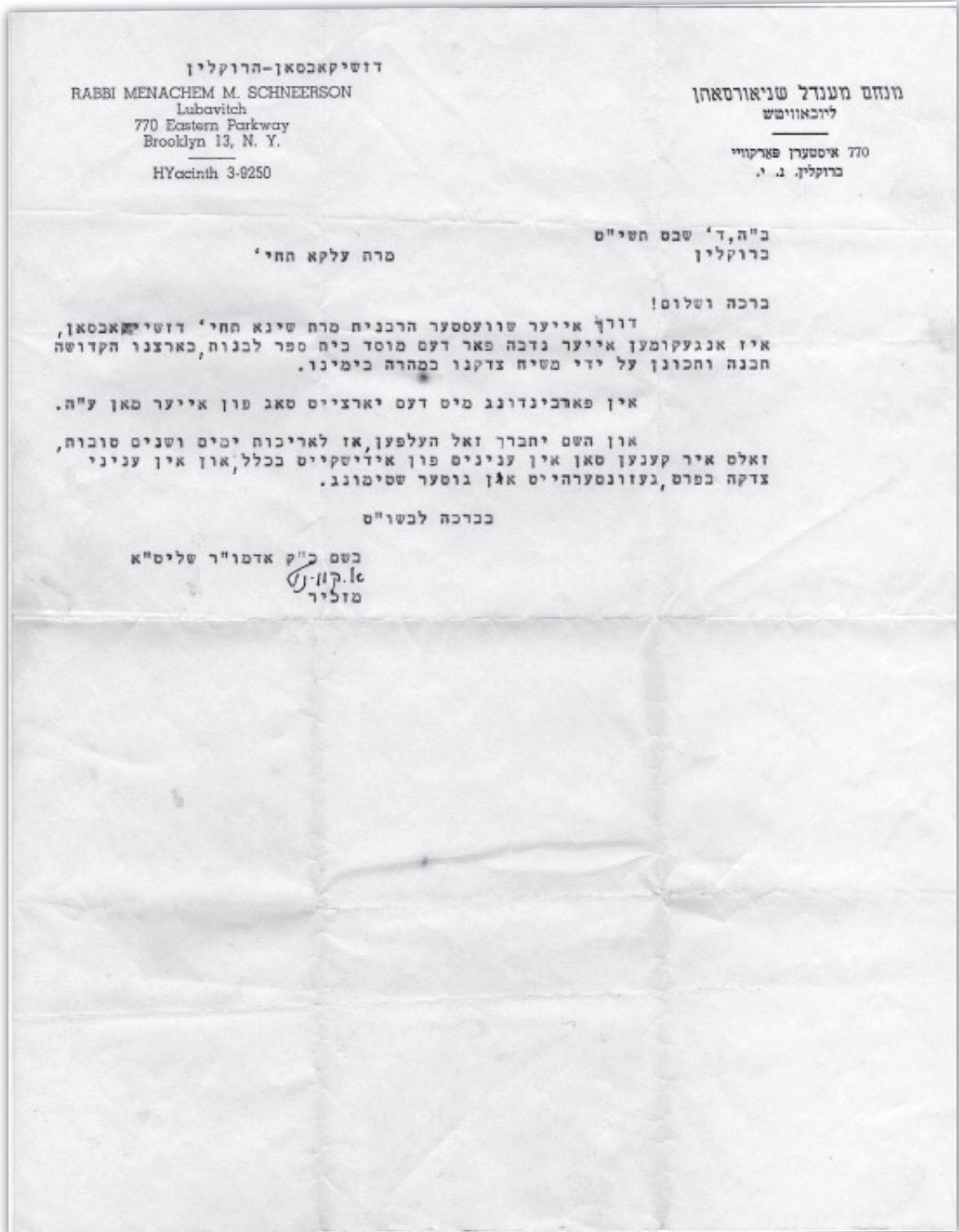
עא. ה' תמוז ה'תשי"ז.

"בהנוגע למר נתן שי' קלאר": ראה לעיל מכתב הרבי הרי"צ אליו מיום ה' מנ"א ה'תשי"ד.

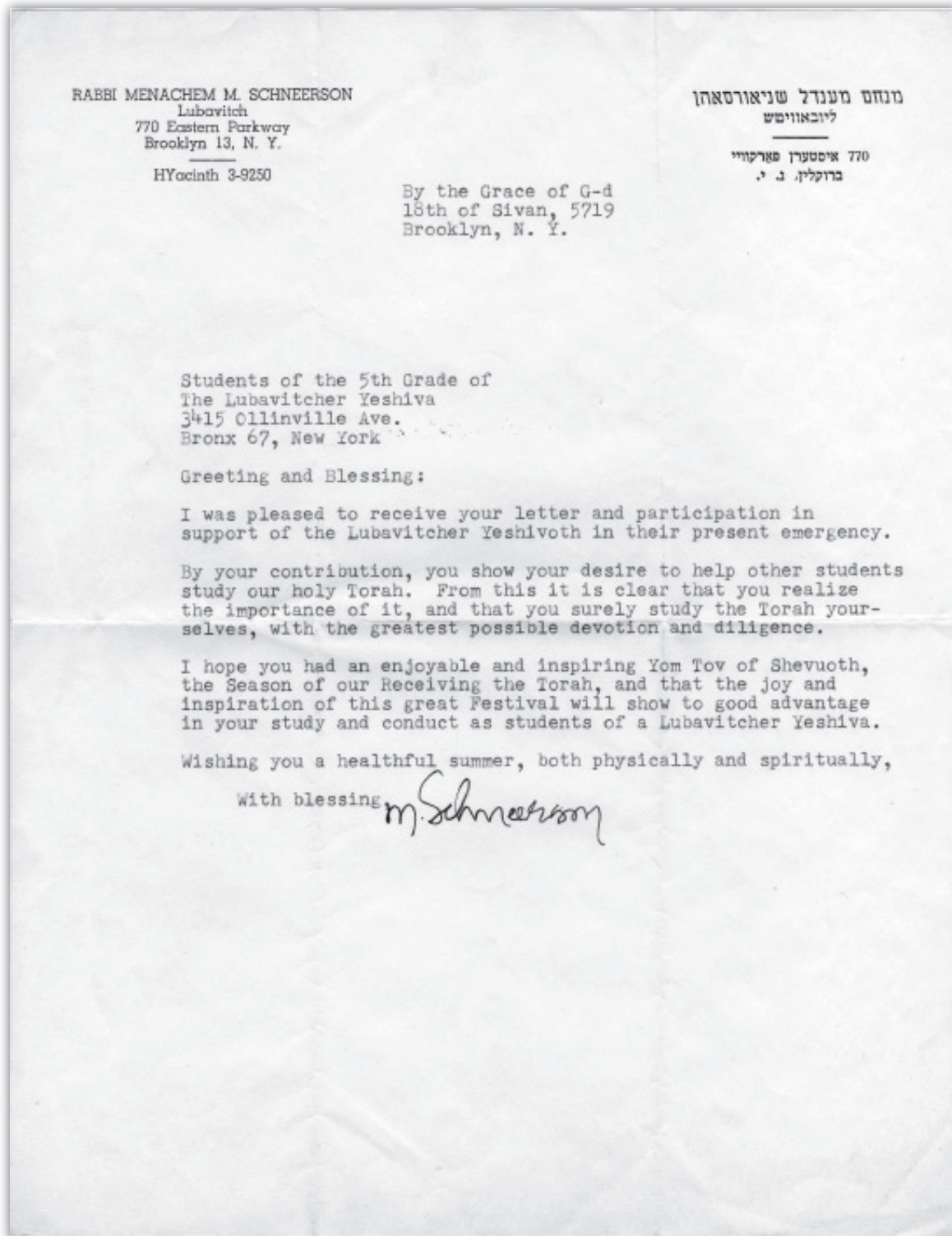
עב. כ"ט תמוז ה'תשי"ז.

במכתב זה כותב הרבי ע"ד הנחת רוח שהסב מביקורו ב"גן ישראל" ביום ט"ו תמוז, לראות כיצד הילדים נראו שמחים כ"כ, ושניכר על פניהם את השימחה-לב והדאגה שמקבלים הילדים, ושלמרת רחל תחי' היה חלק חשוב בזה להיותה "אם הקעמפ". בארוכה ובפרטיות על הביקור של הרבי ב"גן ישראל", ראה בספר בנאות דשא פרק שני, עמ' 43 ואילך.

עג. ד' שבט ה'תשי"ט.

"מרת עלקא תחי": חן. אחותה המבוגרת של הרבנית מרת שיינא אשת הרב ישראל דזשייקאבסאן. אשתו של הרב מאיר שמחה חן, שנפטר ברוסיה (נזכר בספר זכרון לבני ישראל עמ' צ ועוד). היגרה מרוסיה לארצות הברית אחר מלחמת העולם השנייה. גרה בברוקלין. היתה אשה צנועה וחשובה מצוינת ביראת שמים. נפטרה ביום ח' אייר ה'תשל"ג.

עדה. י"ח סיון ה'תשי"ט.

המכתב שלפנינו נשלח לתלמידי כיתה ה' של ישיבת "אחי תמימים" בבראנקס ובו מודה להם הרבי על השתדלותם באיסוף כסף לצדקה עבור ישיבת תורת המרכזית.

עה. ד' אדר ה'תש"כ.

Tel. HYasiah 3-9250 CalMes: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
 סניף ארמו"ר מנהל מנהל שלישי'א שניאורסאהן
 לייבאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

By the Grace of G-d
 4th of Adar, 5720
 Brooklyn, N. Y.

Rabbi M. Altein
 2731 Cruger Ave.
 Bronx 67, N. Y.

Greeting and Blessing:

I am directed to send you the enclosed copy, confidentially. The purpose of it is that if the person to whom this letter has been addressed will take the subject up with you, you will be prepared and able to encourage and urge him to the utmost to go about it in the manner of "Uforatzo" and not be discouraged by any scoffers.

Sincerely yours,
 Sec'y *Avraham Stein*

Tel. HYasiah 3-9250 CalMes: LUBAVITCH NEWYORK

By the Grace of G-d
 4th of Adar, 5720
 Brooklyn, N. Y.

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

R. M. Altein
 1692 52nd St.
 Brooklyn 4, N. Y.

Greeting and Blessing:

I received your letter of the 21st of Shevat, and, as requested, I will remember your uncle in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory. May G-d grant that you have good news to report in this matter, especially as we are now in the auspicious month of Adar, which has come down in Jewish history as a month of miracles and good fortune for our people.

With regard to your efforts in relation to the Association of Orthodox Jewish Scientists, and the caution which some of them counsel about the dissemination of Torah and Mitzvoth among them, I certainly can not agree with that view. The best proof that such an attitude is unjustified is to be found in the fact that hardly anything has been achieved by the said Association, for the attitude of "caution" has only paralysed action. This is all the more regrettable in view of the fact that conditions are generally conducive to vigorous action in order to take advantage of the general religious awakening on the American Jewish scene. Many are the searchers who are waiting for religious leadership and guidance that ~~should~~ give them the feeling that it is the truth, and the full truth, and not any watered-down, half-hearted kind of Judaism, which is self-contradictory and self-defeating.

Thus it is sad to say that the voice of the Association, if it has been heard at all, has certainly not been heard with sufficient authority and emphasis as one might have expected. Needless to say, I do not wish to minimize whatever the Association has accomplished internally, in the way of mutual encouragement within the membership itself. At the same time, one cannot be satisfied when the resources are utilized to the extent of only 1% instead of 100%, by way of example, especially in critical times such as at present.

I also feel impelled to express my suspicion that the reason why those of the members who counsel caution, is to be found in their basic inferiority complex, feeling ashamed of being regarded as observant Jews, or publicizing the fact. I need hardly enlarge upon the terrible consequences of such an inferiority complex. Suffice it to remember that it is largely responsible for the so-called "lost generation" which has become more than a coin word. It is truly a cause for shame and pain when one sees an orthodox young man who has both a Rabbinical ordination as well as an academic diploma, yet the whole emphasis is placed on the college degree

Mr. [REDACTED]

- 2 -

4th of Adar, 5720

without mentioning the fact that he is also a Rabbi, except perhaps absent-mindedly. The subject is too painful to elaborate. I only mention this in the hope that a little reflection on the basic reasons for the above mentioned attitude to go about very cautiously in regard to propoganda and influence for the cause of the Torah and Mitzvoth, will reveal the true psychological factors and bring about a change in this attitude, which has hampered the proper functioning of the Association and its members, collectively and individually, leaving them almost insensible to the inner outcry of American Jewith youth thirsting for the truth, and there is no truth but the Torah.

The subject has often been mentioned during a Farbrengen, with emphasis on spiritual Tzedoko, the importance of which can be inferred from material Tzedoko. As for the latter, there is a very impressive episode related in Kesubos 67a (at the beginning of the page) about the terrible consequences of not giving the fullest measure of material aid to the needy, even though the aid in itself may be considerable, but certainly not commensurate with the ability.

May G-d grant you success to contribute all that you can towards the Association, and towards activating it and its members to do their share in the spreading of the Torah and Mitzvoth to the maximum extent.

Hoping to hear good news from you,

With blessing,

המשך

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

By the Grace of G-d
12th of Tammuz, 5721
Brooklyn, N. Y.

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

Masters
Benjamin Raphael
Judah Cooperberg
Ephraim Hirsh
Israel Green
Judah Zvi
Madavnick, Saul
Mordechai Chaim
Elimelech Silberberg
Joshua Sutberg
Joseph Weiner

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive your letter enclosing a donation, to which you have all jointly contributed. It is gratifying to note that you are conscious of the needs of those who are less fortunate than you, and are helping them in a practical way. The Mitzvah of Tzedoko is, of course, one of the greatest, and it will surely stand each and every one of you in good stead to be blessed of G-d, materially and spiritually.

Now that the summer has started, I hope that you realize that there can be no interruption or vacation in all matters of Torah and Mitzvoth. On the contrary, when Jewish children are free from the distraction of secular studies and other school work, it gives them an opportunity to devote more time to the study of the Torah and the observance of the Mitzvoth. I hope you will take the fullest advantage of this opportunity, both for your own benefit, as well as to be a good influence on others.

Wishing you a healthy and successful summer in body as well as in soul,

With blessing,

By *Avraham Schneerson*

עו. י"ב תמוז ה'תשכ"א.

מכתב באנגלית לעשרה תלמידים (בכיתה ז') מהישיבה "אחי תמימים" בבראנקס, בה מודה להם הרבי על ההשתתפות מממונם ששלחו לרבי לצדקה, כתוצאה מהחלטה שקיבלו בעת מסיבת הסיום שלהם בהישיבה.

לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת שמואל שי'
והכלה מרת עדינה ברכה שתחי'

אלטיין

לרגל נישואיהם בשעטומי"צ
יום חמישי, כ"א טבת ה'תשס"ז

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' אברהם וזוגתו מרת ברכה תרצה שיחיו אלטיין
הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוגתו מרת חנה רחל שיחיו דוכמאן